

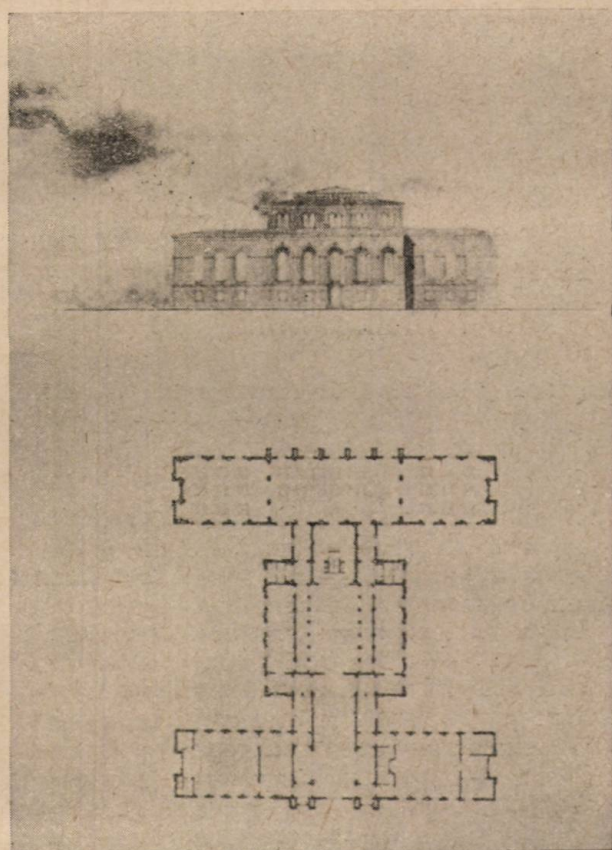
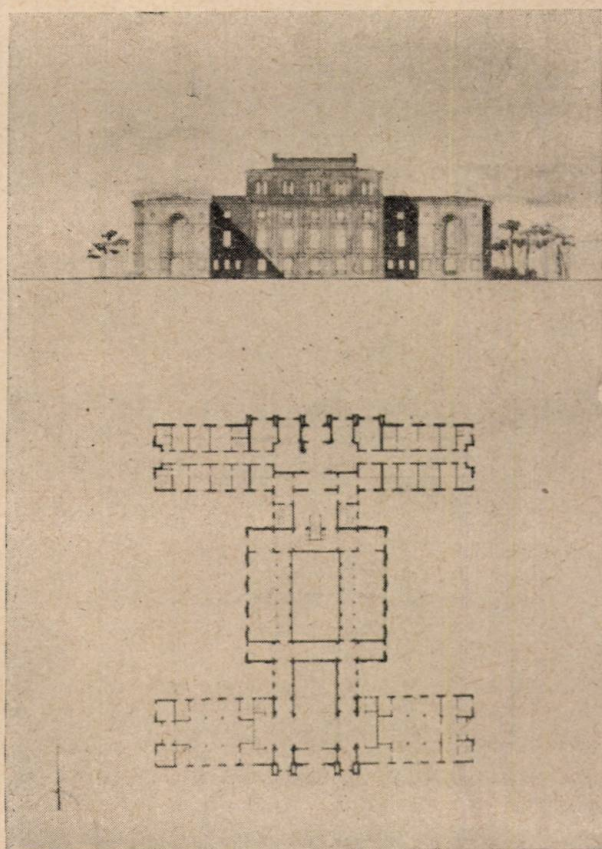
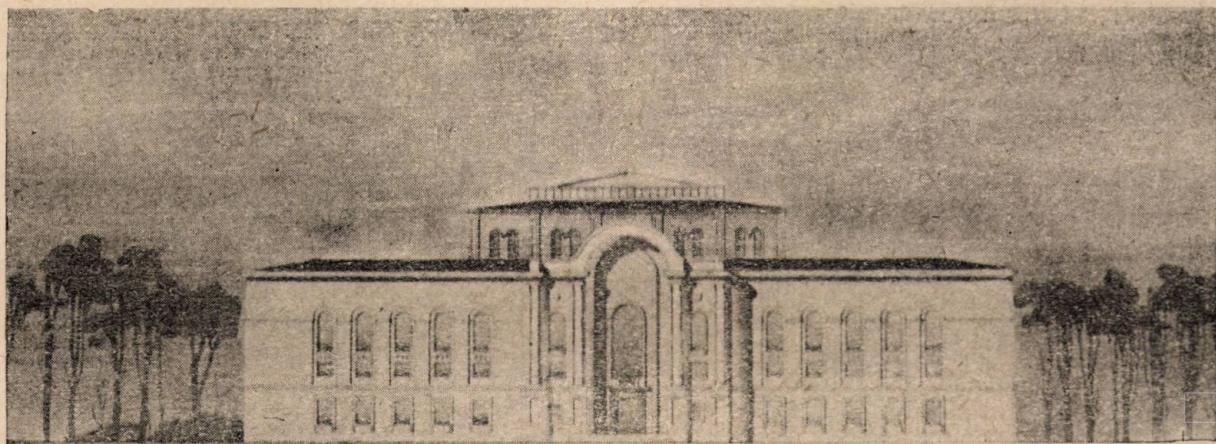

Fig. 4. Diplomă, stud. Elena Georgescu-Stoenescu: Bibliotecă publică la Craiova: Fațade; Plan parter; Plan etaj I (Prof. D. Marcu).

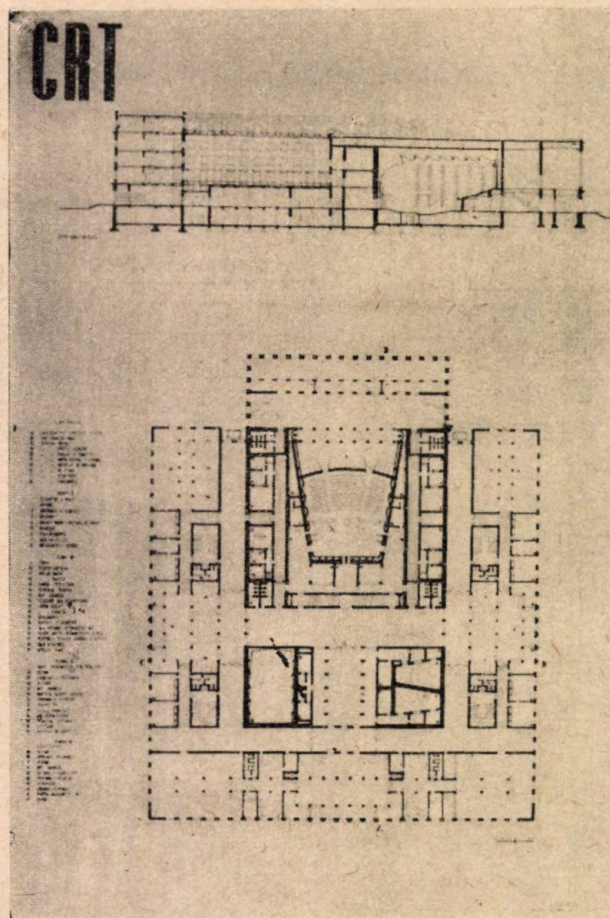
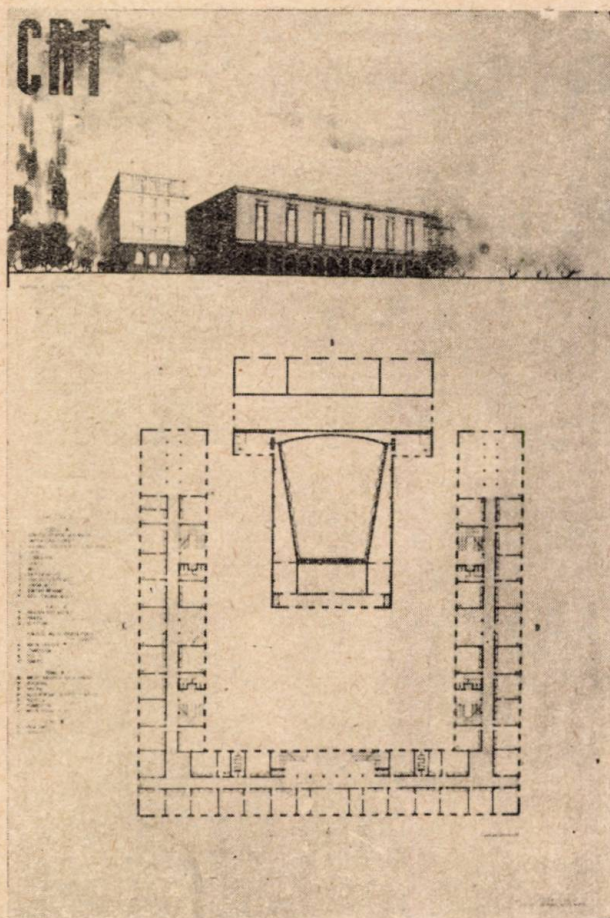

Fig. 5. Diplomă stud. Colea Gheorghe: „Casa Radiofoniei” la Timișoara. Flan etaj și vedere generală; Planul parterului și secțiunea. (Prof. D. Marcu).

torit plinurilor masive dela etajele superioare și raporturilor prea contrastate dintre goluri și plinuri. Prezentarea proiectului este sobră, făcută cu multă îndemânare și deosebită îngrijire.

În proiectul cu tema: „Un institut de muzică la Craiova” — candidatul Gogulescu Gheorghe a isbit să creeze un ansamblu unitar, încheșat și bine proporționat, în care construcția principală a Institutului de Muzică, situată pe o ușoară înălțime, este bine pusă în valoare de condițiile cadrului natural existent în orașul Craiova și ale celui creat prin celelalte construcții proiectate. Planul clădirii este serios gândit și simplu compus, cu simțul ordinei și echilibrului, elementele fiind îngrijit proporționate. Arhitectura fațadelor constituie o încercare laudabilă de a realiza o arhitectură națională prin prelucrarea elementelor regionale, cu unele lipsuri în ce privește legătura între scara diferitelor elemente, cum ar fi coloanele motivului central, a căror mărime este în contrast cu celelalte detalii din fațadă. Proiectul este foarte îngrijit prezentat, detaliile fiind studiate cu multă atenție.

Lucrarea „O colonie maritimă medicală la Costinești” a studentului Cosma Aurel, dovedește din partea candidatului o deosebită fantezie și sensibilitate, exprimată atât în tratarea planu-

lui general, bine aplicat la teren, cât și în rezolvarea arhitecturală, în studiul planurilor și al fațadelor. Candidatul a sesizat și redat cu mult caracter culoarea locală lăsându-se însă furat de îndemânare în utilizarea unor efecte cu caracter de decor, de care a abuzat. Variația și căutarea de pitoresc este împinsă cam departe, ceea ce duce la oarecare fărămițare și lipsă de unitate atât în ansamblul general, cât și în tratarea volumelor. Prezentarea este făcută cu căldură și abilitate.

O rezolvare interesantă a dat studenta Kalm Marcovici Sara proiectului „Gara feroviară a orașului Galați”, soluționând just și ingenios problema dificilă a amplasării gării în funcție de diferențele de nivel existente, prin așezarea clădirii pe o platformă intermediară superioară nivelului căilor. Circulațiile sunt simple și clare, atât pentru pietoni cât și pentru mărfuri. În rezolvarea fațadelor, deși candidata a exprimat cu sinceritate și vigoare caracterul monumental al clădirii, nu a făcut suficiente eforturi pentru găsirea unei expresii naționale.

Aceasta a constituit o preocupare pentru candidatul Cosmatu Eugen, în proiectul „Institutul de proiectări metalurgice din București”, care a căutat să utilizeze experiența folosită în proiect-

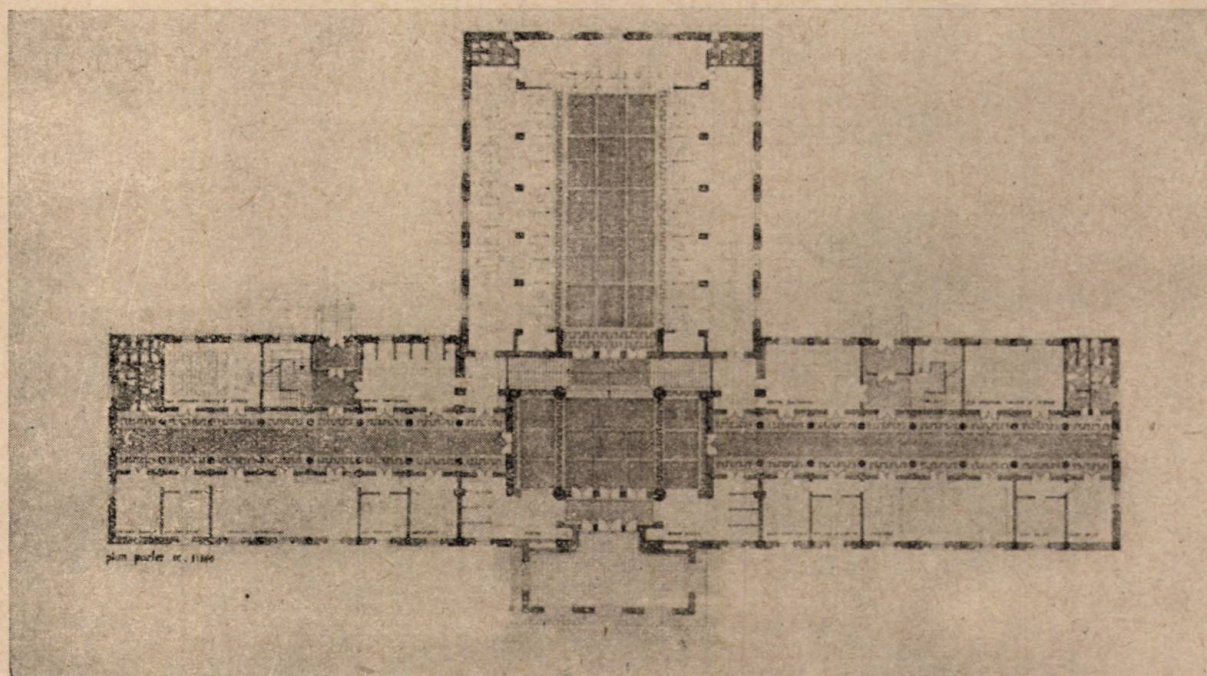
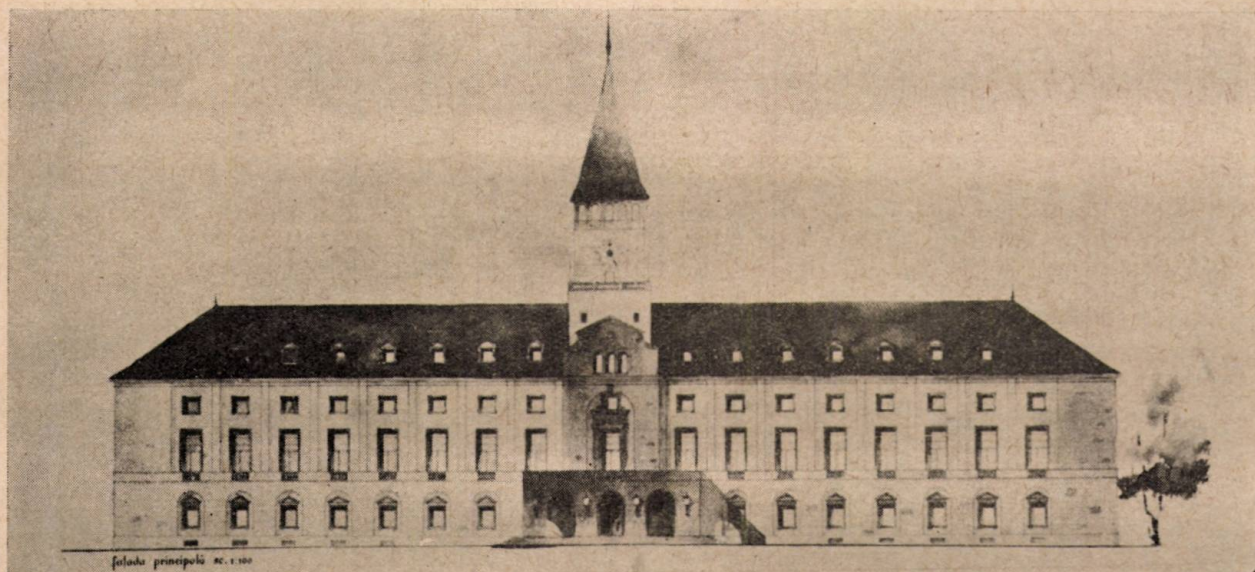

Fig. 6. Diplomă, stud. Schmidt Sarina: „Sfatul Popular al orașului Hunedoara“. Fațada și plan parter). (Prof. O. Doicescu).

țarea „Casei Scânteii”. Studiul este făcut cu seriozitate și aplicație, deși din punct de vedere economic proiectul nu este satisfăcător prin disproporția dintre spațiile afectate producției și cele pentru diverse funcțiuni sociale, precum și prin construirea unui întreg etaj inutilizabil din cauza înălțimii mici, rezultat numai din dificultățile de rezolvare plastică a fațadei.

Soluționări interesante pe linia utilizării elementelor locale în construcții cu caracter monumental s’au prezentat și în proiectele: Sfatul Popular al Orașului Hunedoara (Schmidt Sarina) și Muzeul Etnografic din Orașul Piatra Neamț (Corneliu Dan). O bună compoziție de plan, cu calități în ce privește claritatea și gru-

parea funcțiunilor, are și proiectul „O bibliotecă publică la Craiova” (Georgescu Elena), deși construcția este neeconomică prin înălțimile exagerate ale unor piese secundare iar fațadele prezintă unele stângăcii de tratarea elementelor.

Candidatul Novac Heinz, în proiectul „Sfatul Popular al orașului Năvodari” tratat cu amplexare a obținut mase generale bine proporționate, dar nu a înțeles partea nouă pe care o conține programul unui Sfat Popular. Clădirea a fost tratată ca ceva închis, grupată în jurul unei curți interioare, concepție arhaică și care ascunde elementele principale, festive și reprezentative, în loc să le exprime cu sinceritate, pentru a da caracter construcției și a o face să participe efectiv la

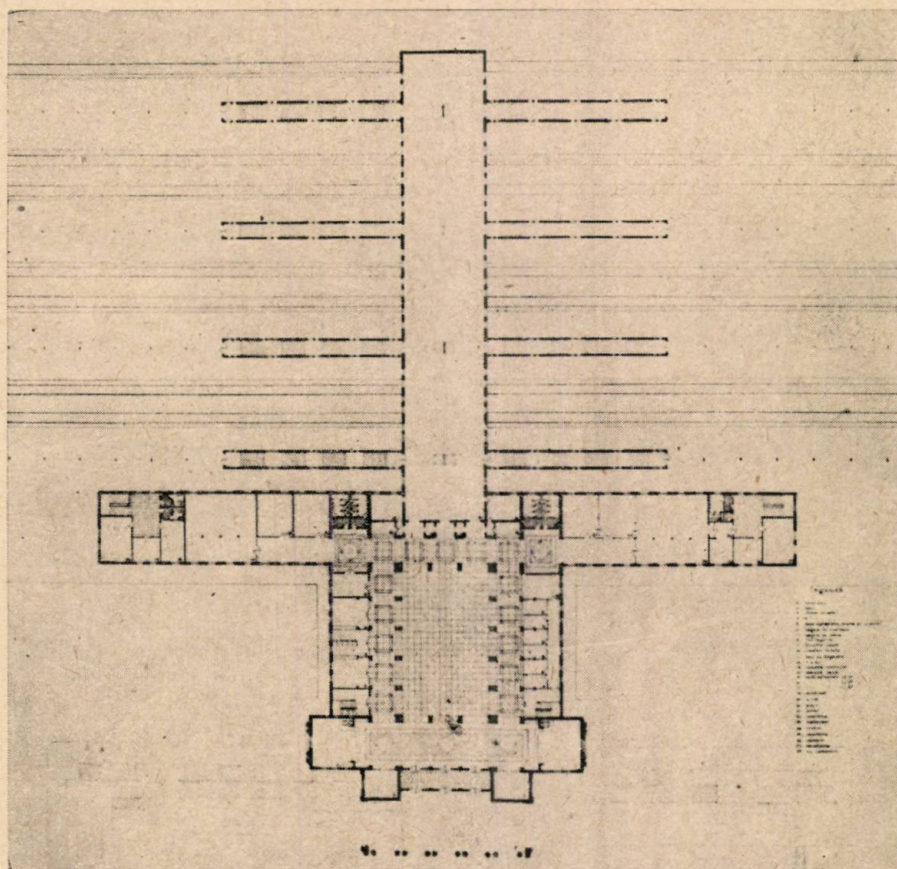
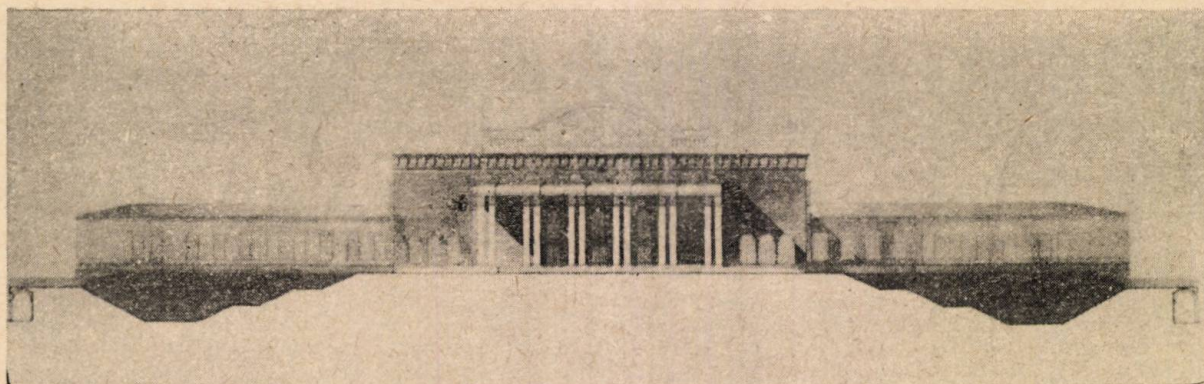

Fig. 7. Diplomă, stud. Sara Kahn-Markovici; Gara oraşului Galaţi. Faţada şi plan. Vedere generală; Secţiuni (Prof. H. Stere.

viaţa pieţei principale a oraşului. Un defect asemănător are şi proiectul „Palatul Cultural” al candidatei Sonnenfeld Gertruda, care deşi este aşezat într’un parc, în loc să deschidă şi să prezinte spre parc piesele principale ale clubului, le-a grupat în jurul unei curţi interioare, prezentând în exterior serviciile.

Un studiu urbanistic serios a făcut candidatul Măndăşescu Nicolae, cu tema „O colonie muncitorească”, rezolvând just atât amplasarea cât şi studiul de detaliu, cu unele defecte în ce priveşte studiul cartalului şi legăturile centrului.

Deasemenea proiectul „Colonie muncitorească” al candidatei Popovici Rodica cuprinde un studiu real, bine aşezat, atât faţă de industrie cât şi ca utilizare judicioasă a posibilităţilor naturale cu preocuparea de a pune în valoare condi-

ţiile locale prin găsirea unei cornişe dominante a aşezării.

Dintre proiectele industriale, proiectul Unei uzine hidroelectrice al candidatei Vasilescu Adriana a soluţionat destul de bine problema aspectului plastic, în funcţie de nevoile tehnologice şi constructive, rezolvând just funcţiunile şi exprimând în forme, în general, bine proporţionate caracterul clădirii. Proiectul are o serie de lipuri în ce priveşte armonizarea tuturor clădirilor ansamblului, precum şi în utilizarea materialelor atât a cărămizii aparente într’o regiune foarte bogată în piatră, cât şi a elementelor prefabricate, care sunt grele şi puţine la număr şi care pun problema de transport, atât a lor cât şi a utilajului de montaj.

Deşi, în general, se poate spune că proiectele

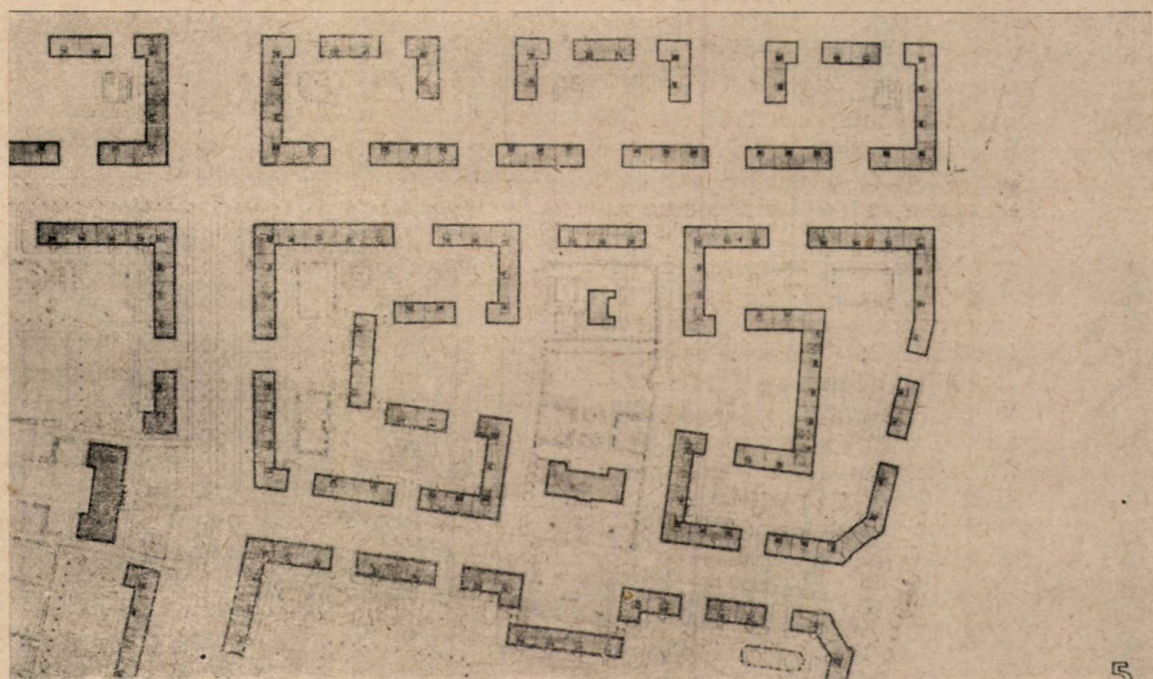
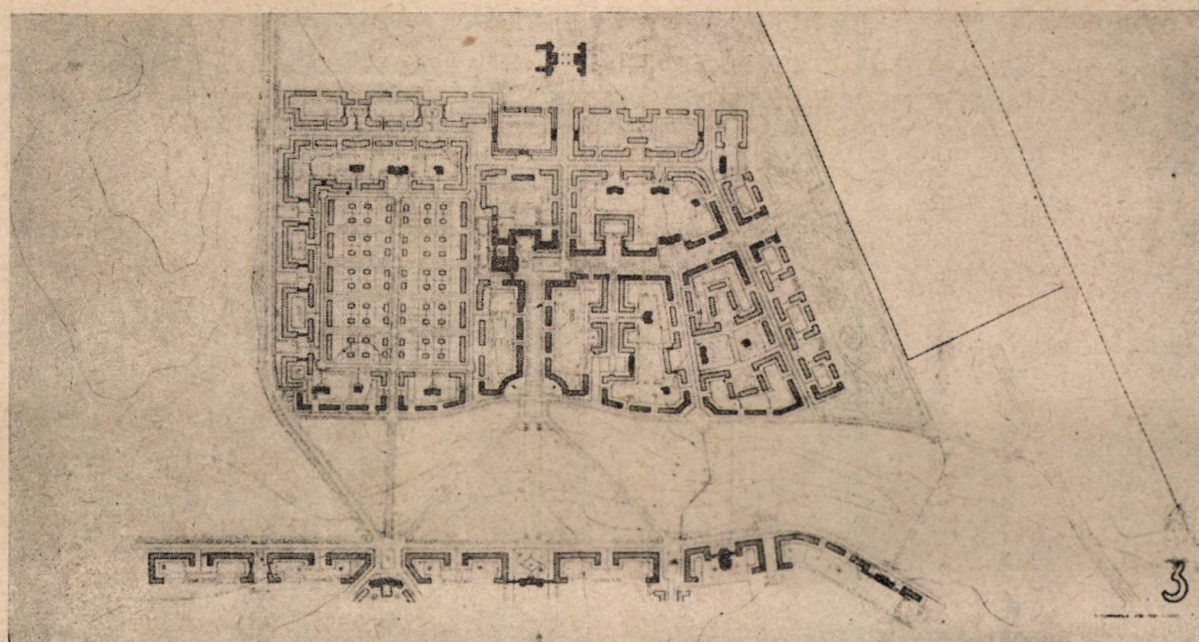

Fig. 8. Diplomă, stud. Mândășescu; „O colonie muncitorească la Craiova. Plan de ansamblu și detaliu de cvartal (Prof. G. Gusti).

de diplomă prezentate în această sesiune sunt pe linia ascendentă pe care s'au plasat și sesiunile precedente, se mai pot semna o serie de lipsuri, care provin pe de o parte din unele rămășițe formaliste de care nu toți candidații s'au desbărat, iar pe de alta, din neglijarea problemelor tehnice. Astfel, din acest ultim punct de vedere, dacă a fost o caracteristică aproape generală lipsa preocupării de a proiecta construcții care să necesite sau să permită o execuție cu metode industriale sau cu elemente prefabricate, au fost însă unele proiecte care au neglijat complet problema economiei, construind spații inutile sau

supradimensionând fără rost unele elemente, căutând cu orice preț efecte monumentale, ca de exemplu proiectul „Construcția Facultății de Arhitectură”, al candidatei Bertheil Violeta. Rămășițele concepțiilor formaliste s'au manifestat într-o serie de proiecte, mai mult sau mai puțin evident, atât în concepția de arhitectură, cât și în prezentarea grafică.

Asfel, o rămășiță funcționalistă este cea manifestată în unele proiecte, cum ar fi „Casa Regională a radiofoniei” al candidatului Colea Gheorghe sau „Studiouri de televiziune”, al candidatului Simionescu Constantin, care au rezol-

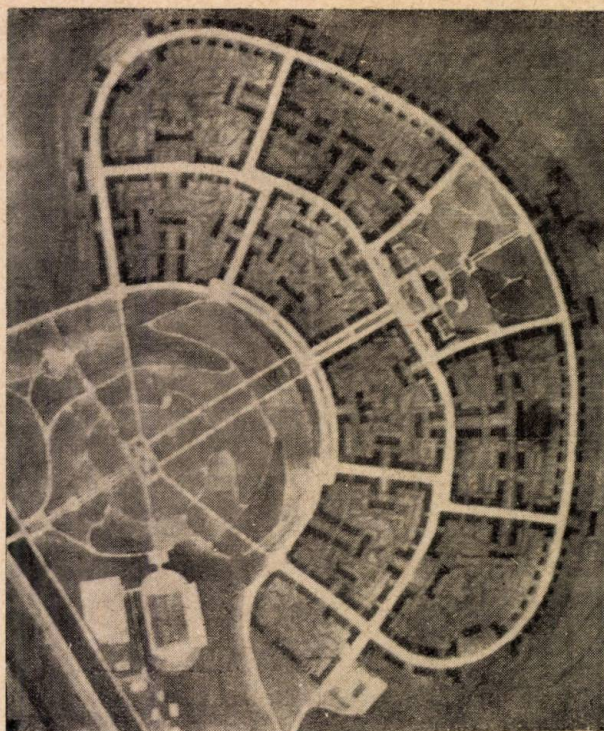

Fig. 9. Diplomă, stud. Popovici Rodica: „Colonie muncitorească la Sîntereag. Detaliu de cvartal și planul general (Prof. Gusti G.).

vat planurile bine, din punct de vedere funcțional, pe baza unei documentări și a unei cunoașteri amănunțite a procesului de producție, dar care în tratarea interioarelor, a arhitecturii studiourilor sau a celorlalte încăperi, au mers pe linia unei exprimări schematice și neprelucrate a epurilor de acustică, ceea ce i-a dus la o arhitectură interioară rece, inumană, impersonală și inexpressivă, în contrast cu încercările lor de a da un oarecare caracter fațadelor. Pe aceeași linie se plasează și proiectul „Un palat pentru concerte” al candidatei Faru Emilia, care prezintă o discordanță puternică între arhitectura exterioară tratată în pilaștri clasici și decorația sălilor de concert cu panouri uriașe înclinate de lemn, fără nicio preocupare de îmbogățire.

O altă formă de manifestare formalistă trebuie considerată tendința unor candidați de a se refugia într-o arhitectură eclectică și impersonală, sau de a recurge la unele forme vechi locale sau regionale, în special barocul ardelean, pentru a ocoli problema prelucrării active și creatoare a elementelor valabile ale arhitecturii naționale și neîncercând să aducă un aport printr-un efort personal. Pe această linie comodă s'au plasat pe lângă altele și proiecte ca „O școală medie de țesătorie”, al candidatei Popa Liliana sau „O școală elementară” al candidatului Bodnărescu George, ultimul fiind din acele puține proiecte din această sesiune, care au arătat o tratare sărăcăcioasă, lipsită de imaginație și avânt.

Lipsurile cele mai răspândite sunt, însă, în ce privește prezentarea proiectelor.

În cele mai multe proiecte persistă maniere formaliste de prezentare abstracte, schematice și convenționale, cu căutarea unor efecte brutale,

grafice, decorative, pe hârtie. Nu se urmărește suficient o redare care să se inspire din realitate, care să reprezinte, pentru a fi înțelese de cei ce văd proiectul, jocul volumelor și al materialelor. Absolvenții au arătat lipsuri grave în însușirea tehnicii desenului și a acuarelei. Această rămânere în urmă în domeniul exprimării, al prezentării, este o lipsă generală a învățământului de arhitectură, care trebuie înlăturată în timpul cel mai scurt prin introducerea unui curs corespunzător.

La examinarea orală, candidații s'au prezentat în general bine pregătiți, arătând că au privit cu seriozitate acest examen. În special la proba de marxism-leninism s'a putut constata o pregătire și un nivel mediu destul de ridicat, din răspunsuri dovedindu-se că cei mai mulți din absolvenții Facultății de Arhitectură sunt orientați în problemele de bază ale marxism-leninismului.

La probele orale din disciplinele de bază au apărut însă și unele lipsuri destul de importante în ce privește problemele teoriei arhitecturii, confuzii în înțelegerea și interpretarea unor chestiuni teoretice sau în aplicarea și extragerea de învățăminte din studiul istoriei arhitecturii, deși candidații au arătat o bună cunoaștere a dezvoltării arhitecturii noastre vechi și a marilor realizări ale arhitecturii sovietice.

Acest lucru se datorește în parte și lipsei unui material teoretic publicat și nepopularizării în suficientă măsură a articolelor teoretice traduse din autorii sovietici, în care sunt lămurite multe probleme ale esteticii și ale teoriei arhitecturii.

În general, Examenul de Stat din această sesiune a arătat că absolvenții Facultății de Arhitectură și Urbanism au o bună pregătire din punct de vedere profesional și că cunosc sarcinile ce

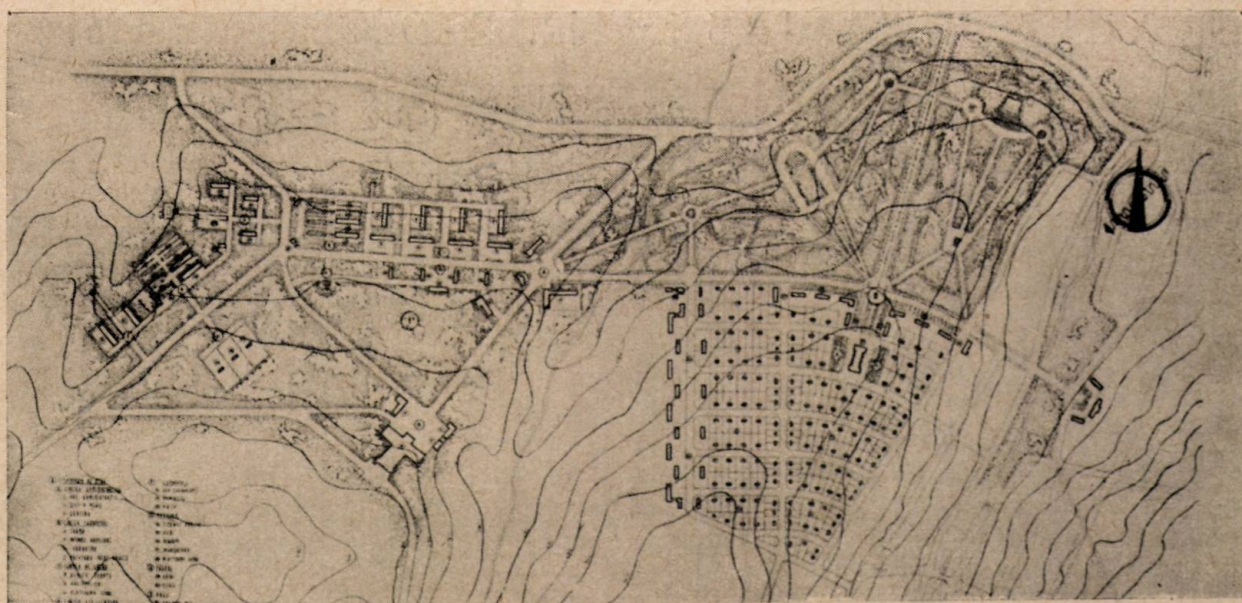
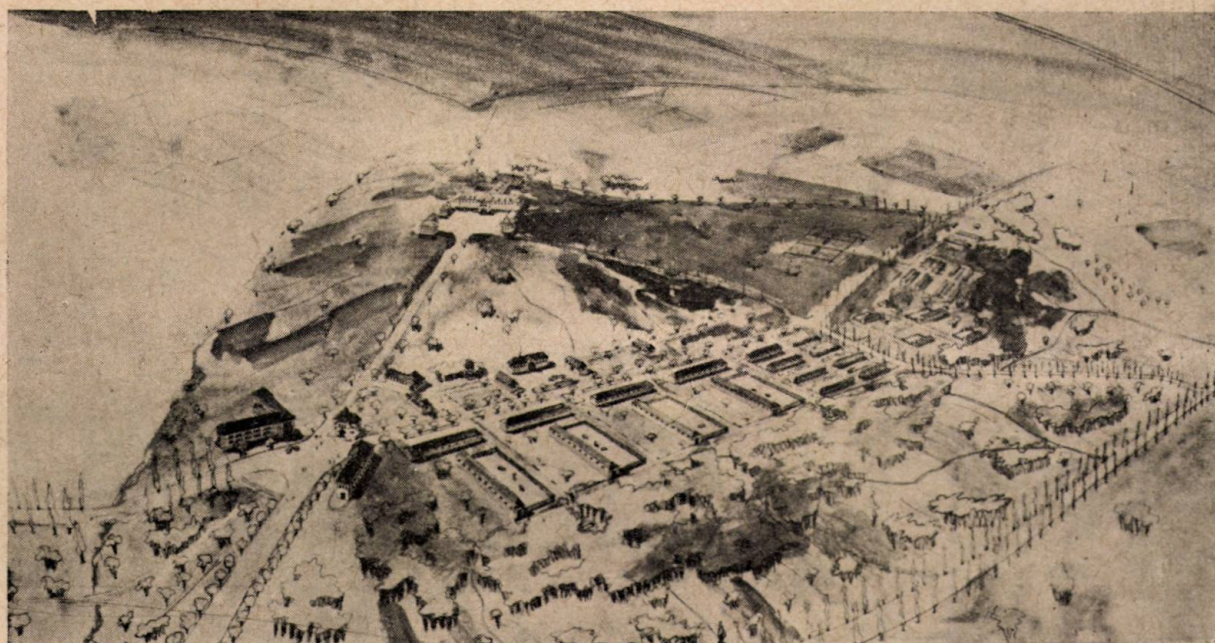

Fig. 10. Diplomă, stud. Alex. Baloșan: O gospodărie de Stat viticol-pomicolă. Vedere generală; Planul general. (Prof. Fl. Stănculescu)

se pun astăzi arhitecturii prin condițiile dezvoltării țării noastre spre socialism.

Cele mai multe din lipsurile care au apărut pot fi remediate prin introducerea Proiectului de Diplomă și al Examenului de Stat în ciclul normal de școlarizare.

După terminarea cursurilor și proiectelor generale comune și înainte de executarea proiectului de diplomă, trebuie să fie prevăzută o perioadă de pregătire, care să constituie un început efectiv de specializare în diferitele domenii ale

proiectării de arhitectură și urbanism și în care să se prevadă o serie de cursuri, prelegeri și conferințe diferite, precum și lucrări legate de specializarea respectivă și care să pregătească proiectul de diplomă și Examenul de Stat.

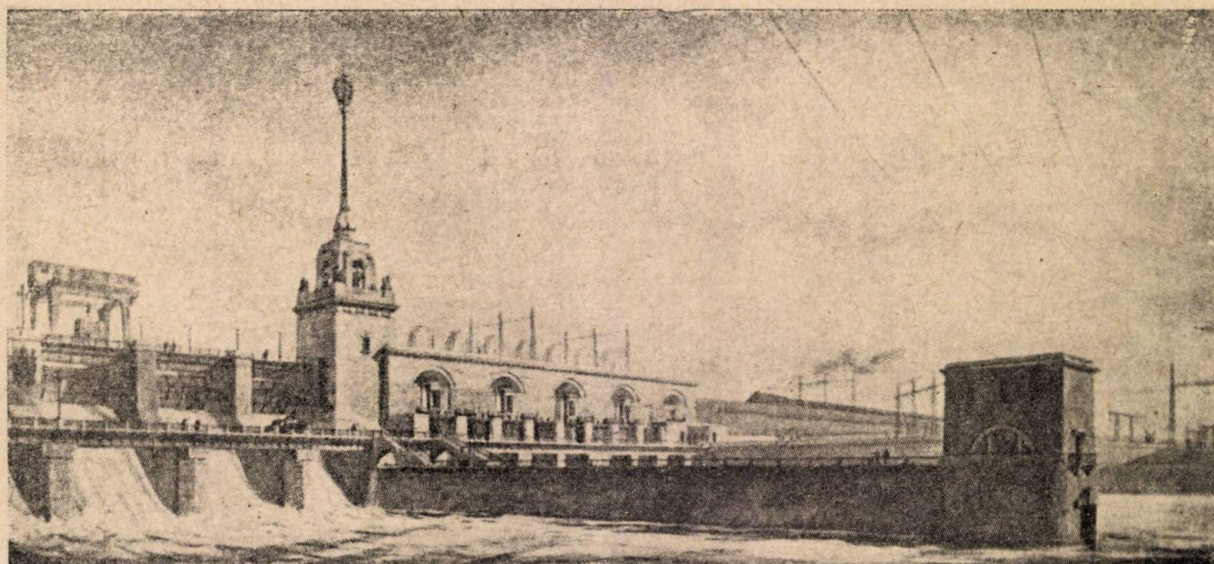
În felul acesta, absolvenții Facultății vor putea căpăta o pregătire completă legată de problemele reale și concrete, care devin din ce în ce mai vaste și mai complexe și vor putea fi folosiți cât mai curând într-o muncă creatoare independentă.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЭКЗАМЕН

Резюме

В этой статье даются результаты государственных экзаменов III-ей сессии, состоявшихся в феврале месяце на факультете архитектуры и градостроитель-

ства Бухарестского Строительного института. Анализируются дипломные проекты выпускников факультета, а также и результаты устных экзаменов.

Centrala Hidroelectrică Țimlianscaia

„ARHITECTURA U.R.S.S.” NR. 2 - DECEMBRIE 1951

RECENZIE

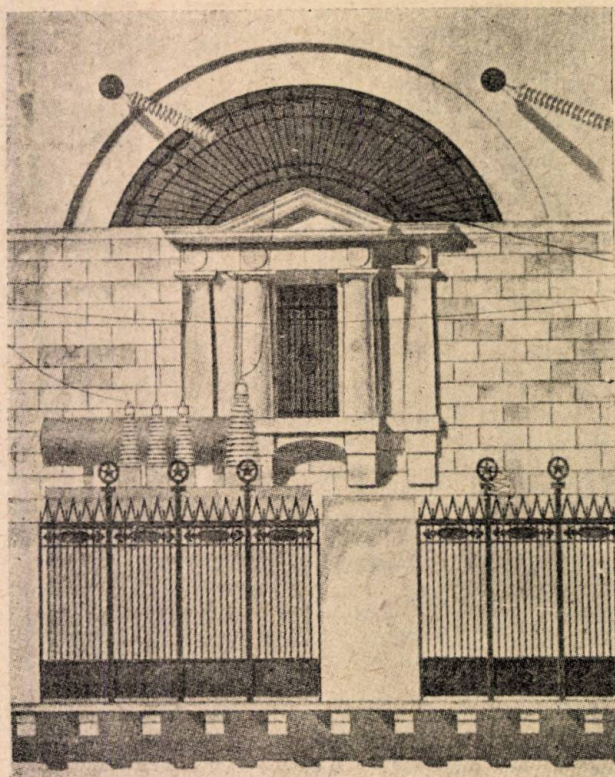
Numărul 2 din anul trecut al revistei „Arhitectura U.R.S.S.” conține un material interesant și variat. Se tratează într-un articol despre arhitectura construcțiilor nodului hidrotehnic dela Țimlianscaia, urmează apoi un studiu despre problema economică, în sistematizarea orașelor, două prezentări de proiecte distinse cu premiul Stalin, aspecte dela concursul pentru cele mai frumoase construcții din U.R.S.S., un studiu despre arhitectura Poloniei populare, cronici și bibliografii.

Articolul „Arhitectura construcțiilor nodului hidrotehnic dela Țimlianscaia”, de arh. A. Covalet, unul din autorii proiectelor, prezintă aspecte ale acestei mărețe realizări tehnice și arhitectonice, arătând totodată și care au fost intențiile tematice ale autorilor.

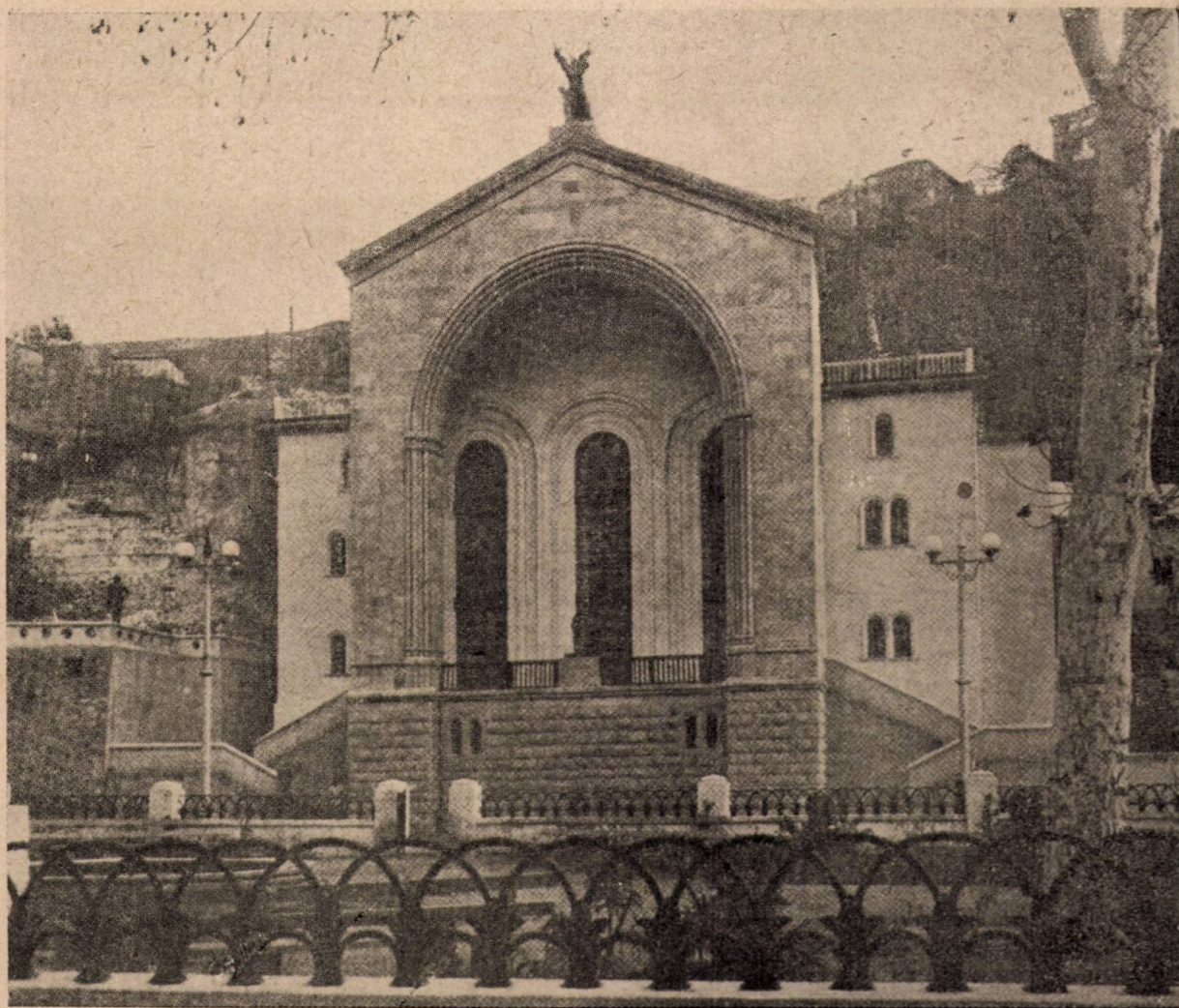
Uriașul lac de acumulare dela Țimlianscaia, în lungime de circa 200 km. și lat de 30 km, se formează prin ridicarea unui dig de pământ în lungime de 13 km., care ocupă poziția principală în compoziția nodului hidrotehnic. Acest nod hidrotehnic reprezintă un ansamblu arhitectonic unitar, deși este format din construcții având diferite funcțiuni și sunt așezate la mari distanțe unele de altele. Compoziția ansamblului se formează pe două direcții principale: dealungul digului de pământ — ținându-se seama de vederea circulară și dela mari distanțe, și în lungul traseului canalului, perpendicular pe direcția digului. Privitorul poate deci să cuprindă complexul arhitectonic fie în întregime, fie succesiv, pe măsură ce trece pe lângă fiecare.

Centrul compoziției acestui important punct hidrotehnic este hidrocentrala cu turnul său, care stau cu fața către viitorul oraș al muncitorilor

de unde se va vedea întreaga panoramă a acestor construcții. Compoziția hidrocentralei se înscrie perfect în peisagiu și constituie o rezolvare originală și elegantă a problemei cu toate dificultățile inițiale — dată fiind lungimea sa mult mai mică în comparație cu digul de beton și înălțimea

Centrala Hidroelectrică Țimlianscaia (detaliu)

Teatru la Ciaturi. Arh. K. Ciheidze

aproape egală cu a acestuia ca rezultat al schemei tehnologice.

Folosind creator cele mai bune tradiții ale clasicismului rus și rezolvând problemele de plastică, de economie și cele tehnologice, printr-o strânsă colaborare cu ceilalți tehnicieni, colectivul de proiectanți a realizat un ansamblu mare și frumos, oglindind victoriile istorice ale poporului sovietic și munca sa conștientă pentru realizarea planului stalinist de transformare a naturii.

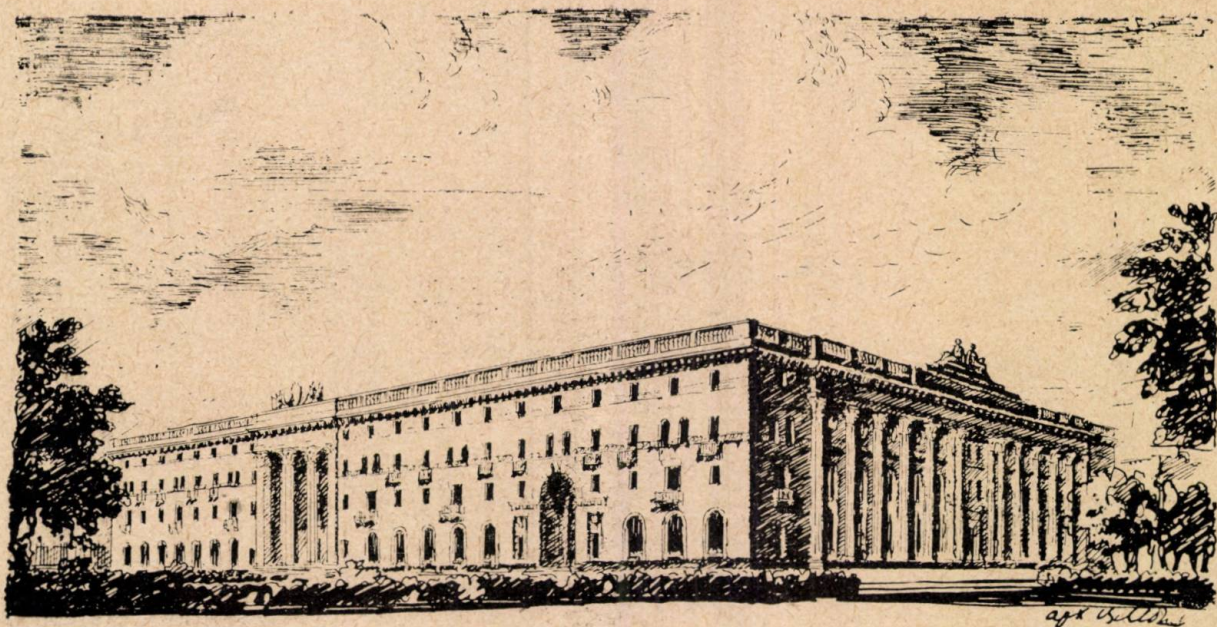
În studiul „Asupra problemei economiei urbanistice în proiectele de sistematizare a orașelor”, de arhitectul G. Mișcenko, publicat pentru a da naștere la o dezbateră în jurul acestei probleme, se atrage atenția asupra unei probleme de mare importanță pentru urbanisti. Autorul studiului critică situația actuală în problemele proiectării urbanistice, arătând că prin creșterea nejustificată a suprafeței orașelor, se produc mari cheltuieli inutile, care nu au ca rezultat o mai mare comoditate pentru locuitori, ci dimpotrivă. Calcularea atentă a suprafeței totale a orașului în funcție de densitatea locuitorilor, înălțimea clădirilor, dimensionarea judicioasă a suprafețelor verzi, a străzilor și a clădirilor publice poate avea ca rezultat descoperirea de rezerve interne

foarte importante, care să aducă prin proiectarea urbanistică importante economii Statului.

Autorul prezintă o serie de calcule comparative și ajunge la concluzia că prin reducerea suprafeței orașului, datorită alegerii judicioase a factorilor enumerați mai sus — cu circa 40—50% — se pot realiza economii numai de investiții de circa 15—25%, în afară de economiile de exploatare. Articolul pledează în general pentru mărirea numărului mediu de etaje și a densității locuitorilor, pentru mărirea suprafeței quartalelor și micșorarea sensibilă a suprafeței străzilor, care nu ar trebui să depășească 14—17 m² pentru fiecare locuitor.

Problema ridicată de autor este foarte interesantă și de mare actualitate, atrăgându-se atenția asupra unui sector în care rezervele interne ce pot produce economii însemnate Statului, nu au fost încă luate în seamă în suficientă măsură nici în proiectarea urbanistică din R. P. R.

Următoarele 2 articole prezintă două realizări distinse cu premiul Stalin. Prima este noua clădire a teatrului din Ciaturi proiectată de arhitectul K. Ciheidze. Proiectul este o transformare a unui club, fapt care a îngreunat serios munca proiectantului. Folosind tradițiile naționale ale

Hotelul Sovietskaya. Arhitecți: I. Loveico, V. Lebedev și P. Șteller

arhitecturii clasice georgiene, autorul a reușit să imprime clădirii expresia originală, monumentală, cu ajutorul unor forme laconice, întrebunțate cu mult tact.

În studiul grilelor din fațadă și al interioarelor au fost folosite cu iscusință motive decorative ale artei populare georgiene.

Cea de a doua este clădirea hotelului „Sovietskaya” în Moscova, după proiectul arhitecților I. Loveico, V. Lebedev și P. Șteller. Și în acest punct a existat dificultatea inițială de a folosi o clădire existentă, căreia i s’au mai adăugat aripile noi ale hotelului propriu zis. Sarcina trebuia rezolvată astfel încât ansamblul general să fie unitar, realizându-se totuși un aspect nou, corespunzător cerințelor actuale ale societății sovietice. Proiectanții au știut să rezolve elegant aceste probleme isbutind să redea foarte bine caracterul propriu acestei construcții într-o formă unitară și monumentală. Realizarea planului în formă de U. a făcut posibilă formarea unei curți interioare foarte frumoase, spre care se deschide chiar holul principal de intrare al hotelului.

Studiul a fost împins cu atenție până în cele mai mici detalii, arhitecții îngrijindu-se de proiectare și supraveghind cu deosebită atenție execuția tuturor finisajelor. S’a ajuns astfel la realizarea unor interioare deosebit de îngrijite, mărturie perfectă a marelui importanțe pe care o are prezența continuă a proiectanților la execuția finisajelor.

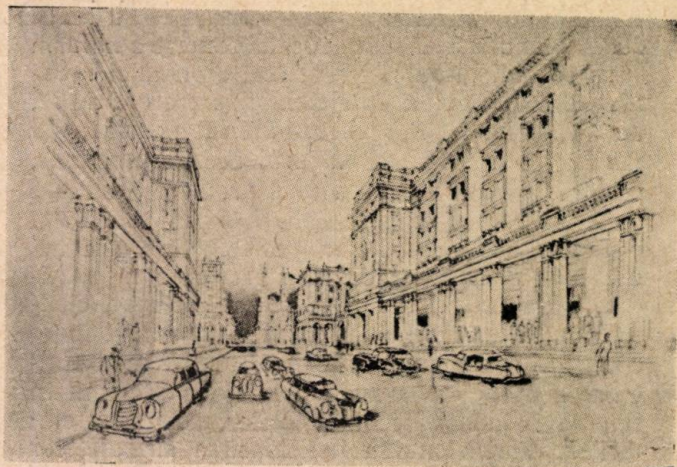
După articolul care trece în revistă o parte din construcțiile premiate la concursul anual pentru cele mai frumoase clădiri construite în U.R.S.S., revista publică un studiu intitulat „Arhitectura Poloniei Populare pe drumul înnoirii și dezvoltării creatoare”, de arhitectul Edmund Goldzamt.

Problemele arhitecturii în țările de democrație populară prezintă pentru noi un interes deosebit, având de multe ori aspecte asemănătoare cu situația din țara noastră. Autorul arată că des-

voltarea și trecerea arhitecturii poloneze spre pozițiile creatoare ale realismului socialist, se face în luptă cu tendințele cosmopolite ale superurbanismului sau dezurbanismului, ale constructivismului și funcționalismului, una din condițiile esențiale ale progresului său fiind legătura cu marea cultură sovietică și cu izbânzile arhitecților sovietici. Lupta de clasă ce se manifestă în arhitectura poloneză exprimă momentul actual iar tabloul creațiilor arhitectonice contemporane ale Poloniei populare, reprezintă o etapă de trecere, în care, pe de o parte se înlătură neconținut încărcătura curentelor burgheze formaliste moștenite de la fosta Polonie burghezo-moșierească și pe de altă parte, dezvoltarea socialistă promovează cu putere în arhitectură, unica metodă progresistă cu adevărat creatoare, metoda realismului socialist.

Revista se încheie cu o cronică a evenimentelor mai importante din arhitectura sovietică și cu o bibliografie a cărților noi apărute.

Arh. A. Moiescu

Stradă în raionul Marșalcovski din Varșovia. Proiect

BIBLIOGRAFIE

ARHITECTURA S. S. S. R.

(Arhitectura U. R. S. S.)

1 (1952)

- Morvinov A.*: Problemele curente ale învățământului superior de arhitectură.
Vlasov A.: Profilul și specializarea arhitectului.
Kornfeld Ia.: Premiile staliniste în anul 1950.
Osmolovschi M.: Sistemizarea și construcțiile magistrale (arterei principale) din Minse.
M. Iu.: Expoziția lucrărilor studenților din Institutele de Arhitectură.
Tapenco M.: Arhitectura Ungariei democratice.
Cronica. A X-a sesiune a Academiei de Arhitectură U.R.S.S. Pe pagini colorate. Lucrările aquarele ale studenților.

2 (1952)

- Popov M.*: Principalele probleme ale arhitecturii construcțiilor industriale.
 Arhitectura nodului hidroelectric dela Cuiabăsev.
 Noile stații ale metropolitaneului din Moscova.
Tapenco P.: 100 ani dela moartea marelui scriitor rus Nicolai Vasilievici Gogol.
Cliucearev I.: Articolul lui Gogol despre arhitectura contemporană.
Fehner M., Juganov E.: Noul teatru din Orașul Calinin.
Kolli N., Iaralov I.: Expoziția Uniională a lucrărilor create de arhitecții tineri.
Cronica.
 Foto. N. Granovschi, L. Velicianina și A. Tartacovschi.

GORODSKOE HOZIAISTVO MOSCVA

(Gospodăria comunală a Moscovei)

11 (1951)

- A 34-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.
 Referatul tov. L. P. Beria la Ședința festivă a Sovietului din Moscova ținută la 6 Noembrie 1951.
V. I. Svetlicinai: Probleme urgente în legătură cu îmbunătățirea și ieftinirea construcțiilor de locuințe.
N. P. Dudorov: Despre reducerea prețului de cost al construcțiilor de locuințe și al celor cultural-sociale întrebându-se construcții noi economice.
V. B. Lagutenko, L. I. Gohbaun: Construcție la Moscova de pereți economici cu tencuială din ipsos și cu izolație termică din beton de sgu-ră.

V. V. Uspenschi: Despre reducerea prețului de cost al construcțiilor prefabricate din beton armat.

M. G. Loktiuhov: Din experiența construcției corpului Nr. 55 pe strada Novo Pescianaia.

K. I. Strahov: Imbrăcăminti rutiere de asfalt de un singur strat.

Informații tehnice: Automatizarea stațiilor de alimentare cu benzină.

CRONICA

Cărți noi despre gospodăria orașenească.

12 (1951)

Să se îmbunătățească calitatea construcțiilor de locuințe și a celor culturale și sociale din Capitală.

C. S. Levin-Scirin: Construcția unei case de locuit (bloc) de pe Cheiul Cotelniceschi.

A. G. Pogosov, L. M. Ghinzberg: Construcția unei clădiri înalte din Piața Smolensch.

A. A. Sischin: Construcția clădirilor de piatră cu mai multe caturi în timp de iarnă.

V. N. Galitchi: Experiența aplicării zidurilor economice cu zidăria ușoară (metodele Popov, Orleakin, Vlasov și alții) în construcțiile de locuințe.

V. T. Marcenco: Să accelerăm ritmul și să îmbunătățim calitatea lucrărilor de reparații generale ale caselor de locuit.

L. S. Axelrad, V. A. Tarasov: Mecanizarea complexă a lucrărilor de drumuri din Moscova.

Experiența stahanovistă
S. S. Hremnicov, A. I. Colbâsov: Inițiativa lui M. Levenco și G. Muhanov (Experiența fabricii de cărămidă din Leningrad în ce privește prețul de cost al producției).

Informații tehnice. Săpături de pământ înghețat prin folosirea încălzirii electrice.

Din paginile revistelor.
 Cărți noi referitoare la gospodăria comunală.

Indicele articolelor publicate în revista „Gospodăria comunală a Moscovei”, pe anul 1951.

ISCUSTVO

(Arta)

5 (Septembrie-Octombrie 1951)

Pe drumul clasicismului sovietic.
G. Nedosivin: Note critice despre pictura ucraineană.

V. Popov: Sculptura Ucrainei sovietice.

B. Efimov, artist emerit R.S.F.S.R.: Grafica ucraineană. Notele unui pictor.

S. Temerin: Arta populară a R.S.S.

Ucrainene (după materialele expoziției din anul 1951 la Moscova)

C. Sitnic: Arta care servește poporul (70 de ani dela nașterea pictorului A. M. Gherasimov)

În ordinea discuției. Să creăm o carte sovietică valoroasă despre istoria universală a artelor.

Z. Reinhardt: Lupta forțelor democrației cu reacțiunea în arta occidentală modernă.

Publicații.

N. Lapšina: Despre unele din primele lucrări (opere) ale lui F. S. Rocotov.

În sălile de expoziție.

Cărți noi.

Desene.

Colorate: 1) S. Grigoriev. Portar (pe copertă); 2) V. Puzăricov: I. V. Stalin pe crucișetorul „Molotov”; 3) M. Hmelico: Triumful Patriei victorioase; 4) A. Cazan'ev: I. V. Stalin cu mama sa; 5) T. Iablonscaia: Recolta (pâine); 6) G. Melihov: Novatorii; 7) A. Sovmnenco: Portretul lui S. A. Corpac; 8) A. Gherasimov: I. V. Stalin și C. E. Voroșilov la Kremlin.

Foto: M. Vronschi, A. Obinic, T. G. Sevcenco, Z. I. Znoba. Portretul eroului muncii socialiste Marc Ozer-nai.

EPITES EPITESZET

(Construcții Arhitectură)

(9-10 1951)

Révai József: Problemele arhitecturii maghiare noi. *Perényi Imre*: Anul 1951 este un an de coîtură în arhitectura maghiară. *Weiner Tibor*: Realismul socialist. *Bonta János, Dániel Péter, Erdi Tamás*: Arhitectura modernă — arhitectura sovietică. *D. Kardos György*: Problemele de stil ale clasicismului maghiar. *Szentkirályi Zoltan*: Activitatea lui Pèchy Mihály. *Dr Gerő László*: Analizarea orașelor din punct de vedere al monumentelor de artă și al aspectului general. *Paulovits László*: Căile arhitecturii poloneze. *Major Máté*: Arhitectura și producția de clădiri. *D. Szildgyi János*: O construcție din epoca romană, pe insula Șantierului Naval din Obuda. *Genthon István*: Album cu monumentele Ungariei. *Stiller Róbert*: Industria de construcții și arhitectura realismului socialist. *Szendrői Jenő*: Interpretarea dintre formă și structură. *Egyed Zoltan*: Industria noastră de construcții la expoziția „Planul Cincinal”. *P.G.I. S.*: Revista arhitecturii sovietice. *Z.P.*: Revista arhitecturii cehoslovace. *P.J.*: Revista arhitecturii poloneze. Știri dela Uniunea Științifică a Constructorilor.

ARHITECTURA I STROITELSTVO

Arhitectura și construcții (Bulgaria)

5 (1951)

Arh. B. Marcov: Impresii din noua construcție arhitecturală a Moscovei.
Arh. Manerv: Noi metode pentru proiectarea șantierelor de construcții, lichidarea greșelilor făcute până acum, îmbunătățirea proiectării și executarea a noi tipuri de proiectare.

Arh.D. Badjarov: Control reciproc asupra executării lucrărilor de construcții.

Ing. Gherciov: Piese prefabricate din beton armat pentru poduri de șosea.

Ing. N. D.: Documentația invențiilor, îmbunătățirilor tehnice.

Ing. Novcov: Exploatarea și întreținerea mașinilor de construcții.

Bibliografie.

Arhitectura și construcții în țările cu democrație populară: Polonia.

6 (1951)

A. Tapenco: Arhitectura bulgară.

Arh. Popov: Noi posibilități pentru construcții arhitecturale la noi.

Ing. Verih: Raționalizarea locului de construcții.

Ing. Colev: Folosirea traseului în construcție. Arhitectura și construcția în țările de democrație populară — Cehoslovacia.

Arh. S. Cum s'a născut o propunere pentru naționalizare.

7 (1951)

Arh. Vodeniciarov: Pentru îmbunătățirea muncii în proiectare și pentru justa salarizare a proiectanților.

Trapeznikov: Partidul Comunist — inspiratorul și organizatorul urbanismului socialist

Ing. Coedjicov: Colaborarea între ingineri și arhitecți la proiectarea și construcția podurilor.

Arh. Nencov: Drumul creator al primilor arhitecți bulgari.

Ing. Catov: Mecanizarea în construcții.

Ing. Curefov: Noile norme de producție și sistemul de plată în acord în construcții.

Laureații premiului Dimitrov.

8 (1951)

Cernisov: Arhitectura sovietică în slujba poporului.

Arh. Stoianov: Inscricții și arhitectură.

Ing. Droghilev: Intocmirea, legalizarea și introducerea standardelor de Stat (STAS).

Ing. Vincev: Pavarea drumurilor.

Diacov: Plan financiar-tip pentru plata depunerilor de capital și activitatea principiilor întreprinderilor de șantier (construcții, instalații, montaj).

Culev: A doua expoziție a raționalizatorului în construcții.

Munca raționalizatorilor pe drum nou.

Note științifice.

9 (1951)

Șapte ani de putere democratică.

Arh. Vodeniciarov: Cum să proiectăm și să executăm construcțiile.

Arh. Canozirev: Planificarea operativă în construcții, de capital și activitatea principală a întreprinderilor de construcții, instalații, montaj.

Cartea „Monumentele arhitecturii ruse”.

Cronica

Foto: Fotocronica TASS. A. Sorchin și A. Tartakovski.

10 (1951)

Ing. Stefanov: Determinarea încărcării admisibile a terenurilor.

Academician Rudnov: Arhitectura universității noi din Moscova.

Ing. Zlotov: Reducerea prețului de cost în construcții prin reducerea cheltuielilor de transport.

Ing. Repov: Știința proiectării drumurilor în Uniunea Sovietică.

*** Studiul proiectului pentru clădirea Fac. Fizico-matematice din Sofia.

Arh. Badjarov: Ridicarea activității raționalizatorilor printre muncitorii în construcție.

PLANEN UND BAUEN

(Proiectare și Construcții)

17 (1951)

Haesler O.: Reconstrucția orașului vechiu din Rathenow.

Uhlman H.: Desvoltati metoda Kovaliov în industria de construcție.

Hopp H.: Exemplificare pentru evaluarea unui proiect.

Hailer J.: Calculul deformațiilor grinzilor principale ale podurilor metalice cu grinzi cu zăbrele.

Selitsenok G.: Fabrici automate de beton cu betoniere.

Richter E.: Construcția din lut cu mai multe etaje.

Lufsky K.: Izolații de clădiri în Franța.

Din activitatea Camerei Tehnice.

Revista Cărților.

Din activitatea germană în domeniul de normare.

18 (1951)

Starck H.: Revista Revistelor de construcție sovietice și din democrațiile populare.

Dubrow G. A.: Aprecierea stabili-

tății de construcții hidrotehnice și a presiunii de teren admise.

Tetzaff W.: Contribuție la integrarea regulei lui Mohr la momentul de inerție variabil.

Böttner W.: Cu privire la cultura arhitecturală germană.

Reuter M.: Reconstrucția teatrului muncitoresc al întreprinderii „AGFA” Wolfen.

Nakel E.: Proiectare și construcție lângă apă.

Jacobs I.: Conferința muncitorilor de construcții din Sindicatul industrial „Construcție-Lemn”-Lipsea.

Liebknecht K.: Sarcinile de pace ale urbanismului german.

Din activitatea Camerei tehnice.

Din activitatea germană în domeniul de normare.

Revista cărților.

19-1951, Berlin- R. D. G.

Iahn F.: Trei ani de mișcare activă.

Bronder H.: Dresda nouă.

Leuchter: Planul director de sistematizare ca bază a reconstrucției orașelor și satelor.

Hassler O.: Reconstrucția orașului vechiu Rathenow.

Schulze W.: Scara în construcția locuințelor.

Schleicher F.: Lucrări de zidărie la temperaturi joase.

Retti H.: Idei pentru normare în industria de construcție.

Din activitatea de construcție a străinătății.

Din activitatea germană în domeniul de normare.

Din activitatea Camerei tehnice.

Revista cărților.

REVISTA CĂRȚILOR.

20 (1951)

Schmager: Considerații principale asupra construcțiilor cu beton armat precomprimat.

Wiedebuch: Traversa din beton armat în formă de cadru pentru rosturile șinelor de cale ferată.

Stromeyer: Economii de material și cost prin cofraje zidite la fundații de beton.

Steudte: Un nou elevator automotor.

(***): Reguli provizorii pentru aplicarea de planșee cu bolți în construcție.

Suraiev Kușnarev: Construcția de canale fluviale prin folosirea de explozivi în masă.

Radicke: Probleme și practica proiectării circulației.

Burmeister: Simplificări de calculație în industria naționalizată de construcții.

Gruhl: Mărimi de calcul în organizarea șantierelor.

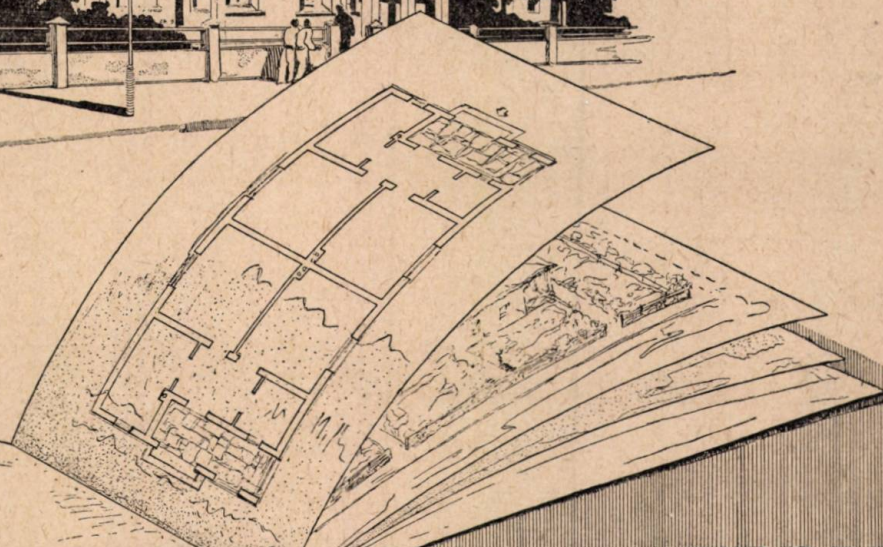
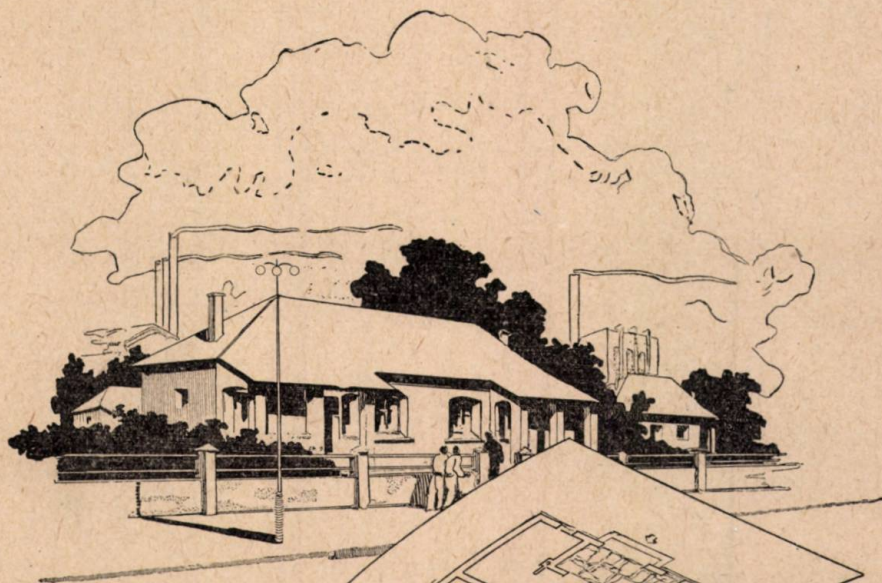
Din activitatea Camerei tehnice.

Revista Cărților.

ALBUMUL

PROIECTE TIP DE
LOCUINTE INDIVIDUALE

EMC

**EDITURA MINISTERULUI CONSTRUCȚIILOR
ȘI AL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII**

DE VÂNZARE LA TOATE LIBRARIILE DIN ȚARĂ

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Nr. 168.026/946.

C. 16029 — Centrul Poligrafic Nr. 2 — Filiala 10.

E/1660

X2

ARHITECTURA SI URBANISM

4-5

1952

EDITURA TEHNICA

ARHITECTURA SI URBANISM

ANUL III, Nr. 4-5

APRILIE-MAI 1952

ORGAN AL ASOCIAȚIEI ȘTIINȚIFICE A INGINERILOR ȘI TEHNICIENILOR DIN R.P.R. ȘI AL MINISTERULUI
CONSTRUCȚIILOR ȘI AL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII

APARE LUNAR SUB ÎNGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

REDACȚIA: BUCUREȘTI, B-DUL 1848 • TELEFON: 3.57.28, 3.07.30

SUMAR

	Pag.
Proiectul de Constituție a Republicii Populare Române	1
<i>Prof. Arh. H. Maicu:</i> Despre folosirea moștenirii trecutului în arhitectura „Casei Scânteii“	9
<i>Conf. Arh. H. Stern:</i> Clădirea înaltă a Universității de Stat din Moscova (o nouă cetate a științei celei mai înaintate)	15
<i>Arh. T. Evolceanu:</i> Leonardo Da Vinci	23
<i>Arh. I. Glückman:</i> Noțiuni asupra proiectării acustice a teatrelor în aer liber	29
<i>G. Kurinski:</i> Lupta poporului pentru independență împotriva robiei turcești oglindită în arhitectura epocii lui Ștefan-cel-Mare și Petru Rareș	37
<i>A. Mordvinov.</i> Președinte al Academiei de Arh. din U.R.S.S.: Problemele curente ale învățământului superior de arhitectură (Rezultatele sesiunii a X-a a Academiei de Arhitectură din U.R.S.S.)	44
<i>Prof. Ing. Al. Solomon:</i> Despre practica de vară a studenților arhitecți	52
<i>Arh. P. Constantin:</i> Expoziția de Stat a Artelor Plastice	53
<i>Arh. A. Solomon și Arh. Gh. Carandino:</i> Un prețios schimb de experiență între unitățile de proiectare și cele de execuție	62
<i>Arh. P. Macovei:</i> Deschiderea expoziției „Arhitectura în R. P. R.“ la Moscova	65
<i>Arh. A. Moisescu:</i> Arhitectura U.R.S.S. Nr. 1, 2, 3 (1952) (Recenzie)	67

СОДЕРЖАНИЕ

	Стр.
Проект Конституции Р.Н.Р.	1
<i>Проф. Арх. Хориа Маику:</i> Стгосителъно иъ-пользования наследства прошлого в архитектуре „ДОМА СКАНТЕИ“	9
<i>Конф. арх. Х. Штерн:</i> Высотное здание московского государственного университета. (Новая цитадель самой передовой науки)	15
<i>Арх. Т. Еволчану:</i> Леонардо да Винчи	23
<i>Арх. И. Глюкман:</i> Относительно акустических проектирований в театрах под открытым небом	29
<i>Арх. Г. Курински:</i> Борьба нашего народа за независимость против турецкого ига отраженная в архитектуре эпохи Штефана Великого и Петра Рареша	37
<i>А. Мордвинов, председатель Акад. Архитектуры СССР:</i> Текущие задачи высшего архитектурного образования (результаты X-ой сессии Архитектурной Академии С.С.С.Р.)	44
<i>Проф. инж. Ал. Соломон:</i> Относительно летней практики студентов-архитекторов	52
<i>Арх. П. Константин:</i> Государственная выставка пластических искусств	53
<i>Арх. Соломон и арх. Г. Карантино:</i> Ценный обмен опытом между проектирующими единицами и исполнителями	62
<i>Арх. П. Маковей:</i> Открытие выставки „Архитектура Р.Н.Р.“ в Москве	65
<i>Арх. А. Мойсеску:</i> Архитектура СССР. No. 1, 2, 3/1952 (Рецензии)	67

PROIECT DE CONSTITUȚIE A REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

Capitol introductiv

Republica Populară Română este un stat al oamenilor muncii dela orașe și sate.

Republica Populară Română a luat naștere ca urmare a victoriei istorice a Uniunii Sovietice asupra fascismului german și a eliberării României de către glorioasa Armată Sovietică, eliberare care a dat putință poporului muncitor, în frunte cu clasa muncitoare condusă de Partidul Comunist, să doboare dictatura fascisto-antonesciană, să nimicească puterea claselor exploatare și să făurească statul de democrație populară, care corespunde pe deplin intereselor și năzuințelor maselor populare din România.

Astfel s'a putut încunună cu o victorie istorică lupta de secole dusă de poporul muncitor român pentru libertate și independență națională, luptele eroice ale clasei muncitoare aliată cu țărănimea muncitoare, pentru doborârea regimului capitalist-moșieresc și scuturarea jugului imperialist.

Făurirea și întărirea statului de democrație populară, prietenia și alianța cu marea Uniune Sovietică, sprijinul și ajutorul ei dezinteresat și frățesc, asigură independența, suveranitatea de

stat, dezvoltarea și înflorirea Republicii Populare Române.

Forțele armate ale Republicii Populare Române stau de strajă suveranității și independenței poporului român, securității sale și păcii.

Politica externă a Republicii Populare Române este o politică de apărare a păcii, de prietenie și alianță cu Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice și cu țările de democrație populară, o politică de pace și prietenie cu toate popoarele iubitoare de pace.

Minoritățile naționale din Republica Populară Română se bucură de deplină egalitate în drepturi cu poporul român. În Republica Populară Română se asigură autonomie administrativ-teritorială populației maghiare din raioanele secuești, unde ea formează o masă compactă.

Prezenta Constituție a Republicii Populare Române consacră rezultatele obținute până acum de oamenii muncii, în frunte cu clasa muncitoare, în opera de construire a societății socialiste în țara noastră.

Politica statului de democrație populară este îndreptată spre lichidarea exploatarei omului de către om și construirea socialismului.

CAPITOLUL I.

Orânduirea socială

ART. 1. Republica Populară Română este un stat al oamenilor muncii dela orașe și sate.

ART. 2. Baza puterii populare în Republica Populară Română este alianța clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare, în care rolul conducător aparține clasei muncitoare.

ART. 3. Republica Populară Română s'a născut și s'a întărit ca rezultat al eliberării țării de către forțele armate ale Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice, de sub jugul fascismului și dominației imperialiste, ca rezultat al doborârii puterii moșierilor și capitaliștilor de către masele populare dela orașe și sate în frunte cu clasa muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist Român.

ART. 4. În Republica Populară Română puterea aparține oamenilor muncii dela orașe și sate, care o exercită prin Marea Adunare Națională și Sfaturile Populare.

Sfaturile Populare constituie baza politică a Republicii Populare Române.

ART. 5. Economia națională a Republicii Populare Române cuprinde trei formațiuni social-economice: formațiunea socialistă, mica producție de mărfuri și formațiunea particular-capitalistă.

ART. 6. Fundamentul formațiunii social-eco-

nomice socialiste este proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, care are fie forma proprietății de stat (bun al întregului popor), fie forma proprietății cooperatiste-colectiviste (proprietatea gospodăriilor agricole colective sau a organizațiilor cooperatiste).

În formațiunea socialistă a economiei naționale este lichidată exploatarea omului de către om.

Formațiunea socialistă, căreia îi aparține rolul conducător în economia națională a Republicii Populare Române, constituie baza dezvoltării țării pe calea socialismului. Statul de democrație populară, proclamând ca principală sarcină a sa construirea socialismului, întărește și lărgeste neîncetat formațiunea socialistă, asigură creșterea neîntreruptă a bunei stări materiale și a nivelului cultural al oamenilor muncii.

ART. 7. Bogățiile de orice natură ale subsolului, fabricile, uzinele și minele, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, căile de comunicație de orice fel, transportul feroviar, fluvial, maritim și aerian, băncile, poșta, telegraful, telefonul, radio-ul, mijloacele de tipar, cinematografia și teatrul, gospodăriile agricole de stat, stațiunile de mașini și tractoare, întreprinderile comunale și partea naționalizată a fondului de

locuințe dela orașe, constituie proprietate de stat și sunt bunuri ale întregului popor.

ART. 8. Pământul în Republica Populară Română aparține celor ce-l muncesc.

ART. 9. Inventarul viu și mort al gospodăriilor agricole colective și cooperativelor, producția realizată de ele, cât și toate întreprinderile sau construcțiile ce le aparțin, reprezintă proprietatea obștească a gospodăriilor agricole colective și a cooperativelor.

Țăranii, membri ai gospodăriilor agricole colective, au dreptul de a avea în proprietate personală, casă de locuit, un lot de pământ pe lângă casă, animale productive, păsări și inventar agricol mărunț, în conformitate cu statutul gospodăriei agricole colective.

ART. 10. Mica producție de mărfuri în Republica Populară Română cuprinde gospodăriile țărănești mici și mijlocii, care posedă proprietate particulară asupra pământului bazată pe munca proprie a producătorului, ca și atelierele meseriașilor și meșteșugarilor care nu exploatează munca altora. Statul ocrotește dreptul de proprietate particulară asupra pământului a țăranilor cu gospodării mici și mijlocii, pe baza legilor în vigoare.

Statul democrat-popular sprijină pe țăranii cu gospodării mici și mijlocii, pe meșteșugari și meseriași, cu scopul de a-i feri de exploatarea capitalistă, de a spori producția realizată de ei și de a ridica bunăstarea lor.

ART. 11. Formațiunea particular-capitalistă în Republica Populară Română cuprinde gospodăriile chiaburești, întreprinderile comerciale particulare, micile întreprinderi industriale nenaționalizate, bazate pe exploatarea muncii salariate.

Statul democrat-popular realizează în mod consecvent politica de îngrădire și eliminare a elementelor capitaliste.

ART. 12. Dreptul de proprietate personală al cetățenilor Republicii Populare Române asupra veniturilor și economiilor provenite din muncă, asupra casei de locuit și gospodăriei auxiliare pe lângă casă, asupra obiectelor casnice și de uz personal, cât și dreptul de moștenire asupra proprietății personale a cetățenilor sunt ocrotite de lege.

ART. 13. În Republica Populară Română comerțul exterior este monopol de stat.

ART. 14. Viața economică și culturală a Republicii Populare Române se dezvoltă pe baza planului de stat al economiei naționale, în interesul construirii socialismului, creșterii neîncetate a bunei stări materiale și culturale a oamenilor muncii, întăririi independenței naționale a țării și a capacității ei de apărare.

ART. 15. În Republica Populară Română munca este o datorie și o chestiune de onoare pentru fiecare cetățean capabil de muncă, după principiu „cine nu muncește, nu mănâncă”. În Republica Populară Română se înfăptuiește tot mai larg principiul socialismului: „Dela fiecare după capacitățile sale, fiecăruia după munca sa”.

CAPITOLUL II.

Orânduirea de stat

ART. 16. Regimul de stat al Republicii Populare Române este regimul democrației populare, care reprezintă puterea oamenilor muncii.

ART. 17. Statul român democrat-popular

a) apără independența și suveranitatea poporului român, cuceririle oamenilor muncii dela orașe și sate, drepturile, libertățile și puterea oamenilor muncii împotriva dușmanilor poporului muncitor;

b) asigură întărirea și dezvoltarea forțelor de producție ale țării prin industrializarea ei socialistă, prin lichidarea înapoierii economice, tehnice și culturale, prin transformarea socialistă treptată a agriculturii pe baza liberului consimțământ al țăranilor muncitori;

c) organizează și dezvoltă economia planificată, bazându-se pe întreprinderile de stat și cooperatiste;

d) organizează apărarea Republicii de dușmanii externi și conduce forțele armate ale țării; forțele armate ale Republicii Populare Române păesc hotarele țării, independența, suveranitatea și securitatea poporului român și pacea;

e) asigură securitatea internă a cetățenilor, face inofensivi și reprimă pe dușmanii poporului;

f) conduce sistemul bănesc și de credite, elaborează și realizează bugetul de stat, stabilește impozitele, taxele și veniturile necesare pentru nevoile statului;

g) administrează băncile, întreprinderile și instituțiile de stat industriale, agricole și comerciale;

h) conduce învățământul public de toate gradele;

i) asigură creșterea continuă a bunei stări și sănătatea maselor populare dela orașe și sate;

j) asigură dezvoltarea culturii poporului român și a culturii minorităților naționale, socialistă în conținut, națională în formă;

k) veghează la aplicarea și respectarea Constituției și legilor Republicii Populare Române, ele fiind expresia voinței și intereselor poporului muncitor.

Respectarea și aplicarea întocmai a Constituției și a legilor țării este datoria principală a fiecărei instituții de stat și a fiecărui cetățean, ele fiind obligatorii pe întreg teritoriul Republicii.

ART. 18. Republica Populară Română are următoarea împărțire administrativ-teritorială:

Regiunile Arad, Bacău, Baia Mare, Bârlad, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Hunedoara, Iași, Oradea, Pitești, Ploști, Stalin, Suceava, Timișoara, Regiunea Autonomă Maghiară.

ART. 19. Regiunea Autonomă Maghiară a Republicii Populare Române este formată din teritoriul locuit de populația compactă maghiară secuiască și are conducere administrativă autonomă, aleasă de populația Regiunii Autonome.

Regiunea Autonomă Maghiară cuprinde raioanele: Ciuc, Gheorghieni, Odorhei, Reghin,

Sângeorgiu de Pădure, Sft. Gheorghe, Tg. Mureș, Tg. Secuiesc, Toplița.

Centrul Administrativ al Regiunii Autonome Maghiare este orașul Târgu-Mureș.

ART. 20. Legile Republicii Populare Române, hotărârile și dispozițiile organelor centrale ale Statului sunt obligatorii pe teritoriul Regiunii Autonome Maghiare.

ART. 21. Regulamentul Regiunii Autonome Maghiare este elaborat de Sfatul Popular al Regiunii Autonome și supus spre aprobare Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române.

CAPITOLUL III.

Organul suprem al puterii de stat a Republicii Populare Române

ART. 22. Organul suprem al puterii de stat a Republicii Populare Române este Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române.

ART. 23. Marea Adunare Națională este unicul organ legiuitor al Republicii Populare Române.

ART. 24. Marea Adunare Națională are în competența sa directă:

- a) alegerea Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române;
- b) formarea Guvernului Republicii Populare Române;
- c) modificarea Constituției;
- d) chestiunile războiului și ale păcii;
- e) stabilirea planurilor economiei naționale;
- f) aprobarea bugetului Statului și încheierea exercițiilor bugetare;
- g) stabilirea numărului de ministere, denumirea, contopirea și desființarea de ministere;
- h) modificarea împărțirii pe regiuni a teritoriului Republicii Populare Române;
- i) acordarea amnistiei;
- j) controlul general asupra aplicării Constituției.

ART. 25. Marea Adunare Națională este aleasă de către oamenii muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române, pe circumscripții electorale, câte un deputat la 40.000 locuitori.

Marea Adunare Națională se alege pe timp de 4 ani.

ART. 26. O lege se socotește adoptată dacă e votată de majoritatea simplă a Marii Adunări Naționale.

ART. 27. După adoptarea legilor de către Marea Adunare Națională, ele sunt semnate de Președintele și de Secretarul Prezidiului și publicate în Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale.

Îndeplinirea legilor adoptate de Marea Adunare Națională este obligatorie pentru toți cetățenii Republicii Populare Române.

ART. 28. Sesiunile Marii Adunări Naționale se țin de două ori pe an. Convocarea Marii Adunări Naționale se face de către Prezidiul Marii Adunări Naționale.

ART. 29. Marea Adunare Națională poate fi convocată în sesiuni extraordinare de către Pre-

zidiul Marii Adunări Naționale, sau la cererea unei treimi din numărul total al deputaților.

ART. 30. Marea Adunare Națională își alege în fiecare sesiune un Președinte și doi Vice-președinți care conduc ședințele Marii Adunări Naționale conform cu regulamentul interior de funcționare.

ART. 31. Marea Adunare Națională validează mandatele deputaților aleși.

În vederea verificării condițiilor în care s'a desfășurat alegerea fiecărui deputat, Marea Adunare Națională alege o comisie de validare. Această comisie supune raportul său aprobării Marii Adunări Naționale, care hotărăște validarea sau anularea alegerii fiecărui deputat.

ART. 32. Marea Adunare Națională poate numi comisii de anchetă și revizie în diverse probleme.

Toate autoritățile și funcționarii de stat au obligația să pună la dispoziția acestor comisii informațiile și documentele necesare.

Marea Adunare Națională stabilește pentru fiecare comisie în parte împuternicirile și modul ei de activitate.

ART. 33. Fiecare deputat are dreptul de a pune întrebări sau de a interpela guvernul ori pe miniștri în parte. Guvernul sau ministrul întrebant are obligația de a răspunde verbal sau în scris, în termen de cel mult 3 zile.

ART. 34. Nici un deputat nu poate fi trimis în judecată și nu poate fi arestat fără încuviințarea Marii Adunări Naționale, în timpul sesiunilor, iar între sesiuni — a Prezidiului Marii Adunări Naționale.

ART. 35. Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române alege Prezidiul Marii Adunări Naționale, compus dintr'un Președinte, doi Vice-președinți, un Secretar și treisprezece membri.

ART. 36. Prezidiul Marii Adunări Naționale răspunde de toată activitatea sa în fața Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române.

ART. 37. Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române are următoarele atribuțiuni:

- a) convoacă în sesiuni Marea Adunare Națională;
- b) emite decrete;
- c) interpretează legile votate de Marea Adunare Națională;
- d) hotărăște consultarea poporului (referendum);
- e) abrogă hotărârile și dispozițiunile Consiliului de Miniștri, când acestea nu sunt conforme legilor;
- f) în intervalul dintre sesiunile Marii Adunări Naționale, revocă din funcțiuni și numește miniștri în Guvern la propunerea Președintelui Consiliului de Miniștri și cu aprobarea ulterioară a Marii Adunări Naționale;
- g) institue decorațiile, medaliile și titlurile onorifice ale Republicii Populare Române.

h) conferă decorațiile, medaliile și titlurile onorifice ale Republicii Populare Române; stabilește gradele militare, rangurile diplomatice și alte titluri speciale;

i) în intervalul dintre sesiunile Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române, la propunerea Guvernului, declară starea de război în cazul unei agresiuni armate îndreptate împotriva Republicii Populare Române sau împotriva unui alt stat, față de care Republica Populară Română are obligațiuni de apărare mutuală ce decurg din tratatele internaționale.

j) numește și revocă pe comandantul suprem al forțelor armate ale Republicii Populare Române;

k) declară mobilizarea parțială sau generală;

l) exercită dreptul de grațiere și comutare a pedepselor;

m) ratifică și denunță tratatele internaționale ale Republicii Populare Române;

n) acreditează și recheamă pe reprezentanții plenipotențari ai Republicii Populare Române în statele străine;

o) primește scrisorile de acreditare și de rechemare ale reprezentanților diplomatici ai statelor străine, acreditați pe lângă Prezidiu;

p) în interesul apărării Republicii Populare Române sau al asigurării ordinii publice și securității statului, proclamă în unele localități sau pe întreg teritoriul țării starea excepțională.

ART. 38. Marea Adunare Națională se dizolvă la expirarea mandatului pentru care a fost aleasă.

ART. 39. După expirarea mandatului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române, Prezidiul Marii Adunări Naționale fixează noi alegeri în termen de cel mult trei luni, socotite dela ziua expirării mandatului Marii Adunări Naționale.

Prezidiul în funcțiune își păstrează împuternicirile sale până la alegerea noului Prezidiu de către noua Mare Adunare Națională a Republicii Populare Române.

ART. 40. În caz de război sau în cazul altor împrejurări excepționale, Marea Adunare Națională poate să-și prelungească mandatul pentru timpul cât va dura starea excepțională.

ART. 41. Marea Adunare Națională nou aleasă este convocată de către Prezidiul în funcțiune, în termen de cel mult trei luni după alegeri.

CAPITOLUL IV.

Organele administrației de stat a Republicii Populare Române

ART. 42. Organul suprem executiv și de dispoziție al puterii de stat a Republicii Populare Române este Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române.

ART. 43. Consiliul de Miniștri este constituit de către Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române și este format din:

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române;

Vice-președinții Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române;

Președintele Comitetului de Stat al Planificării;

Președintele Comisiei Controlului de Stat;

Miniștrii Republicii Populare Române;

Președintele Comitetului de Stat al Aprovizionării;

Președintele Comitetului de Stat pentru colectarea produselor agricole;

Președintele Comitetului Invățământului Superior;

Președintele Comitetului pentru Artă.

ART. 44. Consiliul de Miniștri este răspunzător și dă socoteală de activitatea sa în fața Marii Adunări Naționale, iar în intervalul dintre sesiunile Marii Adunări Naționale — în fața Prezidiului Marii Adunări Naționale.

ART. 45. Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române emite hotărâri și dispoziții pe baza legilor în vigoare sau în vederea aplicării lor și controlează executarea acestora.

ART. 46. Aplicarea hotărârilor și dispozițiilor Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române este obligatorie pe întreg teritoriul Republicii Populare Române.

ART. 47. Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române are următoarele atribuții:

a) coordonează și îndrumă activitatea ministerelor și a celorlate instituții subordonate lui;

b) ia măsuri pentru realizarea planului economiei naționale, a bugetului statului și în vederea consolidării sistemului monetar și de credit;

c) ia măsuri în vederea asigurării ordinii publice, apărării intereselor statului și ocrotirii drepturilor cetățenilor;

d) exercită conducerea generală în domeniul relațiilor cu statele străine;

e) fixează contingentele anuale de cetățeni care urmează să fie chemați la îndeplinirea serviciului militar activ; conduce organizarea generală a forțelor armate ale țării;

f) înființează, după necesități, comitete și comisiuni speciale precum și direcții generale pe lângă Consiliul de Miniștri pentru probleme economice, culturale, juridice și militare.

ART. 48. Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române poate anula ordinele și instrucțiunile miniștrilor neconforme legilor și hotărârilor Consiliului de Miniștri.

ART. 49. În limitele competenței ministerelor pe care le conduc, Miniștrii dau ordine și instrucțiuni pe baza și în vederea aplicării legilor în vigoare și a hotărârilor sau dispozițiilor Consiliului de Miniștri, controlând executarea lor.

ART. 50. Ministerele Republicii Populare Române sunt următoarele:

Ministerul Afacerilor Externe;

Ministerul Afacerilor Interne;

Ministerul Agriculturii;

Ministerul Comerțului Exterior;

Ministerul Comerțului Interior;

Ministerul Construcțiilor și al Industriei Materialelor de Construcții;

Ministerul Cultelor;

Ministerul Energiei Electrice și Industriei Electrotehnice;

Ministerul Finanțelor;

Ministerul Forțelor Armate;

Ministerul Gospodăriilor Agricole de Stat;

Ministerul Gospodăriei Comunale și Industriei locale;

Ministerul Gospodăriei Silvice;

Ministerul Industriei Alimentare;

Ministerul Industriei Cărnii, Peștelui și Laptelui;

Ministerul Industriei Cărbunelui;

Ministerul Industriei Chimice;

Ministerul Industriei Metalurgice;

Ministerul Industriei Petrolului;

Ministerul Industriei Lemnului, Hârtiei și Celulozei;

Ministerul Industriei Ușoare;

Ministerul Învățământului Public;

Ministerul Justiției;

Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor;

Ministerul Prevederilor Sociale;

Ministerul Sănătății;

Ministerul Transporturilor.

CAPITOLUL V.

Organele locale ale puterii de stat

ART. 51. Organele puterii de stat în regiuni, raioane, orașe și comune sunt Sfaturile Populare ale oamenilor muncii dela orașe și sate.

ART. 52. Sfaturile Populare se compun din deputați aleși pe timp de doi ani de către oamenii muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române, din regiunea, raionul, orașul și comuna respectivă.

Normele de reprezentare în Sfaturile Populare se stabilesc prin lege.

ART. 53. Sfaturile Populare îndrumă munca organelor administrative subordonate lor, conduc activitatea locală pe tărîm economic și cultural, asigură menținerea ordinii publice, respectarea legilor și ocrotirea drepturilor cetățenilor, întocmesc bugetul local.

ART. 54. Sfaturile Populare iau hotărîri și dau dispoziții în limitele drepturilor ce le sunt acordate prin legile Republicii Populare Române.

ART. 55. Sfaturile Populare organizează participarea activă a oamenilor muncii la conducerea treburilor de stat și obștești și la opera de construire a socialismului.

ART. 56. Organele executive și de dispoziție ale Sfaturilor Populare regionale, raionale, orașenești și comunale sunt Comitetele Executive alese de deputații Sfaturilor Populare și sunt alcătuite din Președinte, Vice-președinte, Secretar și membri.

ART. 57. Organul puterii de stat al Regiunii Autonome Maghiare este Sfatul Popular al Regiunii Autonome.

Organul executiv al Sfatului Popular al Regi-

unii Autonome Maghiare este Comitetul Executiv ales de el.

ART. 58. Sfatul Popular al Regiunii Autonome Maghiare este ales după normele stabilite de lege, pe timp de 2 ani, de către oamenii muncii din Regiunea Autonomă, cetățeni ai Republicii Populare Române.

ART. 59. Organul executiv și de dispoziție al Sfaturilor Populare din comunele mici este alcătuit din Președinte, Vice-președinte și Secretar, aleși de deputații Sfatului Popular respectiv.

ART. 60. Organele executive și de dispoziție ale Sfaturilor Populare dau socoteală de activitatea lor atât Sfatului Popular care le-a ales, cât și Comitetului Executiv al Sfatului Popular imediat superior.

ART. 61. Sfaturile Populare regionale, raionale și orașenești organizează secțiuni ale Comitetelor Executive.

Organizarea, modul de funcționare și activitatea secțiunilor este determinată prin lege.

ART. 62. Secțiunile Comitetelor Executive ale Sfaturilor Populare sunt subordonate atât Sfatului Popular și Comitetului Executiv pe lângă care funcționează, cât și secțiunii corespunzătoare a Comitetului Executiv al Sfatului Popular imediat superior și Ministerelor respective.

ART. 63. După expirarea mandatului Sfaturilor Populare, Comitetele Executive își păstrează atribuțiile până la constituirea noilor organe executive de către Sfaturile Populare nou alese.

CAPITOLUL VI.

Instanțele judecătorești și procuratura

ART. 64. Justiția, în Republica Populară Română, este exercitată prin Tribunalul Suprem al Republicii Populare Române, Tribunalele regionale și Tribunalele populare.

Prin lege pot fi înființate instanțe judiciare speciale.

Organizarea, atribuțiunile și procedura tribunalelor sunt stabilite prin lege.

ART. 65. Tribunalele apără regimul de democrație populară și cuceririle poporului muncitor: asigură legalitatea populară, proprietatea obștească și drepturile cetățenilor.

ART. 66. Judecarea proceselor, la toate instanțele, se face cu participarea asesorilor populari, afară de cazurile când legea dispune altfel.

ART. 67. Tribunalul Suprem al Republicii Populare Române este ales de Marea Adunare Națională pe termen de cinci ani.

Judecătorii și asesorii populari sunt aleși în conformitate cu procedura stabilită prin lege.

Prin lege este stabilită și numirea judecătorilor în instanțele speciale.

ART. 68. În Republica Populară Română, procedura judiciară se face în limba română, asigurându-se în regiunile și raioanele locuite de populație de altă naționalitate decât cea română, folosirea limbii materne a acelei populații.

Părților, care nu vorbesc limba în care se face procedura judiciară, li se asigură posibili-

tatea de a lua cunoștință, prin traducător, de piesele dosarului, precum și dreptul de a vorbi în instanță și a pune concluziuni în limba maternă.

ART. 69. În toate instanțele judecătorești este publică, în afară de cazurile prevăzute de lege.

Acuzatului i se garantează dreptul de apărare.

ART. 70. Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.

ART. 71. Tribunalele pronunță sentințele lor în numele poporului.

ART. 72. Tribunalul Suprem al Republicii Populare Române exercită supravegherea activității judiciare a tuturor instanțelor judecătorești din Republica Populară Română.

ART. 73. Procurorul General al Republicii Populare Române exercită supravegherea superioară a respectării legilor de către Ministere și celelalte organe centrale, de către organele locale ale puterii și administrației de stat, precum și de către funcționari și ceilalți cetățeni.

ART. 74. Procurorul General al Republicii Populare Române este numit de Marea Adunare Națională pe termen de cinci ani.

Locuitorii Procurorului General al Republicii Populare Române și procurorii unităților locale ale procuraturii sunt numiți de Procurorul General pe termen de patru ani.

ART. 75. Procurorul General răspunde față de Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române, și — în intervalul dintre sesiuni — față de Prezidiul Marii Adunări Naționale și față de Consiliul de Miniștri.

ART. 76. Organele Procuraturii sunt independente de organele locale, subordonându-se numai Procurorului General al Republicii Populare Române.

CAPITOLUL VII.

Drepturile și datoriile fundamentale ale cetățenilor

ART. 77. Cetățenilor Republicii Populare Române le este asigurat dreptul la muncă, adică dreptul de a căpăta o muncă garantată și plătită potrivit cu cantitatea și calitatea ei.

Dreptul la muncă este garantat prin existența și dezvoltarea formațiunii socialiste a economiei naționale, prin creșterea neîntreruptă și sistematică a forțelor de producție în Republica Populară Română, prin înlăturarea posibilității crizelor economice și prin lichidarea șomajului.

ART. 78. Cetățenii Republicii Populare Române au dreptul la odihnă.

Dreptul la odihnă este asigurat prin: stabilirea zilei de muncă de 8 ore pentru muncitori și funcționari; reducerea zilei de muncă sub 8 ore pentru anumite profesii și condiții de muncă grele și pentru secții cu condiții de muncă deosebit de grele; stabilirea de concedii anuale plătite pentru toți muncitorii și funcționarii; punerea la dispoziția oamenilor muncii a caselor de odihnă, sanatoriilor și instituțiilor de cultură.

ART. 79. Cetățenii Republicii Populare Române au dreptul la asigurare materială la bă-

trânețe, în caz de boală sau incapacitate de muncă.

Acest drept este garantat prin dezvoltarea largă a asigurărilor sociale ale muncitorilor și funcționarilor, pe socoteala Statului, prin asistența medicală gratuită acordată celor ce muncesc și prin punerea stațiunilor balneare și climatice la dispoziția oamenilor muncii.

ART. 80. Cetățenii Republicii Populare Române au dreptul la învățătură.

Acest drept este asigurat prin învățământul elementar general, obligatoriu și gratuit; prin sistemul burselor de stat acordate studenților și elevilor merituosi din școlile învățământului superior, mediu și elementar; prin organizarea pe lângă întreprinderi industriale, gospodării agricole de stat, stațiuni de mașini și tractoare și gospodării agricole colective a învățământului profesional gratuit pentru cei ce muncesc.

Învățământul de toate gradele este învățământ de stat.

Statul se îngrijește de dezvoltarea științei, literaturii și artei.

ART. 81. Oamenilor muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române, fără deosebire de naționalitate, rasă și sex, le este asigurată deplina egalitate de drepturi în toate domeniile vieții economice, politice și culturale.

Orice fel de îngrădire directă sau indirectă a drepturilor oamenilor muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române, stabilirea de privilegii directe sau indirecte pe temeiul rasei sau al naționalității cărora le aparțin cetățenii, orice manifestare de șovinism, ură de rasă, ură națională sau propagandă naționalistă șovină este pedepsită de lege.

ART. 82. În Republica Populară Română se asigură minorităților naționale folosirea liberă a limbii materne, învățământul de toate gradele în limba maternă, cărți, ziare și teatre în limba maternă. În circumscripțiile locuite și de populații de altă naționalitate decât cea română, toate organele și instituțiile vor folosi oral și scris și limba naționalităților respective și vor face numiri de funcționari din rândul naționalității respective sau a altor localnici care cunosc limba și felul de trai al populației locale.

ART. 83. Femeia în Republica Populară Română are drepturi egale cu ale bărbatului în toate domeniile vieții economice, politice, de stat și culturale.

Femeia are drepturi egale cu ale bărbatului la muncă, salariu, odihnă, asigurare socială și învățământ.

Statul ocrotește căsătoria și familia și apără interesele mamei și copilului. Statul acordă ajutor mamei cu mulți copii și mamei singure, concedii cu plata salariului femeilor însărcinate; organizează maternități, creșe și cămine de copii.

ART. 84. Libertatea de conștiință este garantată tuturor cetățenilor Republicii Populare Române.

Culte religioase sunt libere să se organizeze și pot funcționa liber. Libertatea exercitării cultelor religioase este garantată tuturor cetățenilor Republicii Populare Române.

Școala este despărțită de biserică. Nici o confesiune, congregație sau comunitate religioasă nu poate deschide sau întreține instituții de învățământ general, ci numai școli speciale pentru pregătirea personalului cultului.

Modul de organizare și funcționare a cultelor religioase se reglementează prin lege.

ART. 85. În conformitate cu interesele celor ce muncesc și în vederea întăririi regimului de democrație populară, cetățenilor Republicii Populare Române li se garantează prin lege:

- a) libertatea cuvântului;
- b) libertatea presei;
- c) libertatea întrunirilor și a meetingurilor;
- d) libertatea cortegiilor și a demonstrațiilor de stradă.

Aceste drepturi sunt asigurate punându-se la dispoziția maselor muncitoare și organizațiilor lor tipografiile, depozitele de hârtie, clădirile publice, străzile, mijloacele de comunicații și alte condiții materiale necesare exercitării acestor drepturi.

ART. 86. În conformitate cu interesele celor ce muncesc și în scopul dezvoltării activității politice și obștești a maselor populare, cetățenilor Republicii Populare Române li se asigură dreptul de asociere în organizații obștești, în sindicate profesionale, uniuni cooperatiste, organizații de femei, de tineret, organizații sportive, asociații culturale, tehnice și științifice.

Orice asociație cu caracter fascist sau anti-democratic este interzisă. Participarea la astfel de asociații este pedepsită de lege.

Cetățenii cei mai activi și cei mai conștienți din rândurile clasei muncitoare și din rândurile celorlalte pătri de oameni ai muncii se unesc în Partidul Muncitoresc Român, detașamentul de avangardă al oamenilor muncii în lupta pentru întărirea și dezvoltarea regimului de democrație populară și pentru construirea societății socialiste.

Partidul Muncitoresc Român este forța conducătoare atât a organizațiilor celor ce muncesc cât și a organelor și instituțiilor de stat. În jurul lui se strâng laolaltă toate organizațiile celor ce muncesc din Republica Populară Română.

ART. 87. Cetățenilor Republicii Populare Române le este garantată inviolabilitatea persoanei.

Nimeni nu poate fi arestat decât pe baza hotărârii tribunalului sau a procurorului, conform prevederilor legii.

ART. 88. Inviolabilitatea domiciliului cetățenilor și secretul corespondenței sunt ocrotite de lege.

ART. 89. Republica Populară Română acordă drept de azil cetățenilor străini urmăriți pentru apărarea intereselor celor ce muncesc, pentru

activitate științifică, pentru participare la lupta de eliberare națională sau de apărare a păcii.

ART. 90. Fiecare cetățean al Republicii Populare Române este dator să respecte Constituția și legile Statului de democrație populară; să păzească, să întărească și să desvolte proprietatea obștească socialistă; să respecte disciplina muncii; să contribuie activ la întărirea regimului de democrație populară și la propășirea economică și culturală a țării.

ART. 91. Serviciul militar este obligatoriu. Serviciul militar în rândurile forțelor armate ale Republicii Populare Române este o îndatorire de onoare a cetățenilor Republicii Populare Române.

ART. 92. Apărarea Patriei este datoria sfântă a fiecărui cetățean al Republicii Populare Române. Trădarea de Patrie, călcarea jurământului, trecerea de partea inamicului, aducerea de prejudicii capacității de apărare a statului, spionajul, constituie crimele cele mai grave față de popor și de stat și sunt pedepsite de lege cu toată asprimea.

CAPITOLUL VIII.

Sistemul electoral

ART. 93. Alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională și pentru Sfaturile Populare se fac prin vot universal, egal, direct și secret.

ART. 94. Toți oamenii muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române, care au împlinit vârsta de 18 ani, fără deosebire de rasă sau naționalitate, sex, religie, grad de cultură, profesiune sau durata domiciliului, au dreptul de a lua parte la alegerea deputaților, cu excepția alienaților, a persoanelor condamnate prin sentință judecătorească la pierderea dreptului electoral și a celor declarați nedemni prin lege.

Poate fi ales deputat al Marii Adunări Naționale oricare om al muncii, cetățean al Republicii Populare Române, cu drept de vot, care a împlinit vârsta de 23 ani.

ART. 95. Toți oamenii muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române, iau parte la alegeri în mod egal, fiecare având dreptul la un singur vot.

ART. 96. Femeile au dreptul de a alege și de a fi alese în Marea Adunare Națională și în Sfaturile Populare la fel cu bărbații.

ART. 97. Cetățenii aflați sub arme în rândurile forțelor armate ale Republicii Populare Române au dreptul de a alege și a fi aleși, la fel ca toți oamenii muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române.

ART. 98. Alegerile de deputați pentru Marea Adunare Națională și pentru Sfaturile Populare se fac de către oamenii muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române, prin vot direct.

ART. 99. Alegerile de deputați se fac prin vot secret.

ART. 100. Candidaturile pentru alegerea deputaților se depun pe circumscripții electorale, după normele stabilite prin lege.

Dreptul de a depune candidaturi este asigurat

tuturor organizațiilor oamenilor muncii, organizațiilor Partidului Muncitoresc Român, sindicatelor profesionale, cooperativelor, organizațiilor de tineret și altor organizații de masă, precum și asociațiilor culturale.

ART. 101. Fiecare deputat este obligat să dea socoteală în fața alegătorilor de activitatea sa și de aceea a organului ales din care face parte.

Deputatului i se poate retrage oricând mandatul, în urma hotărârii majorității alegătorilor, luată în conformitate cu procedura fixată de lege.

CAPITOLUL IX.

Stema, drapelul și capitala Republicii Populare Române

ART. 102. Stema Republicii Populare Române reprezintă munți împăduriți, deasupra cărora se ridică soarele. În partea stângă a stemei se află o sondă. Stema este încadrată de o cunună de

spice de grâu. În partea de sus a stemei se află o stea în cinci colțuri.

ART. 103. Drapelul Republicii Populare Române poartă culorile roșu, galben și albastru, așezate vertical, cu albastrul lângă lăncie. În mijloc este așezată stema Republicii Populare Române.

ART. 104. Capitala Republicii Populare Române este orașul București.

CAPITOLUL X.

Procedura de modificare a Constituției Republicii Populare Române

ART. 105. Constituția Republicii Populare Române poate fi modificată numai prin lege votată de Marea Adunare Națională.

Proiectul de lege asupra modificării Constituției se consideră adoptat dacă a fost votat de cel puțin două treimi din numărul total al membrilor Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române.

COMUNICAT

În ziua de 18 Iulie a. c. a avut loc, sub președinția tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej, o consfătuire de coordonare, la care au luat parte membri ai Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, membri ai conducerilor organizațiilor sindicale, de tineret, de femei, Frontului Plugarilor, organizațiilor și comitetelor minorităților naționale și altor organizații obștești, cooperatiste, culturale și științifice.

Consfătuirea a ales Consiliul Central al Frontului Democrației Populare, alcătuit din următorii:

1. **Gheorghe Gheorghiu-Dej** — secretar general al C. C. al P. M. R.; 2. **Alexe Ilie** — (U.C.E.C.O.M.); 3. **Boris Caragea** — președinte al Uniunii Artiștilor Plastici din R.P.R.; 4. **Iosif Chișinevschi** — secretar al C.C. al P.M.R.; 5. **Maria Cincă** — țesătoare stahanovistă, Industria Bumbacului B. 6. Acad. prof. **Petre Constantinescu-Iași**; 7. **Paul Cornea** — secretar al C.C. al U.T.M.; 8. **Rada Covalciuc** — membru în Biroul Executiv al C.C. al U.F.D.R.; 9. **Bercu Feldman** — secretar al C.D.E.; 10. G-ral maior **Floca Arhip**; 11. **Petre Forțu** — oțelar stahanovist, Combinatul Siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej”, Hunedoara; 12. **Ilie Fulga** — președintele gospodăriei colective Mozăceni, regiunea Pitești; 13. **Filip Geltz** — secretar al Comitetului Antifascist German; 14. **Radu Gheorghe** (Centrocop); 15. **Petru Groza** — președintele Frontului Plugarilor; 16. **Maier Grumberg** — directorul Canalului Dunăre-Marea Neagră; 17. **Horvát Imre** — scriitor; 18. **Marin Florea Ionescu**; 19. **Ludovic Iuhász** — membru în Biroul C.C. al U.P.M.; 20. **Jean Ilie** — președintele Sfatului Popular al Capitalei; 21. **Kopetin Geza** — minier stahanovist, Jieț-Lonea; 22. **Mazilu Emil** — președintele Sfatului Popular regional Iași; 23. **Alexandru Moghioroș** — secretar al C.C. al P.M.R.; 24. **Stelian Moraru** — președintele

C.G.M.; 25. **Mihai Mujic** — membru în Biroul Executiv al C.C. al C.G.M.; 26. Acad. prof. **Ilie Murgulescu**; 27. **Vasile Mușat** — secretar al C.C. al U.T.M.; 28. **Eugen Nicolaev** — președintele Comitetului Democrat Ruso-Ucrainean; 29. **Stelian Nițulescu**; 30. **Ion Onțanu** — membru al C.C. al Frontului Plugarilor; 31. **Francisc Otrok** — secretar al C.C. al U.P.M.; 32. Acad. prof. dr. **C. I. Parhon** — președintele A.R.L.U.S.-ului; 33. Acad. prof. ing. **Nicolae Profiri** — președintele A.S.I.T.-ului; 34. **Eremia Părdău** — membru în C.C. al Frontului Plugarilor; 35. **Radu Aurel** — tractorist frunțaș, I.C.A.R. Sîndia; 36. **Ileana Răceanu** — vicepreședinte al C.C. al U.F.D.R.; 37. **Leonte Răutu** — membru al C.C. al P.M.R.; 38. Acad. **Mihail Sadoveanu** — președintele Uniunii Scriitorilor din R.P.R.; 39. **Matei Socor** — președintele Uniunii Compozitorilor din R.P.R.; 40. **Gheorghe Stoica** — membru al C.C. al P.M.R.; 41. Acad. prof. **Traian Săvulescu** — președintele Academiei R.P.R.; 42. **Nicolae Vasu**, strungar stahanovist Uzinele „Mathias Rakosi”; 43. **Gheorghe Vidrașcu** — președintele C.C.F.S.

Apoi a fost ales Biroul Consiliului Central al Frontului Democrației Populare, având următoarea compoziție:

1. **Gheorghe Gheorghiu-Dej**, 2. **Alexandru Moghioroș**, 3. **Iosif Chișinevschi**, 4. **Petru Groza**, 5. **Mihail Sadoveanu**, 6. **Leonte Răutu**, 7. **Traian Săvulescu**, 8. **Mihai Mujic**, 9. **Ilie Murgulescu**, 10. **Ileana Răceanu**, 11. **Vasile Mușat**.

Ca președinte al Consiliului Central al Frontului Democrației Populare a fost ales în unanimitate tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, iar ca secretari ai Consiliului Central — tovarășii I. Chișinevschi și Al. Moghioroș.

Consfătuirea a adoptat planul de activitate al Consiliului Central F.D.P. în legătură cu desbaterea publică a proiectului de Constituție a R.P.R. 18.VII.1952.

DESPRE FOLOSIREA MOȘTENIRII TRECUTULUI IN ARHITECTURA „CASEI SCÂNTEII”

Prof. Arh. HORIA MAICU

În cele ce urmează se va arăta în linii mari procesul de elaborare al proiectului Centrului Poligrafic „Casa Scântei”.

În August 1949 se prezintă conducerii Partidului de către colectivul de arhitecți sarcina de proiectare primită.

Problemele estetice și ideologice ale expresiei arhitecturale au fost pe larg dezbătute în colectivul de proiectanți, care a primit un sprijin puternic din partea partidului nostru, care a criticat riguros și concret în diferitele etape ale proiectării tendințele funcționaliste, formaliste și cosmopolite manifestate în încercările proiectanților, ajutându-i să le înlăture treptat și să realizeze progrese pe linia aplicării realismului socialist.

Cu toate că colectivul reușise din punct de vedere teoretic să-și clarifice ideile asupra problemelor ideologice în urma studierii bogatului material sovietic, nu reușise însă satisfăcător în încercările sale practice.

Părăsirea soluțiilor funcționaliste și disimetrice, precum și obținerea unei armonizări a volumelor printr-o creștere treptată, reprezentau rezultatele obținute până la această etapă, în care se manifesta încă rigiditatea, sărăcia de idei, schematismul, reflectând încă urmele concepțiilor burgheze.

Nevoia de a lua contact direct cu arhitecții sovietici și cu realizările arhitecturii realismului socialist a determinat trimiterea la Moscova a unei delegații.

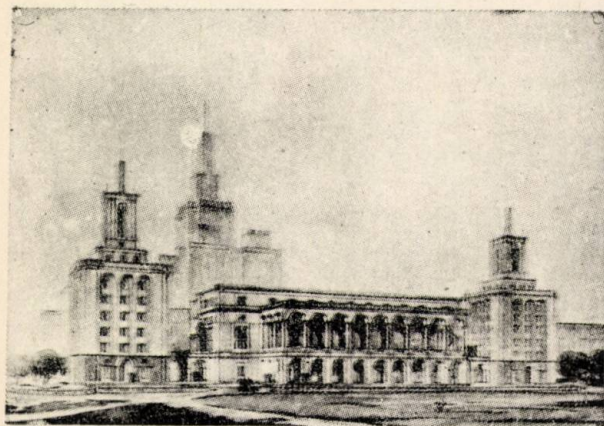
În urma discuțiilor de principiu și a lămuriri-

lor primite din partea arhitecților sovietici s'a produs o cotitură în munca de proiectare a colectivului de arhitecți ai Casei Scântei.

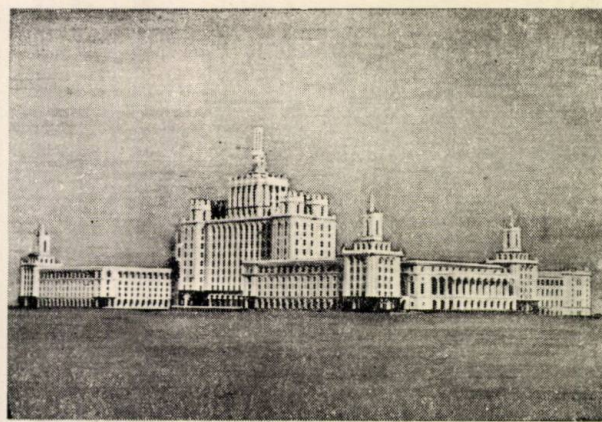
La întoarcerea în țară a delegației, în ședințe de lucru, colectivul de arhitecți sub îndrumarea partidului a prelucrat învățămintele trase din experiența sovietică, îndreptându-și efortul studiilor și cercetărilor către valorile de arhitectură ale poporului nostru. S'au întocmit referate asupra metodelor de compoziție ale arhitecturii sovietice și asupra trăsăturilor caracteristice ale arhitecturii noastre populare și naționale, scoțând în evidență elementele ei progresiste, care puteau fi preluate și prelucrate.

Clarificarea în sânul colectivului de proiectanți a pozițiilor de bază ale culturii și artei socialiste în opoziție cu cele ale artei și culturii societății burgheze în descompunere, justa înțelegere și prețuire a moștenirii trecutului, atât din punct de vedere al valorilor de artă mondială, cât și al valorilor de artă națională și populară, precum și însușirea ideii dezvoltării creatoare a acestor tradiții, au permis arhitecților acestui edificiu reprezentativ să pătrundă din ce în ce mai adânc pe drumul luminos trasat de arhitectura sovietică.

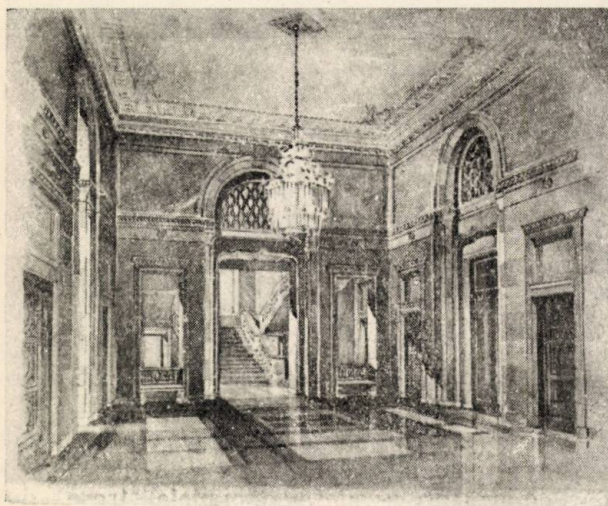
În ceea ce privește compoziția în plan și a volumelor, s'a încercat să se aplice principiile de bază ale metodelor de compoziție ale arhitecturii sovietice, urmărind simetria, creșterea treptată a volumelor către volumul principal situat în miezul compoziției, articularea lor, găsirea unei soluții urbanistice valabile, etc.

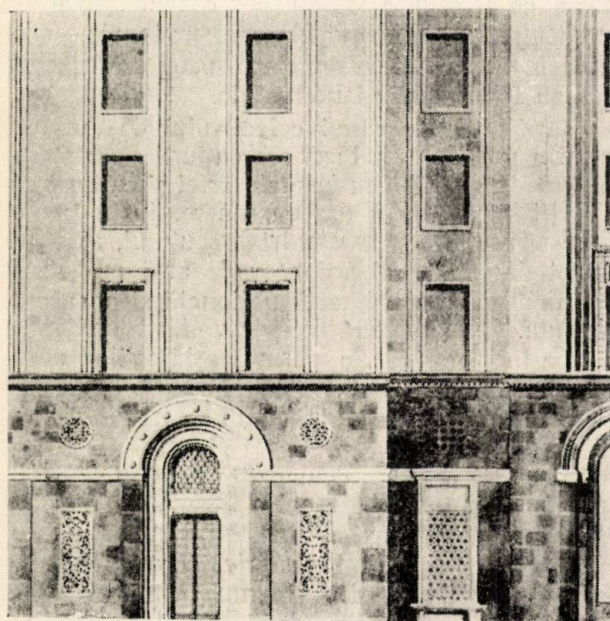
Perspectivă — Casa de cultură

Macheta văzută dinspre șoseaua București-Ploiești

*Studiu pentru interior — Vestibulul de intrare
a funcționarilor*

Detaliul intrării funcționarilor la Corpul Principal

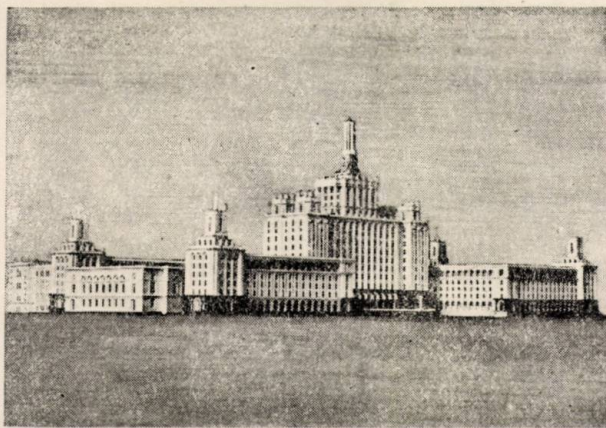
Incintele mănăstirilor noastre fortificate (Dragomirna, Sucevița) care constituie cele mai dezvoltate compoziții ale arhitecturii trecutului nostru, caracterizate prin turnurile situate în cele patru colțuri ale perimetrului lor, au format baza inspirației pentru cele patru turnuri ce fixează limitele exterioare ale întregii compoziții. Ele susțin în compoziția generală mișcarea corpului central și împreună cu partea terminală a coronamentului acestuia creează armonia avântată a siluetelor.

Masa corpului central se sprijină pe un portic susținut de coloane puternice din granit roșu, având fusul negalbat, sprijinit direct pe platforma superioară a treptelor de primire.

Tratarea acestor coloane este diferită în ceea ce privește secțiunea de bază, iar fusul este când în torsadă, când profilat vertical, amintind forma și modul de tratare al coloanelor pridvorului dela Snagov. Întregul portic amintește prin forța și adâncimea lui pridvoarele monumentelor noastre naționale. Registrul dominani al corpului principal, până la prima cornișă, este inspirat după modu' de tratare cu arce în retrageri succesive ale turelor bisericilor noastre.

Tratarea policromă a corpului principal se bazează pe culoarea roșie-viorie a soclului și coloanelor de granit cu arhivele și capitele din piatră albă șlefuită, pe ancadramentele sculptate în piatră lustruită de Bambatoc brun-deschisă ale ferestrelor etajului întâi, pe nuanțarea dintre albul clar al pietrei șlefuite din care sunt făcute redanele ce domină registrul principal al acestui corp și tratarea spațiului dintre ferestre, în piatra buciardată de Bambatoc de culoare alb-gri cu slabe reflexe verzui. La aceasta se adaugă policromia discurilor colorate ce vor puncta spațiul festonat de sub cornișe, în care se termină redanele arcuite ale acestui corp.

Arcele în retrageri succesive ale corpului central sunt reluate pe fețele celor patru turnuri, urmărind astfel ideea de unitate a compoziției.

Macheta văzută dinspre șoseaua București-Târgoviște

Perspectivă — Cantina — Restaurant

Intrările celor patru turnuri, ca și intrările laterale ale corpului central sunt inspirate dela intrarea schitului Cornetul. Ele formează accente importante din punct de vedere al formei și al tratării materialului (soclu din granit roșu în care se afirmă puternic arcul de piatră albă al portalului decorat cu discuri mici ca și rozetele și traforul ferestrelor, ce completează compoziția acestor părți.

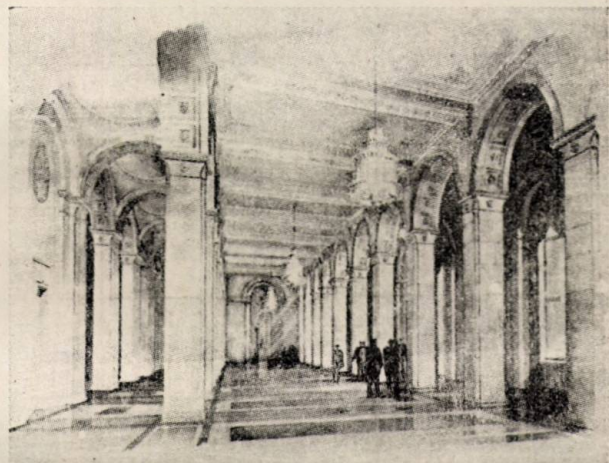
Urmărind ideea contrastelor armonioase și a unității, porticele corpurilor laterale mai joase, reiau sub altă formă și material motivul porticului principal.

Fațadele corpurilor joase au trei registre. Cel inferior în arcade, susținute de coloane puternice cu secțiune octogonală, proiectat să fie executat în piatră lustruită de Bambatoc de culoare brun-deschis, cu capitele și arhivolte din piatră albă, este despărțit de registrul mare de mijloc printr'un brâu puternic în formă de tor bogat sculptat, care este caracteristic monumentelor vechi ale Olteniei și Munteniei.

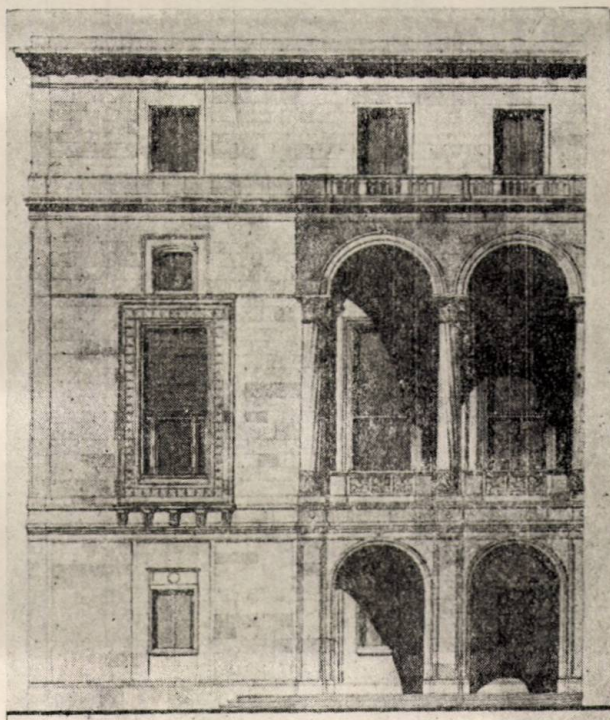
Golurile acesui registru cât și plinurile sunt legate pe verticală de profile de secțiune și formă asemănătoare ocnitelor ce decorează zidul vechilor biserici, grupate câte trei, astfel că pe lângă efectul plastic de a vibra suprafața fațadei s'a urmărit și acela al unei ritmări mai ample, mai senine. Ocnita din centrul fiecărui grup de trei ocnite nu cuprinde ferestre între profilele ei, în schimb, la partea superioară și concentric cu arcu ei terminal sunt discuri de piatră bogat sculptate, care punctează favorabil ritmul general.

Registrul superior format dintr'o galerie deschisă, arhitratată, susținută de coloane gemene, este inspirat după culele și cerdacele arhitecturii noastre populare.

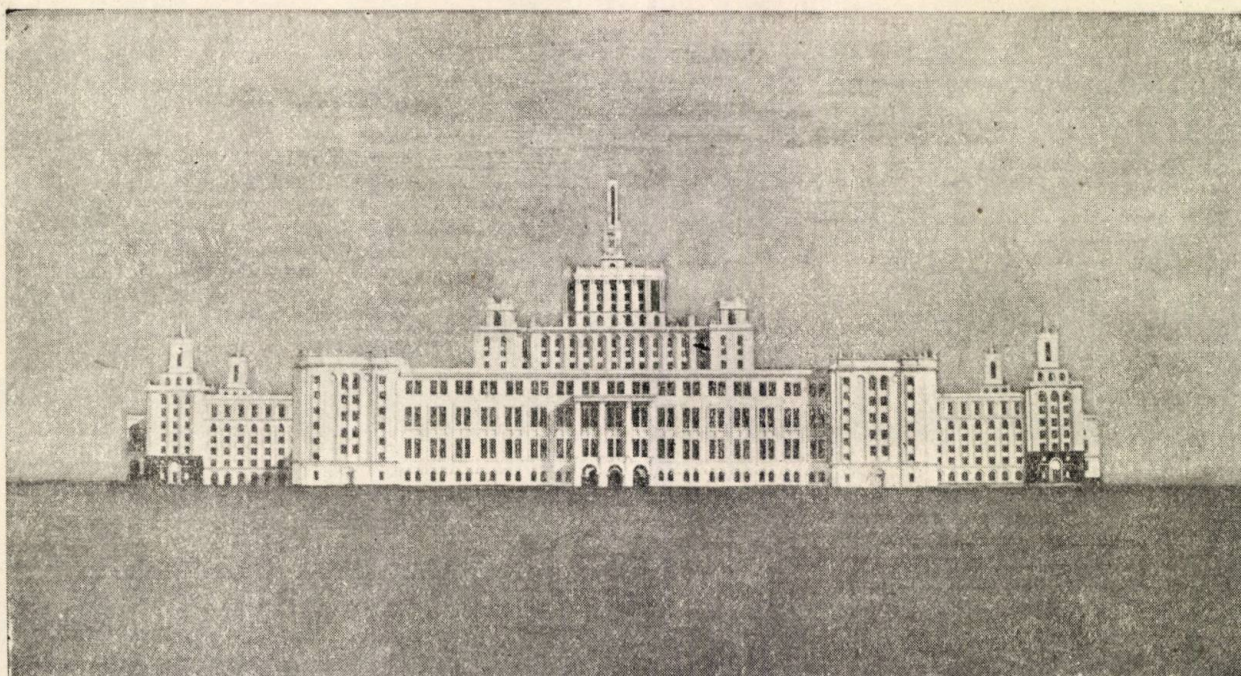
Coronamentul corpului central este o încercare în care s'a urmărit ideea unui corp terminal mai aerat, cu o dinamică mai pronunțată. Este poate încă insuficient exprimată unitatea cu restul com-

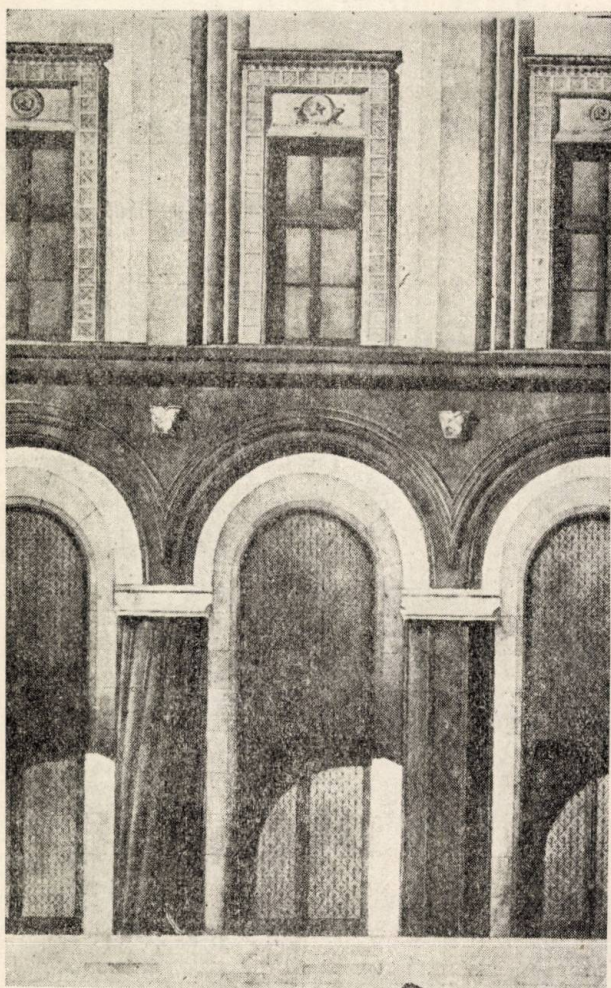
Studiu pentru interiorul marelui vestibul dela parterul corpului principal

Detaliu de fațadă a Casei de cultură

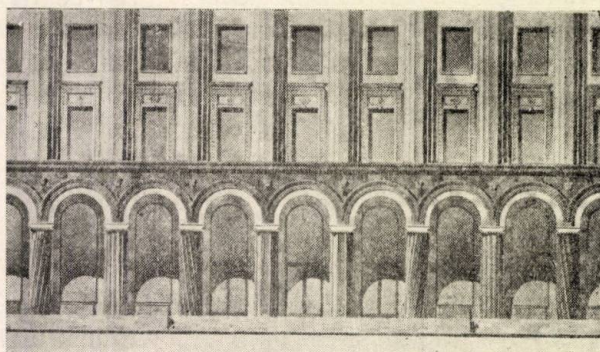
Machetă — Vederea fabricii și intrarea nuncitorilor

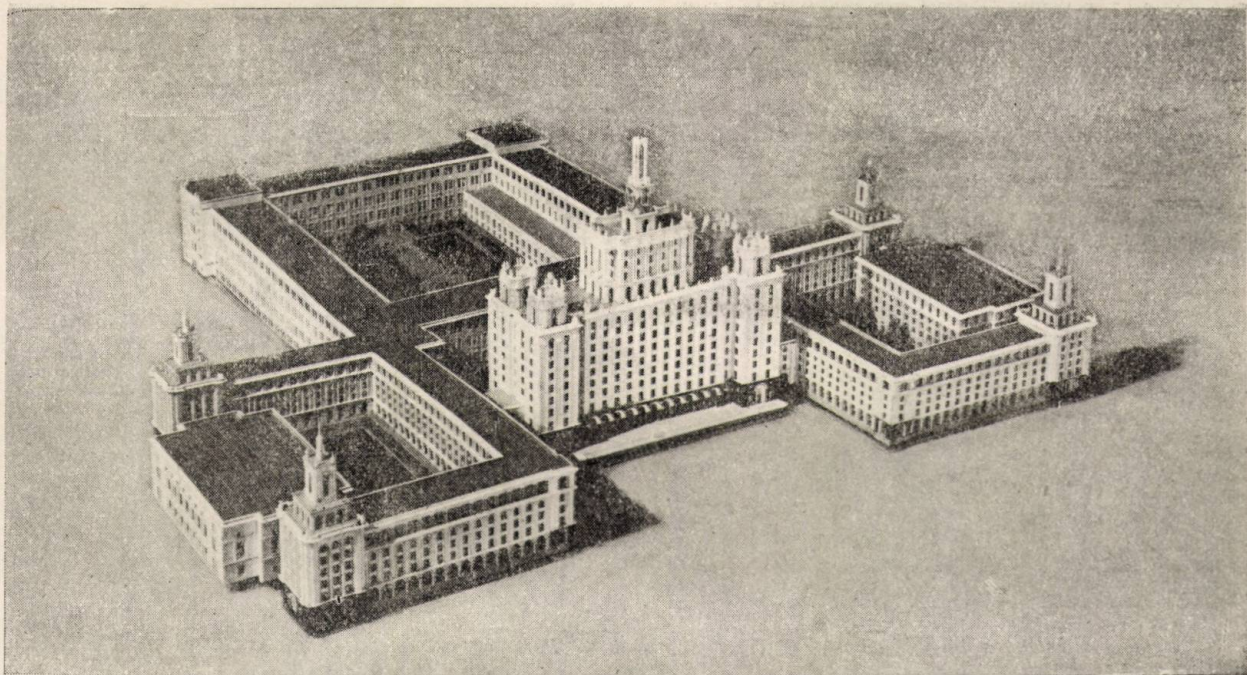
Detaliu. Portic — corpul principal

poziției. Au fost întrebuințate aici elemente mai apropiate de cele ale exemplurilor de arhitectură românească, în care s'au afirmat mai puternic influențele clasicismului rus, cu obiectivul precis de a le prelucra într'un spirit mai apropiat de cel al arhitecturii sovietice. Ideea de bază a fost ca această parte să sintetizeze puternic aspirațiile către viitorul luminos al păcii și al comunismului, către care merg popoarele eliberate de sub jugul exploatării, în frunte cu Uniunea Sovietică, condusă de marele geniu al omenirii, tovarășul Stalin.

Deasupra coronamentului se ridică svelt suportul fleșei, a cărei parte superioară este o prelucrare a turlelor cu bază stelată. Fleșa aurită, situată la înălțime de 110 m susține cu mândrie în vârful ei steaua roșie în cinci colțuri care a devenit simbolul drag de libertate, de muncă creatoare și de pace al oamenilor muncii din lumea întreagă.

Porticul corpului principal

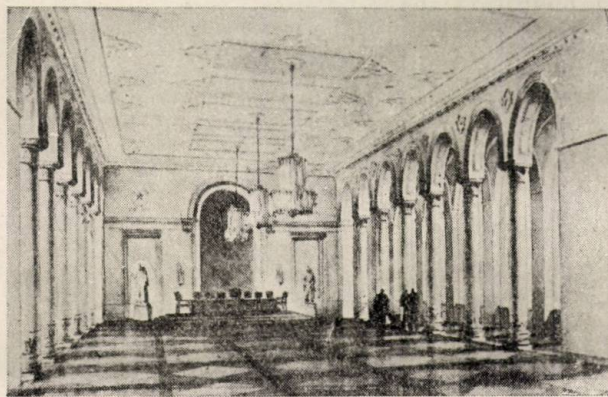
Machetă — Vedere generală

Casa de Cultură și cantina fiind corpurile care sunt dispuse pe axul de compoziție perpendicular pe axul principal de simetrie, în punctele cele mai depărtate de volumul dominant al ansamblului, au cerut o tratare diferită.

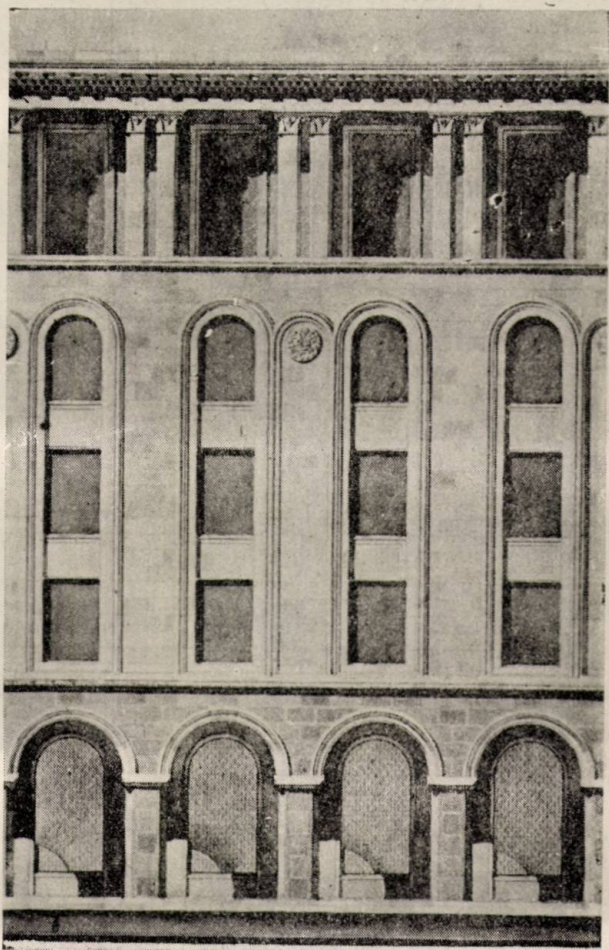
Palatul dela Mogoșoaia, Mănăstirea Coziei și Văcăreștii au fost sursele de inspirație după care au fost prelucrate elementele arhitecturale ale acestor corpuri.

Sculptura și pictura vor completa armonios aspectul plastic al acestui ansamblu monumental. Astfel, parcul înconjurător va fi împodobit cu fântâni și statui, deasemeni grupuri statuare vor accentua anumite părți ale clădirii.

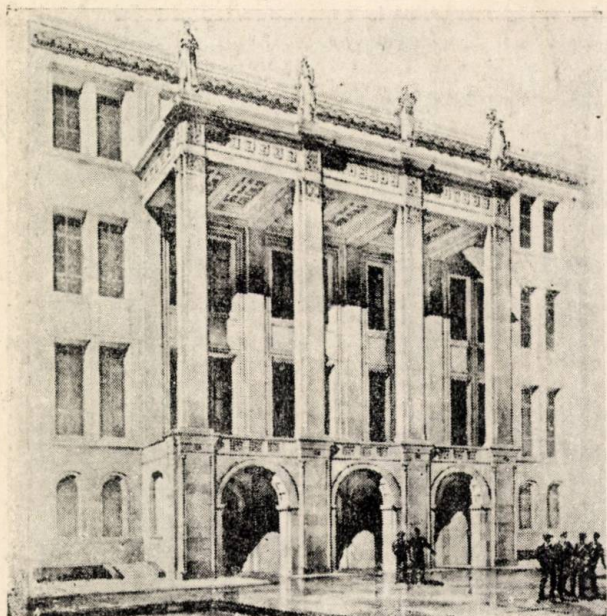
Bolțile porticelor vor fi pictate sau decorate cu motive florale în relief de stuc, amintind modul de decorare dela Fundenii Doamnei și Potlogi.

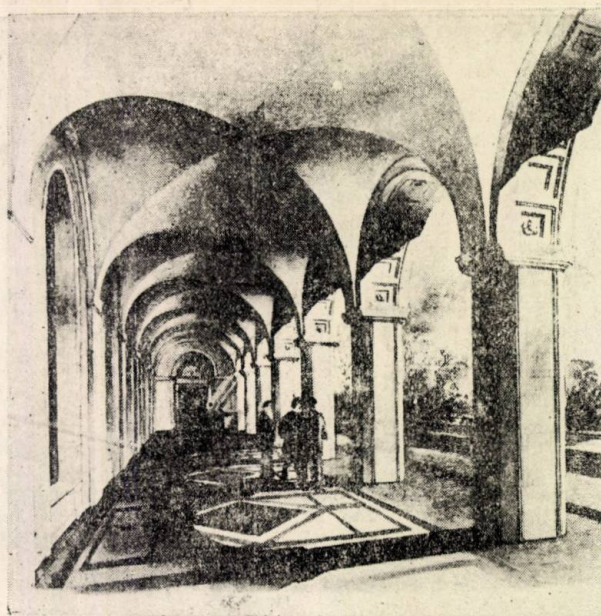
Studiu pentru interior. — Sala de reuniuni din corpul principal

Detaliu de fațadă a corpului ce flanchează corpul principal

Intrarea în fabrică

Perspectiva porticelor la corpurile de birouri care flanchează corpul principal

Bogata moștenire a trecutului de artă și cultură a poporului nostru a format sursa de inspirație și pentru studiul interioarelor Casei Scânteii.

Astfel, pentru hallul principal al corpului central s'a urmărit reducerea optică a dimensiunilor mari ale pilelor (rezultate din calculele statice) prin întrebuințarea de colonete subțiri, care completează secțiunea în cruce și dau scară acestora, amintind colonetele svelte dela intrările palatului Mogoșoaia.

La studiile de interior făcute pentru sala festivă, s'au prelucrat elementele dela schitul Balmuci pentru ancadramentele ușilor, dela Cozia pentru coloane și capitele, dela Potlogi pentru decorația pereților și a plafoanelor.

Studiul pentru prelucrarea elementelor de arhitectură națională în ceea ce privește detaliile de fațadă, cât și a expresiei interioarelor corpului central, sunt încă în plină desfășurare. Deasemenea, proiectanții și-au pus problema studierii unei emblematici socialiste, care să se integreze organic în plastica fațadelor.

НАСЛЕДСТВО ПРОШЛОГО В АРХИТЕКТУРЕ „ДОМА СКЫНТЕИ“

Резюме

В первой части статьи автор указывает на братскую, всестороннюю и постоянную помощь, полученную со стороны Советского Союза для проектирования и исполнения грандиозного Полиграфического Комбината „Дома Скинтей“. а во второй части проф. арх. Х. Майку подробно описывает, как были использованы характеристические черты нашей народной и национальной архитектуры прошлого, выявляя прогрессивные элементы, которые были приняты и переработаны, придав архитектурному составу этого Комбината богатое социальное и Реальное содержание.

CLĂDIREA ÎNALTĂ A UNIVERSITĂȚII DE STAT DIN MOSCOVA

O NOUĂ CETATE A ȘTIINȚEI CELEI MAI ÎNAINȚATE

Conf. Arh. H. STERN

În cursul acestui an va fi dată în folosință noua clădire a Universității de Stat din Moscova, cel mai mare centru de învățământ superior din lume, o adevărată cetate a științei și a culturii celei mai înaintate.

Clădirea Universității de Stat face parte din grupul de clădiri înalte, a căror construcție a început acum 3 ani și care contribuie la rapidă schimbare de aspect a centrului lumii progresiste, Moscova.

Caracterul uman și adânc progresist al concepției arhitectonice și urbanistice, care stă la baza grandiosului program de dezvoltare a capitalei U.R.S.S., a fost clar formulat prin Hotărârea Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. și a Comitetului Central al Partidului Comunist (b) al Uniunii Sovietice din 1 Februarie 1949:

„Proporțiile și siluetele acestor edificii trebuie să fie originale, iar prin compoziția lor artistico-arhitectonică ele trebuie să fie legate de arhitectura istorică a orașului, precum și de silueta viitorului Palat al Sovietelor. În concordanță cu aceasta, edificiile proiectate nu trebuie să reproducă exemplarele de construcții înalte existente în străinătate“.

După cât știm, construcții înalte se construiesc de mai multă vreme în țările capitaliste, cu deosebire în S.U.A. Străinul care intră în rada portului New-York este izbit în mod brutal de o panoramă hidoasă. Din haosul de clădiri obișnuite, se înalță, în mod desordonat, niște turnuri izolate, greoaie, apăsătoare.

Când intri în orașul Wall-Street-ului, sediul monopolistilor atâtațori la război, te izbește mai puternic hidoșenia și anarhia urbanistică a acestor monștri de oțel și de piatră, pe care cu drept cuvânt poporul i-a numit „sgârie nori”, adică obiecte agresive, care offensează natura.

Marele geniu Leonardo da Vinci, pe care omenirea progresistă l-a sărbătorit de curând, a emis de acum 500 ani principiul urbanistic după care o clădire nu trebuie să fie mai înaltă decât lățimea străzii pe care este construită.

Dar harpagonii americani, avizi de a exploata la maximum terenul de construcție, clădesc turnurile lor pe străzi înguste, care devin astfel niște prăpăstii adânci și întunecoase, unde soarele nu pătrunde niciodată.

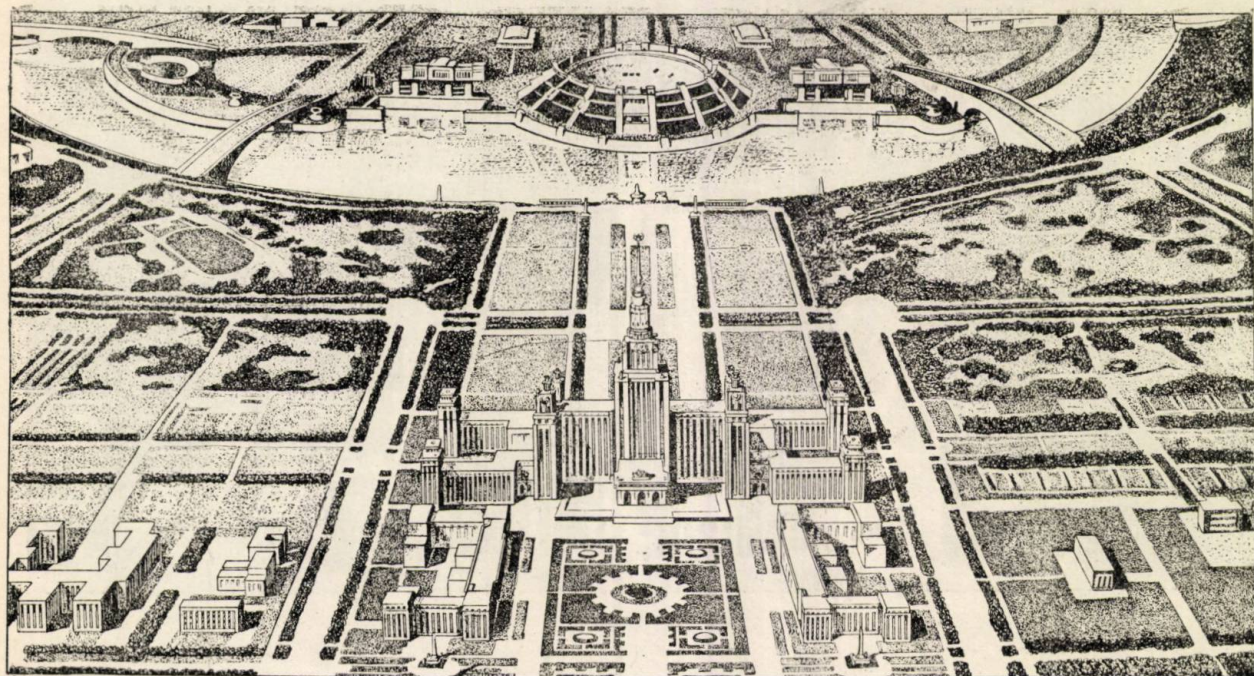
Arhitectonic, aceste clădiri lipsite de orice concepție estetică exprimă integral arhitectura decadentă, cosmopolită, constructivistă și formalistă, total antiumană, lipsită de orice originalitate creatoare.

Un exemplu al acestei pseudo-arhitecturi ni-l oferă Palatul Telefoanelor din București, la care se constată și indiferența față de problemele urbanistice ale orașului.

★

Intr'un spirit diametral opus a fost conceput studiul amplasării clădirilor înalte din Moscova, unde fiecare dintre aceste clădiri urmează să devină un monument al orașului.

Clădirile înalte din Moscova se integrează în

Perspectivă de pe Colinele lui Lenin

planul de reconstrucție al orașului, care a schimbat radical, în ultimii ani, înfățișarea Moscovei. În locul labirintului de străzi strâmbe și înguste, cu clădiri mici, au apărut artere largi cu clădiri mari. Moscova a devenit orașul străzilor largi și al piețelor întinse, care au deschis perspective ce necesită rezolvarea lor arhitecturală.

Noile clădiri înalte constituie asemenea capete de perspectivă, care încheagă arhitectonic urbanistica orașului.

Așezarea lor pe aceste artere neobișnuit de largi, pe cheiurile monumentale ale râului Moscova sau în piețele principale și justa lor repartizare în planul urbanistic al Moscovei, fac ca aceste clădiri înalte să capete o expresie și un conținut artistic pe care numai o societate eliberată de exploatare poate să-l ofere. Crearea unor astfel de edificii, arată că arhitectura se dezvoltă în U.R.S.S. având ca bază ideile mărețe ale grijii staliniste pentru om, pentru satisfacerea nenumăratelor sale cerințe materiale și spirituale.

Clădirea Universității este amplasată pe colinele lui Lenin, pe un teritoriu liber, în locul cel mai înalt și mai pitoresc al orașului. Corpul central înalt, vizibil din multe puncte ale orașului și la o distanță de mai mulți kilometri dinafara orașului își înalță deasupra Capitalei Uniunii Sovietice silueta elegantă și impunătoare.

Ansamblul central al Universității de Stat încheie magistrala nouă care pornește dela Palatul Sovietelor. Alte două artere radiale, pornite din acelaș loc în direcția Universității, traversând râul Moscova cu poduri, formează un

sistem radial cu 3 artere, în spiritul marelui tradiții de sistematizare a urbanisticii ruse.

Incepută din inițiativa tovarășului Stalin, construcția reprezintă o întruchipare strălucită a grijei staliniste pentru dezvoltarea științei sovietice înaintate, a recunoașterii rolului uriaș al acestuia în opera construirii societății comuniste.

Universitatea de Stat din Moscova ocupă un teritoriu de 167 ha, care corespunde unui dreptunghi având o latură de 1000 m. și cealaltă de 1670 m. În partea centrală a clădirii, cu înălțimea de 240 m, se vor instala facultățile de Mecanică-Matematică, Geologie și Geografie, adică facultățile de științe ale naturii, precum și rectoratul, muzeul și biblioteca cu sălile de lectură.

Secțiunile din imediata apropiere a părții centrale cuprind: sala de festivități cu 1.500 locuri, sala de spectacol cu 800 locuri, 2 auditorii cu câte 600 locuri și complexul de cultură fizică cu sală de gimnastică și piscină.

Aripile laterale, alăturate părții centrale cuprind: căminul pentru 6000 studenți și aspiranți și 200 apartamente pentru profesori și corpul didactic.

În cămin sunt grupate câte 2 camere cu antreu comun și grup sanitar cu duș. Fiecare etaj are cameră de oaspeți și încăperi gospodărești.

În spatele clădirii principale, în partea de sud-vest se găsesc aripile cu câte 6 etaje ale Facultăților de Fizică și Chimie, care, împreună cu corpul central, formează curtea interioară care susține arhitectura fațadei posterioare. În partea de nord-vest se află clădirea facultății de Biologie-Pedologie cu grădina agro-botanică. Aceasta acoperă un teritoriu de 38 ha și va cuprinde dendrariul, grădina micuriunistă de pomi

și arbuști fructiferi, parcele de plante utile, de trandafiri și alte flori. Aici va fi reprezentată atât vegetația din U.R.S.S. cât și cea de pe tot întinsul globului.

Alpinariul va conține vegetația regiunilor muntoase și stâncoase din Crimea, Caucaz, Altai, Asia Centrală și Extremul Orient. Pe teritoriul Universității se mai construiesc clădirile a numeroase laboratoare și instalații didactice și științifice.

Universitatea va avea 18 auditorii mari, fiecare până la 600 locuri și 125 auditorii mici. În total, ansamblul cuprinde 20 de corpuri, formând un complex arhitectural original și caracteristic, care îmbogățește expresivitatea siluetei generale a marelui capitol al U.R.S.S. Compoziția are la bază îmbinarea armonică a construcțiilor cu spațiile verzi din împrejur.

O caracteristică remarcabilă a planului este că cele 20 corpuri de clădire nu prezintă nicio curte de lumină și din orice punct al complexului privești în exterior te bucuri de perspectiva nelimitată a orașului și împrejurimilor sale.

O deosebită atenție s'a acordat soluționării spațiale a volumului arhitectonic, a creerii unui ansamblu bogat, cu silueta originală și expresivă, dimensionată pentru a prezenta perspectivă din punctele cele mai diferite ale orașului.

Grupul construcțiilor universitare se înfățișează ca un organism arhitectonic complex, dar unitar, care predomină asupra construcțiilor orașenești înconjurătoare, iar zonele verzi se dezvoltă treptat către centrul compoziției lor, clădirea corpului de învățământ.

Pe un front larg se deschide spre râu. Moscova fațada principală a clădirii, iar pe terenul din fața ei se întinde uriașul parc universitar, cu plantații și un bazin decorativ de apă, parc în care s'a putut îmbina într'un cadru plantat arhitectura cu sculptura, redând cu ajutorul sculpturii conținutul ideologic al marelui ansamblu arhitectural.

Arhitectura complexului, concepută în spiritul realismului socialist, exprimă trăsăturile bucuriei și optimismului luminos, atât de caracteristice celor mai bune creații ale artei ruse.

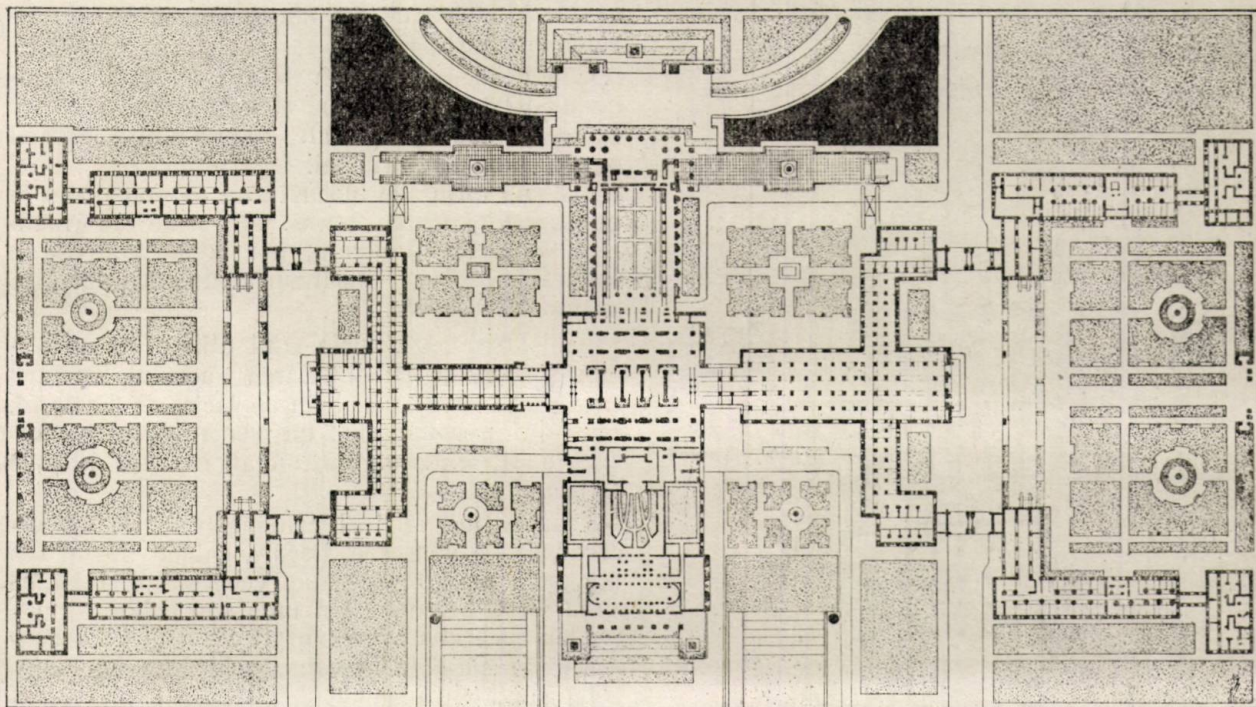
Autorii proiectului complexului universitar de pe colinele Lenin s'au străduit să creeze o puternică și monumentală operă, care să înfrunghie în mod desăvârșit umanismul și cuceririle istorice ale științei socialiste sovietice puse în slujba poporului.

Colectivul de arhitecți proiectanți se compune din L. V. Rudnev și E. S. Cernășev, membri activi ai Academiei de Arhitectură din U.R.S.S., și arhitecții P. V. Abrasimov și A. F. Hreacov, toți laureați ai premiului Stalin.

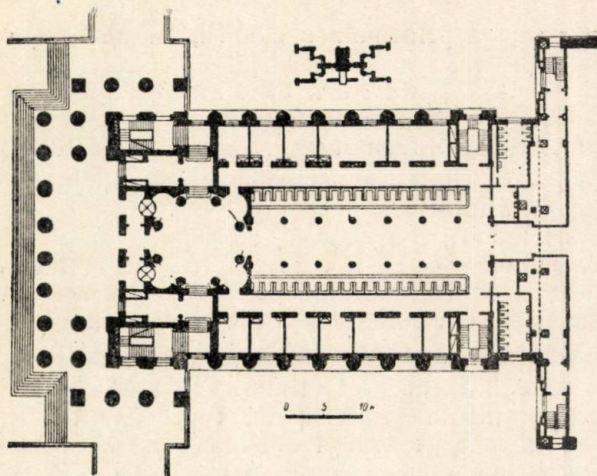
La executarea proiectului ei au fost ajutați de un colectiv creator de arhitecți din care mulți au depus o muncă stahanovistă.

Arhitecții proiectanți au colaborat strâns cu reprezentanții Universității de Stat din Moscova, cu inginerii constructori și cu reprezentanții întreprinderilor de materiale de construcții.

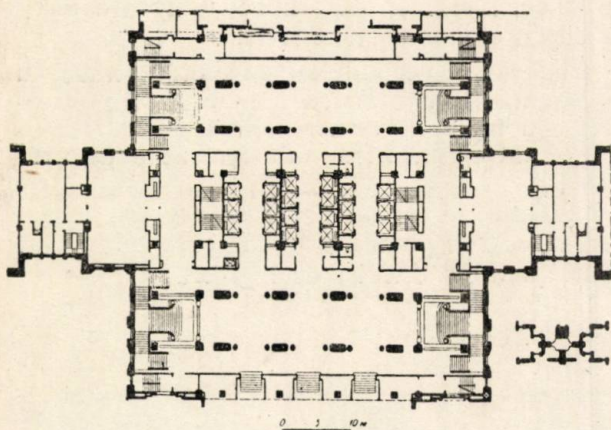
Inginerul șef al lucrărilor este V. N. Masonov, laureat al premiului Stalin, care este ajutat de un puternic colectiv de ingineri.

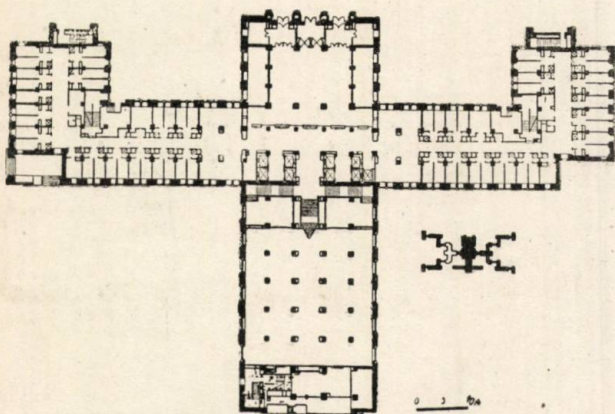
Universitatea de Stat din Moscova, plan

Corpul principal al clădirii. Fragment de plan

Corpul principal al clădirii. Fragment de plan

Corpul principal al clădirii. Fragment de plan

Iată câteva date tehnice caracteristice pentru a căpăta o imagine a proporțiilor acestui uriaș centru al științei și gândirii.

Volumul complexului de construcții este de 2 200 000 m³, din care partea centrală reprezintă 1 250 000 m³. Pentru zidărie s'au folosit aproximativ 100 milioane de cărămizi — întreaga producție anuală de cărămizi a României burghezo-moșierești. Suprafața pardoselilor tuturor încăperilor de lucru este de 42,5 ha, iar lungimea coridoarelor de 140 km, aproape cât distanța București-Predeal.

Totalul suprafețelor fațadelor este de 1 350 000 m².

Suprafața drumurilor și piețelor asfaltate este de 400 000 m².

S'au plantat 20 000 arbori, având vârsta între 7 și 20 ani și peste 120 000 arbuști.

Carcasa de oțel a construcției are o greutate de 38 000 t.

Săgeata ansamblului are forma unei piramide cu 12 fețe și împreună cu steaua este executată dintr-o carcasă de oțel în greutate totală de 114 t. Carcasa este îmbrăcată cu oțel cromat și sticlă aurită și este prevăzută cu scări comode în interior.

Fațada este îmbrăcată cu plăci ceramice de culoare castanie deschisă. Numai la corpul central s'au montat peste 180 000 m² plăci, ceea ce a impus adoptarea de tipuri de mare suprafață și folosirea panourilor asamblate, montate în paralel cu zidăria.

Planșeele prefabricate dela Căminul de Studenți s'au executat de dimensiunea camerelor, ceea ce a permis montarea la cele 6 000 de camere în numai 6 luni, iar pereții despărțitori s'au executat din blocuri de ipsos de 0,10 m grosime în panouri de 0,4×0,8 m cu suprafețe netede și prevăzute pe margini cu șanțuri, pentru fixare cu ipsos.

Conductele pentru instalații au fost asamblate în uzină în blocuri și s'au transportat în carcase metalice speciale, montându-se paralel cu ridicarea construcției.

Tot sub formă de blocuri s'au montat nodurile conductelor pentru toate categoriile de instalații — apă, canalizare, aer comprimat, gaze, căldură, precum și panourile de racordare la dușuri, băi, cuvette.

Sălile mari principale sunt utilizate cu un sistem special de condiționarea aerului, pentru care s'a construit un bazin de răcire de 3 800 m², acest bazin constituind un element principal al decorației exterioare, situat în axul intrării principale.

Transportul vertical este asigurat de 84 ascensoare de persoane, fiecare cabină având capacitatea de 20 persoane, ceea ce înseamnă că circa 1 700 persoane pot urca sau coborî simultan cu ascensoarele. S'au prevăzut și 27 ascensoare de serviciu. Ascensoarele din zona centrală sunt extra-rapide și nu opresc în sectoarele intermediare. Viteza ascensoarelor este de 1,0—3,5 m/s.

Conveyerul de cărți pentru biblioteca centrală, care se întinde pe 16 etaje, deservește toate sălile de lectură. Cererea și ieșirea cărților se fac automat.

Pentru toate nevoile de căldură — încălzire, apă caldă, ventilație, condiționarea aerului, abur pentru laboratoare, mașini de injecție, răcitoare, etc., — se aduce apa supraîncălzită la 150° dela termocentrala Caluga și transformată prin sisteme tehnice independente la temperatura necesară. Consumul maxim total este de 90 mega calorii iar suprafața totală a radiatoarelor este de 50 000 m².

Ventilația este aspiro-refulantă și curentul de aer este de 500 000 m³/h.

Întreg complexul este prevăzut cu conducte ermetice pentru îndepărtarea gunoaielor și cu aspiratoare centralizate de praf.

Consumul de apă este de 5 500 m³/zi și circa 5 000 m³/zi apă folosită de sistemul centralizat de termoficare.

Consumul de gaze este de 4 000 m³/h.

Centrala telefonică dispune de 4 000 posturi, iar centrul de radioficare este prevăzut cu 10.000 puncte.

Lungimea totală a cablurilor — înaltă și joasă tensiune — este de 100 km, rețelele de iluminat 1 000 km, iar conductele subterane de cabluri 200 km.

Reglarea automată a întregului sistem de instalații este asigurată printr-o aparatură electrică și electro-magnetă.

Preocuparea permanentă a arhitecților și constructorilor a fost de a se crea un confort maxim pentru activitatea științifică și învățământ și să se asigure condiții optime pentru odihna profesorilor și studenților, de a se folosi toate mijloacele arhitectonice și artistice care să exprime trăsăturile bucuriei vieții, care umple traiul oamenilor sovietici.

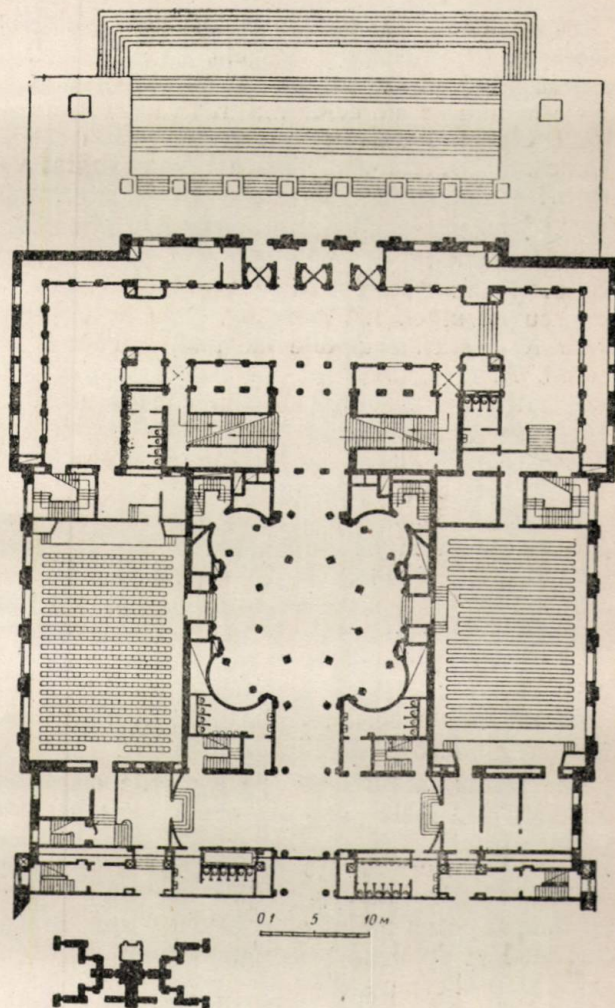
În afară de sculptură, pictura ocupă un loc larg în clădirea Universității. Natura Uniunii Sovietice, lumea ei animală și vegetală, va fi reprezentată prin numeroase tablouri, de înalt nivel artistic și servind totodată și ca mijloace sugestive de predare a cursurilor. Artiștii au colaborat aici cu savanții, dând naștere la o serie de studii minunate asupra variațiilor regiunii din U.R.S.S.

Pictura ornamentală a tavanelor este larg folosită în sălile de primire. Tavanul acestora este împărțit în casete mici, colorate, grupate în casete mari. Finisajul acestor săli este marcat printr-o variație de culori.

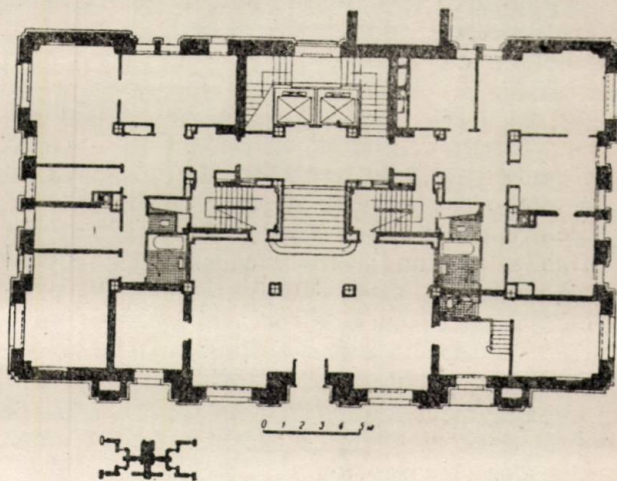
Sălile de mese pentru studenți sunt ornamentate cu sticlă colorată, iar sufragerile profesorilor au lambriuri ornamentale din esențe exotice.

Mozaicuri monumentale de marmură împodobesc foyerul sălii de festivități.

Pe friza de deasupra coloanelor din foyer

Corpul principal, fragment de plan, etaj I — Club

Corpul principal, fragment de plan, etaj I — locuințele corpului didactic

sunt așezate basoreliefurile corifeilor științei: Karl Marx, Friedrich Engels, Vladimir Ilici Lenin, Iosif Vissarionovici Stalin și 60 de portrete în mozaic ale celor mai mari savanți mondiali, executate din vestitele marmore din Urali, Caucaz și Uzbekistan. Tot aci s'au montat vitrouri și panouri tematice ale celebrilor savanți ruși, Mendeleev, Miciurin, Jucovschi, Pavlov.

Intrarea sălii de festivități este decorată cu basorelieful: „Prietenia Popoarelor U.R.S.S.” de sculptorul G. I. Motovilov. Sala însăși conține 18 busturi sculptate ale unor eminenți savanți. Aici este instalat, pe fondul unui panou decorativ, monumentul marelui corifeu al științei, Iosif Vissarionovici Stalin.

Pe terenul dintre Facultățile de Chimie și Fizică s'au construit fântâni îmbrăcate cu graniț lustruit, folosite pentru captarea aerului necesar instalației de ventilație. În același scop se folosesc coloanele de 20 m înălțime cu capiteli de bronz. Marele bazin de apă din fața intrării principale servește la răcirea apei folosite în instalațiile de aer condiționat. Pe acest teren se află plasate sculpturile, având 4 m înălțime, ale celebrilor chimiști și fizicieni Mendeleev, Butlerov, Stoletov și Lebedev.

La nivelul etajului 27 pe ieșiturile colțurilor clădirii principale sunt așezate 4 sculpturi ale „Muncitorului și Colhoznicului” de Muhina. Aceste sculpturi au 7,6 m înălțime și sunt executate dintr'un înveliș subțire de beton armat și îmbrăcate cu piatră albă turnată, totul executat pe loc, după un procedeu deosebit de ingenios al șantierului.

Deasupra părții înalte a Universității se ridică săgeata de 50 m înălțime, terminată cu steaua în 5 colțuri, încununată de spice, cu un diametru de 9 m. Nivelul superior al scării este la înălțimea de 317 m deasupra râului Moscova, desăvârșind în mod triumfal mișcarea avântată spre centru a măreței compoziții arhitectonice.

Organizarea unui șantier atât de vast a necesitat aplicarea riguroasă a celei mai înaintate tehnici de construcție. Întreprinderile auxiliare de producție, instalate într'un timp extrem de scurt, au acoperit o suprafață de 30 000 m², având o putere instalată de 5 500 kW — exclusiv numeroasele întreprinderi din Moscova și din alte orașe care au deservit șantierul.

Pentru constructori s'au clădit locuințe confortabile, precum și toate construcțiile sociale și gospodărești, care să asigure un înalt nivel de viață, astfel cum este necesar oamenilor muncii din întreprinderile sovietice: policlinici, sanatorii, creșe, băi, școli, cluburi, etc.

Utilajul mecanic cuprinde întreaga gamă de mașini de construcție modernă: escavatoare, macarale, transportoare, betoniere, compresoare, stații electrice și motoare Diesel și multe alte agregate cu o putere instalată de 12 000 kW.

S'au montat 30 km linie de cale ferată având 2 stații construite special pentru șantier. S'au construit 60 000 m² magazine acoperite și 60 000 m² depozite libere pentru depozitări de materiale.

S'a afectat șantierului un parc permanent de 700 autovehicule, în afara concursului dat de întreprinderile de transport ale Sovietului din Moscova.

Procedeele de construcții inginerești, cele mai progresiste în proiectare și execuție, au fost aplicate în toate fazele lucrărilor. Fundațiile clădirii înalte sunt formate din cutii de beton armat cu 2 tălpi și s'au executat fără rosturi de dilatație, dilatațiile termice fiind preluate de o serie de coloane flexibile de 12 m rigidizate de planșul de beton armat monolit.

La armătura planșelor s'au folosit rețelele sudate al căror număr a fost redus la numai 24, cu toată diversitatea mare de deschidere.

Carcasa de oțel a construcției a fost montată cu macarale sovietice cu turelă universală, de înaltă capacitate de montaj, ceea ce a impus o rețea densă de drumuri de acces pentru alimentarea macaralelor.

La construcția clădirii au participat 50 de organizații specializate. În perioada saturației maxime a graficului de vârf au lucrat 20 000 de muncitori de toate specialitățile, ceea ce denotă volumul uriaș al lucrărilor, dacă ținem seama de gradul înalt de mecanizare al șantierului.

Execuția lucrărilor a constituit o școală minunată pentru cadrele de constructori. Pe șantier s'a ridicat un mare număr de fruntași și inovatori, iar munca stahanovistă colectivă a dat roade minunate. S'au evidențiat și au primit titluri de onoare ale muncii socialiste: numeroși maeștri, brigadieri, zidari, parchetari, ingineri, numeroase colective de tehnicieni, 200 brigăzi de diferite specialități și 13 sectoare de construcție.

Mulți muncitori au venit pe șantier nespecializați și și-au câștigat calificări superioare în cursul lucrărilor, iar o bună parte din ei au devenit studenți ai Universității.

O tradiție a Universității din Moscova a fost îmbinarea strânsă a procesului pedagogic cu cercetările științifice, ceea ce a dus la crearea unor puternice școli științifice.

Sarcina principală a catedrelor Universității constă în pregătirea de specialiști sovietici cu o concepție marxistă clară, devotați Patriei Sovietice și Partidului Bolșevic, cu un larg orizont științific, care să știe să aplice metodele materialismului dialectic în domeniul științific concret în care activează.

Inzestrarea noii clădiri a Universității cu un utilaj bogat științific, ultima expresie a înaintatei tehnice sovietice, a fost făcută de o comisie

Fântâna din Parcul Universității

centrală de savanți, acest utilaj fiind confecționat în 500 de întreprinderi, aparținând la 48 Ministere din U.R.S.S. Multe aparate sunt unice în U.R.S.S. și chiar în lumea întreagă.

Facultatea de Mecanică-Matematică dispune de dispozitive care rezolvă numeroase probleme de hidromecanică, teoria mecanizării, teoria elasticității și teoria plasticității.

Observatorul astronomic a instalat un puternic refractor Maxutov, pentru cercetarea spectrelor astrale și a structurii fizice a stelelor.

Se va construi o stație meteorologică, iar la catedra de Geomorfologie se construiește o vale artificială cu instalații de p'oaie artificială și de țârm pentru studierea problemelor eroziunii.

Facultatea de Fizică are între altele un utilaj electronic, permițând studiul proceselor petrecute într-o fracțiune de milionime de secundă.

Facultatea de Chimie dispune de un utilaj perfecționat pentru studierea cu precizie excepțională a proceselor chimice. Vor fi aprofundate, între altele, căile de transformare a hidrocarburilor brute în mase plastice și prelucrarea pe scară largă a chimiei substanțelor proteice.

Facultatea va fi înzestrată cu o tabelă a lui Mendeleev electrificată, unde profesorul poate

arăta diferitele elemente, grupe și perioade în mod sugestiv.

Facultatea de Biologie-Pedologie va permite adâncirea moștenirii creatoare a lui I. P. Pavlov, I. V. Miciurin, B. V. Docuceaev.

Facultatea de Geologie va fi înzestrată cu microscopice polarizatoare și un utilaj complet atât pentru studiul de laborator cât și pentru studiile pe teren. Ea dispune de 1000 rețele cristaline, 6000 șlifuri petrografice, numeroase colecții de minerale, roci, etc., de o deosebită bogăție.

Etajele superioare ale corpului central din clădirea înaltă vor cuprinde Muzeul Studiului Pământului, în care vor fi expuse imensele resurse naturale ale U.R.S.S. și folosirea acestora pentru construirea comunismului. Muzeul este subordonat concepției materialiste a naturii și rolului activ al omului, constructor al societății comuniste. Numeroase expediții în diferite regiuni din U.R.S.S. au contribuit la înzestrarea Muzeului.

Stadiul înalt al științei sovietice în epoca construirii comunismului, impune introducerea complexității cercetărilor științifice, ceea ce este ușor realizabil dacă ținem seama că 800 laboratoare din toate ramurile științelor naturii se gă-

sesc în aceeași clădire. Metodica de prelucrare a utilajului demonstrativ a necesitat executarea a 350 000 de exemplare planșe, table, dispozitive, microaparate, etc.

Urișul utilaj științific permite cercetări științifice complexe la care participă simultan o serie de catedre și facultăți.

★

Studierea și urmărirea de aproape a proiectelor și execuției Universității de Stat și a celorlalte clădiri înalte din Moscova, reprezintă un ajutor prețios în munca de proiectare a arhitecților noștri proiectanți și în sarcinile de execuție ale constructorilor noștri.

Astfel, la întocmirea proiectului combinatului poligrafic „Casa Scânteii”, colectivul de arhitecți proiectanți a folosit din plin experiența arhitecților sovietici care au proiectat clădirile înalte. Ei s’au sfătuit cu arhitecții sovietici și au ținut seamă de sugestiile extrem de valoroase pe care le-au obținut. În acest mod, s’a putut soluționa cu succes proiectul acestei mari construcții socialiste din R.P.R., realizându-se un ansamblu de proporții ne mai întâlnite la noi, conceput în spiritul realismului socialist și corespunzând exigențelor arhitectonice, urbanistice și tehnico-industriale.

Această primă experiență constituie o școală bogată pentru arhitecții cărora le revine sarcina de a proiecta marile lucrări prevăzute în planul nostru cincinal.

Deasemenea, constructorii noștri studiind

metodele constructorilor sovietici ai clădirilor înalte din Moscova au început să aplice aceste metode pe șantierul nostru.

★

Construcția Universității de Stat din Moscova ne permite să afirmăm cu cea mai mare hotărâre că în lupta pentru construirea societății comuniste, unde spiritul vieții practice se îmbină cu cele mai largi perspective, unde romantismul revoluționar se leagă de viața întreagă a poporului, arhitecții au în fața lor căile grandioase de realizare a ceea ce în societatea capitalistă părea să fie un vis.

Alături de marile construcții ale comunismului, de pe Volga și Don, principalul Canal Turkmene, mărețul ansamblu al Universității de Stat din Moscova, ridicat din inițiativa marelui Stalin, constituie o nouă dovadă strălucită a dorinței fierbinte de pace a poporului sovietic, care edifică viitorul luminos al societății comuniste, prin creațiile minunate ale unor muncitori pașnici.

Bibliografie

Arhitectura i Stroitelstvo (Arhitectura și Construcții), 6, (1949), Moscova.

Gorodskoe Hoziaistvo Moskvâ (Gospodăria Comunală a Moscovei). 1, (1952), Moscova.

Priroda (Natura) 1 (1952), Editura Academiei de Științe a U.R.S.S.

Maicu H. arh.: Clădirile înalte din Moscova. Arhitectură și urbanism (A.S.I.T.), 10—11 (1951).

★

ВЫСОКОЕ ЗДАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО МОСКОВСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

Новая крепость самой передовой науки

Резюме

Автор статьи подробно описывает постройку и архитектурный состав нового здания Государственного Московского университета, самого большого в мире, центра высшего образования, настоящая крепость самой передовой науки и культуры.

★

LEONARDO DA VINCI

Arh. T. EVOLCEANU

În luna April'e, omenirea progresistă a cinstit aniversarea a 500 ani dela nașterea lui Leonardo da Vinci, genialul artist, învățat și filozof, întrunind într'un singur cuget cele mai progresiste aspirații ale epocii în care a trăit.

Era epoca în care orânduirea feudală îmbătrânită, începuse să se cutremure din rădăcini sub acțiunea noilor forțe sociale, reprezentate de tânăra burghezie și de masele păturilor de jos din orașe și ale țărănimii.

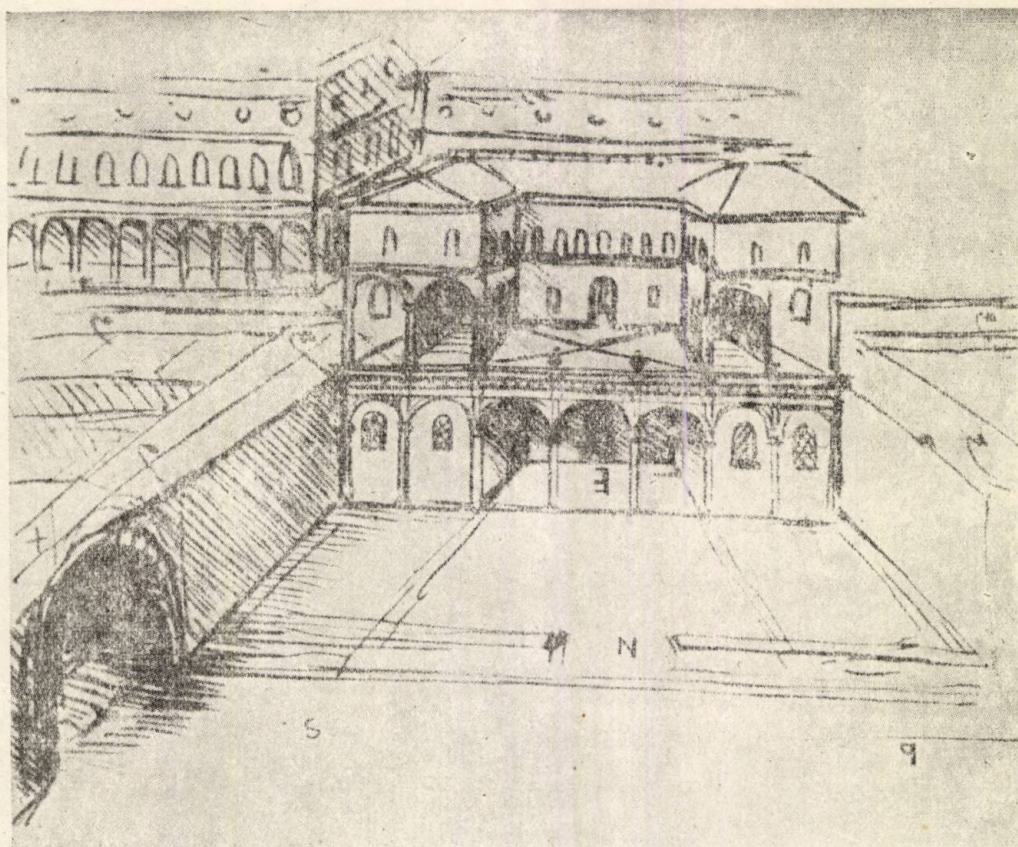
În Italia această acțiune s'a desvoltat mai repede decât în altă parte și acolo s'a produs întâi, după cum arată Engels în Introducere la „Dialectica Naturii” — „cea mai mare revoluție progresistă din câte trăise omenirea până atunci” — Renașterea — „Epocă ce avea nevoie de titani și care a creat titani, titani ca gândire, pasiune și caracter, ca multilateralitate și eru-

diție”. (K. Marx-F. Engels, Opere alese, vol. II, Ed. P.M.R. 1952, pag. 53).

Un astfel de titan a fost Leonardo da Vinci, după cum spune mai departe Engels, unul din „eroii acelei timp care nu deveniseră încă sclavii diviziunii muncii, care îi face pe oameni mărginiți și unilaterali și a cărei influență o observăm atât de des la urmașii lor”. (Ibid. pag. 53).

De aici rezultă diversitatea geniului lui Leonardo și faptul că arta lui se hrănește dela izvoarele realității. Genialitatea și puterea acestei arte trebuie căutată tocmai în legătura strânsă, organică și continuă dintre descoperirile și observațiile sale în domeniul științei și transpunerea și utilizarea acestora în slujba fanteziei sale creatoare.

Domeniul artei l-a atras pe Leonardo dela o

Leonardo da Vinci. Schema străzilor dintr'un oraș pe două nivele (din manuscrisul B)

vârstă foarte fragedă. Era încă un copil andru, când desenele sale au început să-i uimească pe cei ce le priveau iar modelajele lui în pământ să le încante privirea. Și doar, orașul Florența, unde se afla Leonardo da Vinci pe atunci, era unul din centrele artistice și culturale ale vremii și locuitorii orașului erau obișnuiți să privească opere de artă. Incântat de aceste manifestări ale fiului său nelegitim, tatăl său, notarul Piero da Vinci se hotărî să arate operele lui Leonardo sculptorului și pictorului Andrea del Verrocchio, autorul de mai târziu al minunatei statuii a condotierului Colleoni ridicată la Veneția. Verrocchio își dădu seama repede de talentul adolescentului și îl luă ca învățăcel în atelierul său. Curând, posibilitățile lui Leonardo se vădiră așa de mari, încât fu luat dela îndeletnicirile obișnuite ale unui astfel de învățăcel pe vremea aceea, adică frecarea culorilor și pregătirea pânzelor. El fu însărcinat cu pictarea uneia din figurile de îngeri de pe tabloul reprezentând „Botezul”. Tabloul se află și azi la muzeul Uffizi din Florența și oricine privește originalul sau chiar și o reproducere bună, își poate da seama că tocmai acea figură se desprinde de celelalte prin frumusețea capului și felul extraordinar de aproape de adevăr cum sunt tratate detaliile, bucele părului, vestimentele și perlele dela gâtul personajului.

Unul din biografii de mai târziu ai lui Leonardo da Vinci. Vasari povestește că, după termi-

narea tabloului, Verrocchio, simțindu-se complet depășit de geniul elevului său, n'a mai atins pensula și culorile. Peisagiul formând fundalul picturii, pare a fi deasemenea opera lui Leonardo, socotind după înțelegerea cu care oglindește natura și după faptul că el ne amintește cu tărie de fundalele operelor de mai târziu ale genia-lului artist.

Chiar dela această primă încercare așa de reușită, se vedește limpede tendința lui Leonardo de a pătrunde în tainele cele mai ascunse ale naturii, ale vieții. Concepția aceasta realistă, creatoare, este păstrată de Leonardo în toate operele sale, chiar și în cele care lasă mai mult frâu liber fanteziei.

Redarea naturii și a vieții este socotită de Leonardo da Vinci ca o dator e a artistului. El scrie în tratatul său despre pictură: „...învățați dela viață, căreia pictura îi este fiică, fiindcă dacă veți imita pe alți maestri, veți fi doar nepoții naturii și nu fiii ei”. Chiar dela început, Leonardo este realistul incomparabil care leagă propriile sale creații de natură, continuând-o. Acest realism nu se desminte în niciuna din operele artistice ale lui Leonardo da Vinci. El poate fi recunoscut cu ușurință și în „Adorațiunea magilor” și în „Cina cea de taină”, opera lui picturală principală.

În această din urmă operă, pictorul a avut ideea genială de a lega întâmplarea povestită

în Noul Testament de viața de toate zilele a călugărilor mănăstirii Santa Maria delle Grazie din Milano, în sufrageria căreia urma să fie reprezentată. Pentru aceasta el a pictat pe perețele din fund al sufrageriei, ajutat fiind de știința perspectivei pe care o stăpânea perfect, scena cinei, ca petrecându-se aievea, într-o prelungire a sufrageriei având aceiași pereți și același tavan ca sufrageria adevărată. Masa, ca și fața de masă, ca și tacâmurile, sunt copiate după mobila și obiectele de uz curent ale călugărilor. Se simte perfect că figurile apostolilor nu sunt idealizate și că ele reprezintă ființe vii, reflectate în spiritul pictorului de fețe expresive ale oamenilor din popor, desenate de el după natură. Cu tot dramatismul momentului reprezentat, atitudinile sunt perfect naturale și oglindesc limpede sentimentele contradictorii ale celor învinuiți de trădare.

Din nenorocire, această operă genială a fost foarte deteriorată de acțiunea apei, mănăstirea fiind așezată într-o regiune inundabilă și zidită dintr-o piatră poroasă. Această deteriorare nu s'ar fi întâmplat poate, dacă Leonardo ar fi întrebuițat metoda cunoscută și uzitată mult pe atunci sub numele de „al fresco“, adică pictură cu culori de apă pe tencuiala încă umedă. Artistul era însă în continuă căutare de metode și procedee noi. Procedeele al fresco nu-l satisfăceau, pentru că lucrarea trebuia executată repede și cu multă hotărâre. Metodei de lucru a lui Leonardo i se potrivea numai o tehnică permițând reveniri și corectări continue. Era vesnic nemulțumit cu ceea ce lucra și căuta mereu să atingă un nivel mai înalt. Din această cauză, execuția „Cinei“ a durat aproape 10 ani.

Pentru a putea reveni și corecta, Leonardo a întrebuițat pentru prima dată culori de ulei în pictura murală. Astupând astfel porii tencuiei de var cu care era acoperit peretele, apa ridicată în zid prin acțiunea fenomenului capilarității nu s'a mai putut evapora și a dezagregat în parte mortarul, făcând să se desprindă în multe locuri pictura așternută pe stratul superior. Adevărata față a acestei opere geniale nu ne-a rămas decât datorită nenumăratelor copii reduse și gravuri contemporane.

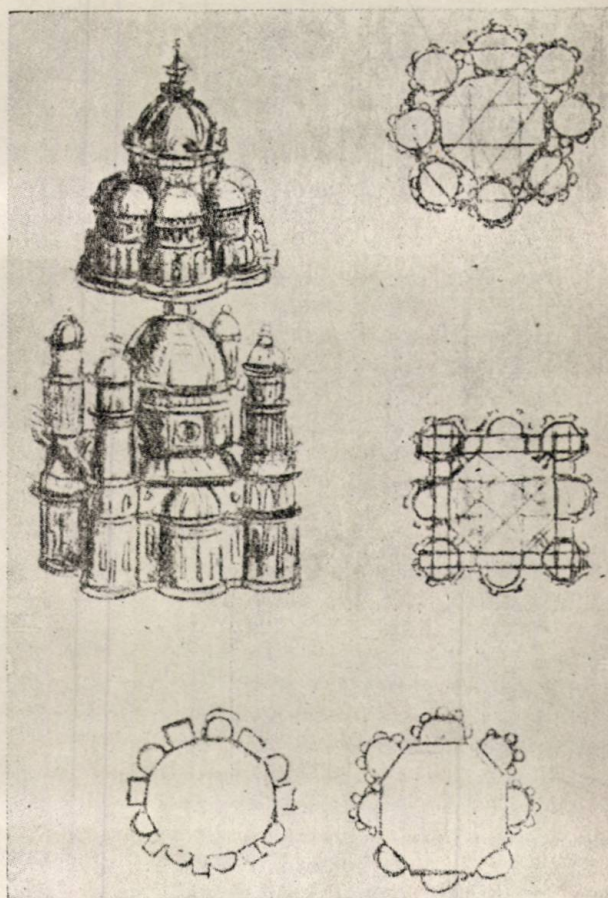
În anii sfârșitului secolului al XV-lea, războiul bântuia cu furie în ținutul Milanului, locul de muncă și creație a lui Leonardo din acea vreme. Francezii ocupaseră citadela și bombardau orașul. Leonardo, care ura războiul și consecințele lui, a plecat din oraș, adăpostindu-se la un prieten al său, care avea o vilă în munții din apropiere. Aici, inspirat de fața grandioasă a naturii, el a lucrat la una din operele sale principale „Fecioara printre stânci“. Personagiile acestei compoziții sunt reprezentate în mijlocul unui decor natural, de o grandoare și farmec puțin comune. Pentru prima dată, natura intră în cea mai mare măsură într-o compoziție picturală cu subiect religios.

Este opera unui artist totodată a unui om de

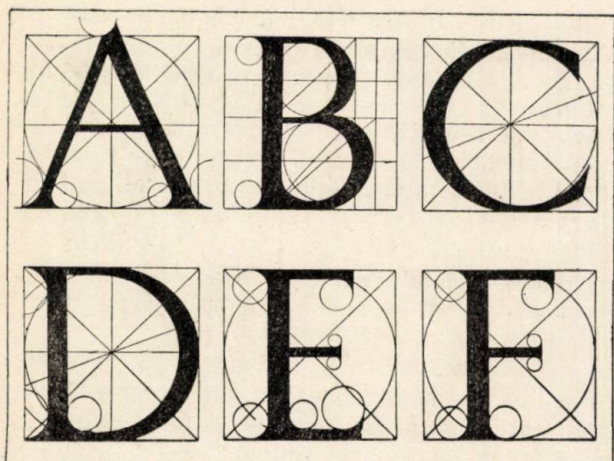
știință genial. În acest tablou, Leonardo a reușit să redea pe deplin, acea topire a luminii în umbră, acel „sfumato“ pentru care este invidiat de toți pictorii contemporani cu el, precum și de aceia ce îi urmează. Acest rezultat nu era datorit întâmplării sau intuiției artistice sau unei rutine. El fusese căpătat după lungi cercetări științifice asupra naturii, luminii și felul cum ea atinge corpurile. Tot cercetărilor științifice se datorează și felul cum erau construite figurile, atitudinea personajilor și reproducerea înfățișării plantelor și transparenței apei.

Faldurile vestmintelor și buclele părului personajilor cad și se așează în chipul cel mai natural posibil și acest lucru se datorește în cea mai mare măsură cunoștințelor asupra legilor mecanice pe care le avea Leonardo — omul de știință care dubla pe Leonardo — pictorul.

Viața adevărată palpită și în cele două picturi aflate la Ermitajul de Stat din Leningrad „Madona Litta“ și „Madona Benois“. Acesta din urmă respiră bucuria unei mame care se joacă cu copilul său, dându-i să cunoască și să respire o floare. În „Madona Litta“ se recunoaște ușor mâna incomparabilului maestru, în adevărul cu care sunt redată detaliile și în compoziția peisajului ce se vede pe ferestrele peretelui din fundul tabloului.

Leonardo da Vinci. Schiță de biserică cu multe cupole pe plan central (din manuscrisul B)

Alfabet roman

Pictura n'a fost însă singurul domeniu de artă în care a lucrat Leonardo da Vinci. El era în același timp și muzicant și arhitect și sculptor. Din acest din urmă domeniu nu ne-a rămas însă nicio operă în picioare și aceasta se datorește flagelului monstruos al omenirii, care este războiul. Datorită războiului a fost distrusă opera capitală de sculptură a lui Leonardo, monumentul colosal al lui Francesco Sforza din Milano. Macheta în mărime naturală, executată în lut a acestui monument a fost folosită ca țintă de arbaletrierii gasconi în momentul cuceririi Milanului de către mercenarii lui Ludovic al XII-lea, regele Franței în anul 1499.

Această operă nu ajunsese să fie turnată în bronz din cauza mărimii ei puțin obișnuite. Ea reprezenta pe Francesco Sforza călare pe un cal, ridicat pe picioarele dinapoi. Macheta fusese așezată în curtea castelului din Milano, unde a suscitat admirația tuturor celor ce o văzuseră. Pentru studiul și execuția acestei statui, la care a lucrat peste 15 ani, Leonardo nu a precupețit niciun efort. Dacă nu ne-a rămas nimic din statuia executată, au rămas totuși o mulțime de studii și desene, care ne dau o oarecare idee asupra măreției și griiei cu care fusese studiat monumentul. Cu ocazia acestui studiu, Leonardo a adunat material și a executat figurile pentru un tratat asupra anatomiei calului, din care au mai rămas unele fragmente. Studiul acesta al anatomiei era un studiu de predilecție al artistului, în setea lui de a cunoaște toate secretele naturii. Cu tot pericolul de a fi ars pe rug, datorită obscurantismului ce domnea în acea vreme, Leonardo a disecat 30 de cadavre, însemnând rezultatele acestor disecții în nenumărate schițe, care dovedesc grija scrupuloasă a artistului de a căuta însăși izvoarele vieții.

Talentul de sculptor al lui Leonardo se vădise încă din adolescență, când pentru a învăța mai bine desenul, își confecționa singur modele de pământ pe care le acoperea cu pânza albă, subțire, menită să pună în relief umbrele și luminile figurilor. El nu considera însă sculptura ca o artă desăvârșită și aceasta se datorește, după

cum arăta în „Tratatul despre pictură“ deficiențelor importante ale sculpturii față de pictură. El scrie următoarele în această privință:

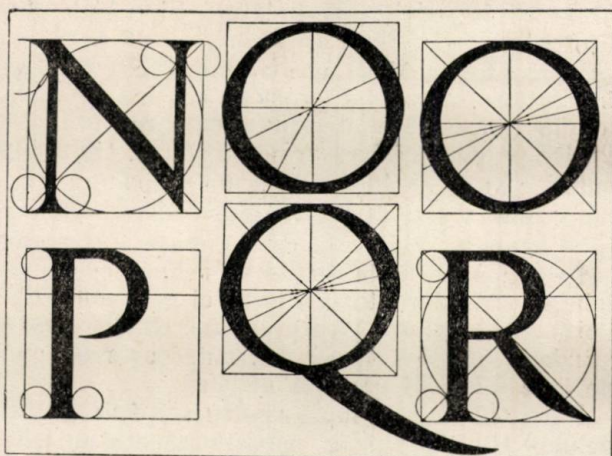
„Sculptura este subordonată unor anumite lucruri, mini, pe când pictura își poartă umbrele și lucrurile cu sine. Sculptorul nu poate să redea „caracterele variate ale culoarei, pe când pictorul poate reproduce toate culorile. În lucrările „de sculptură nu se poate reproduce perspectiva „marilor depărtări. Sculptorii nu pot reprezenta „corpurile transparente sau luminoase, nici formele reflectate, nici corpurile lucii ca oglinzi, nici nourii, nici întunecimea sau bezna și „nici un alt mare număr de efecte naturale”.

Și mai departe „Pictura este legată de o mai mare chibzuință a spiritului și de o mai mare iscusință decât sculptura. Pictorul este silit să strămute spiritul naturii în spiritul său și să fie tălmăci între natură și artă”.

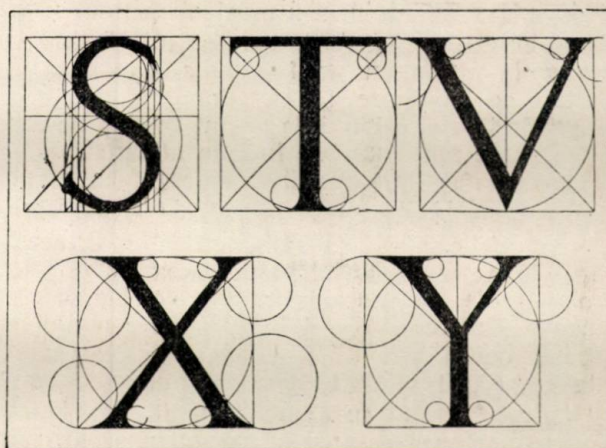
Se desprinde limpede caracterul realist al artei lui Leonardo și veșnica tendință a autorului „Fecioarei printre stânci“ de a reda natura în toate manifestările ei.

Cu toate că nu a rămas până azi nicio clădire ridicată după planurile lui Leonardo, se poate totuși spune că acesta a fost și un mare arhitect. Din paginile manuscriselor sale și mai ales din schițele și însemnările aceluia voluminos „Codex atlanticus“ cuprinzând peste 1600 foi scrise și desenate de mâna maestrului, se desprinde limpede acest fapt.

Se poate spune chiar că această latură a geniului lui Leonardo s'a vădit foarte devreme. Nu avea nici 12 ani când a început să viziteze cu asiduitate șantierele unei mari vile pe care o construia în apropiere de Vinci, arhitectul Biagio din Ravenna, un elev al lui Leon Battista Alberti. Acest arhitect, mișcat de atenția pe care micul Leonardo o arăta tuturor operațiilor șantierului, s'a interesat mai deaproape de dânsul. La început mai în glumă și apoi pentru plăcerea de a fi așa de ușor înțeles, Biagio a împărtășit lui Leonardo secretele aritmetice, ale algebrei și mecanice. Leonardo și le însușea cu atâta

după Leonardo Da Vinci.

ușurință, încât păreau să fie nu lucruri pe care le învăța atunci, ci amintiri pe care le împropăta. Cunoștințele dobândite astfel, au fost amplificate enorm mai târziu prin studii și cercetări personale făcute cu asiduitatea care îl caracteriza.

Așa ajunsese el să poată scrie în 1482 celebra scrisoare ofertă de servicii către Ludovic Sforza, stăpânitorul Milanului. În punctul al zecelea al acestei scrisori, Leonardo arată că în timp de pace, el poate îndeplini spre completă satisfacție, orice sarcini privitoare la arhitectură, la proiectarea clădirilor publice și particulare și la instalarea conductelor de apă dintr'un loc într'altul.

Este sigur că a și îndeplinit asemenea sarcini. Cu toate că nu se cunoaște cu certitudine nici o operă a lui, care să fi rămas până azi, renumele său ca arhitect printre contemporanii săi trebuie să fi fost considerabil. Astfel, el a fost chemat să fie arbitru în neînțelegerea ivită între arhitecții germani și cei italieni ai Domului din Milano. Această neînțelegere consta în faptul că arhitecții germani urmăreau mai mult linia gotică a clădirii, iar cei italieni mai mult cea clasică în floare atunci în Italia, datorită ideilor Renașterii. Pentru înlăturarea neînțelegerii și soluționarea definitivă a problemei, Leonardo a proiectat o cupolă centrală flancată de alte cupole mai mici, menită să împace cele două arhitecturi, spre satisfacția tuturor. Din cauza războaielor neîncetate, acest proiect nu s'a executat însă și Domul din Milano prezintă încă ciudatul amestec între stilul gotic și cel clasic al Renașterii.

Ideea edificiului central simetric față de toate axele îl urmărește însă mai departe pe Leonardo, care face nenumărate studii în această privință. Schițele din Codexul Atlantic sunt o mărturie vie a acestui lucru. Între ele se găsesc o serie întreagă de studii, din care mai ales unul reprezentând o clădire având o cupolă centrală octogonală merită să fie amintit. Sala octogonală centrală este flancată pe fiecare latură cu câte o alveolă în formă de cruce. Felul cum sunt gândite alveolele pentru a prelua împinge-

rea cupolei, fără a fi nevoie de contraforți sau de palieri masivi, denotă un geniu arhitectural puțin obișnuit și justifică încrederea de care se bucura artistul din partea contemporanilor săi.

Unui spirit de o asemenea amploare nu-i putea rămâne străine preocupările curente ale arhitecților și stăpânitorilor de cetăți și ținuturi din vremea aceea pentru edificarea de orașe „perfecte”. Leonardo nu s'a ținut deci departe nici de preocupări de natură urbanistică. Aceste preocupări nu s'au redus numai la scheme și propuneri cu caracter abstract și ideal, ci cu spiritul său avid de adevăr și bazat pe realități, Leonardo a căutat să intre în cele mai mici amănunte.

Pentru el, orașul trebuie să prezinte nu numai o unitate monumentală, ci și o unitate politică și socială. El își închipuie dela început circulația așezată pe două planuri suprapuse. Planul superior este rezervat pietonilor iar cel inferior, vehiculelor și deservirii caselor. El prescrie lățimea căilor inferioare ca egală cu înălțimea medie a clădirilor și în același timp trasează așezarea canalelor și conductelor de apă.

Apa joacă un rol foarte mare în studiile lui Leonardo. El este tot timpul preocupat de probleme de hidrotehnică și hidrodinamică. Și în orașul său „perfect”, apa capătă un rol preponderent. Chiar în centrul orașului este reprezentat printr'o insulă înconjurată de canale, în așa fel încât orașul să fie deservit nu numai prin circulația vehiculară, dar și cu ajutorul căilor navigabile. Incinta exterioară a orașului are formă patrată iar la fiecare colț se află un turn de apărare. Orașul este fortificat pentru a păstra, după expresia lui Leonardo „cel mai important dar al naturii și anume: Libertatea”.

Între aspectele activității prodigioase ale lui Leonardo trebuie socotită și muzica. Pentru această artă avea încă din tinerețe o aplicație deosebită. Era atât compozitor cât și executant strălucit și pe lângă aceasta și constructor de instrumente muzicale. Există indicii importante că actuala formă a viorii se datorește în cea mai mare măsură lui Leonardo, preocupat de atingerea perfecțiunii și în domeniul redării sunetelor.

O dovadă a talentului său muzical deosebit este faptul că el se prezenta la curtea lui Lodovico Sforza la Milan, nu ca învățat și pictor, ci în calitate de „sonatore di lira” (cântăreț din liră) și purtând cu el o lăută de argint în chip de cap de cal, care reda sunetele în chip minunat.

Leonardo se întoarce însă mereu la arta pe care o consideră majoră, la pictură. În niciun timp al vieții sale el nu rămâne inactiv în acest domeniu. Către sfârșitul vieții, Leonardo a lucrat timp de 4 ani la una din operele sale de căpetenie „Portretul Monei Lissa” (Gioconda). În această operă, talentul artistului ajuns la maturitate a reușit să redea viața într'un chip care nu a fost întrecut de atunci. După cum spune Vasari, portretul este de o „perfectiune care nu apare ca o pictură ci ca adevărul adevărat, din carne și sânge, pe scurt, se poate spune că acest tablou este executat într'un chip care face să se cutremure pe or ce artist și pe oricine îl vede”.

Nu este vorba nici de surâsul misterios și nici de farmecul malefic — atât de comentate de critica burgheză — al Giocondei, ci de impresia netă de prezență vie, datorită măestriei realiste a pictorului genial, care a știut să adune în redarea trăsăturilor feței tinerei femei seninătatea lipsită de orice emfază de care aceasta era animată.

Dar Leonardo nu știe numai să redea mișcarea în repaos, viața ce palpită în interiorul unei ființe vii. El știe să redea viața în mișcare și studiile extraordinare pentru calul statuii lui Sforza ilustrează îndeajuns aceasta. Aceste studii și cele făcute pentru anatomia calului i-au servit lui Leonardo pentru redarea unei mișcări impetuoase în alt tablou celebru al său, reprezentând un episod al bătăliei dela Anghiari, ce

urma să împodobească palatul Signoriei din Florența.

Leonardo da Vinci ura războiul, considerând îngrozitorul măcel fără rost ca cea mai bestială idioție (pazzia bestialissima), care nu lasă nici un loc pe pământ fără urme de sânge. Leonardo suferise în opera lui de pe urma războiului, căci din cauza acestui flagel fusese distrusă statuia lui Francesco Sforza la care lucrase atâția ani.

Pentru a arăta bestialitatea nebună a războiului, a ales din istoria Florenței episodul bătăliei dela Anghiari reprezentând lupta pentru stindard. Episodul este prezentat cu realismul de care este atât de legat artistul.

Patru călăreți se luptă pentru stăpânirea drapelului. Cinci brațe au înșfăcat mânerul și trag cu putere în direcții contrare. Săbiile se ridică pentru a tăia brațele, gurile sunt deschise strigând sălbatec. Inșiși caii sunt cuprinși de furia oarbă a luptătorilor, se ridică în două picioare și se mușcă între ei. Sub burțile cailor se află alți doi luptători care caută să-și ia reciproc viața, fără ca în încleștarea lor să ia în seamă pericolul de a fi zdrobiți de copite.

Impresia de furie oarbă și de bestialitate este desăvârșită. Nimeni până la Leonardo și dela el încoace nu a reușit să redea atât de viu grozăvia acestui enorm efort, legat de atâtea suferințe și pierderi, care este războiul. Prin această pânză genială, Leonardo se așează în rândurile apărătorilor păcii și opera lui capătă o actualitate extraordinară.

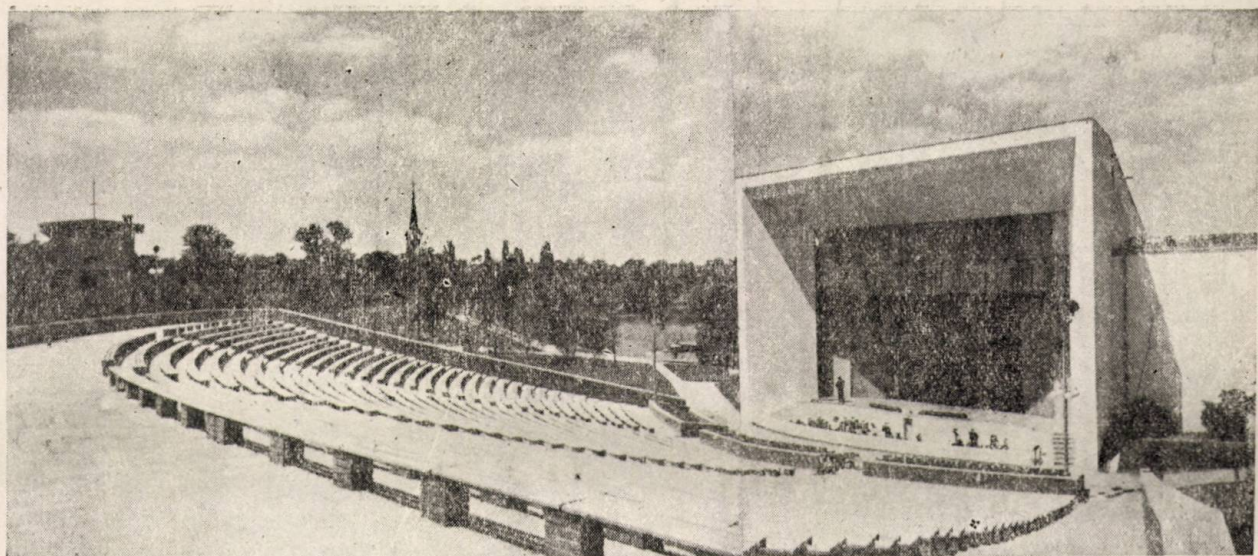
Cu atât mai mult ne simțim legați de acest artist universal ale cărui creații sunt călăuză și model pentru artiștii cei mai de seamă ce urmează după dânsul și a căru' artă reprezintă în-săși viața.

★

ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ

Резюме

Сделав краткое описание жизни и произведений гениального артиста, ученого и философа эпохи Возрождения, Леонардо да Винчи, автор статьи указывает, что в течении апреля месяца этого года весь прогрессивный мир чествовал годовщину 500 лет со дня рождения этого всемирного артиста, произведения которого являются путеводителем и моделью самых известных артистов после него, и искусство которого представляет саму жизнь.

NOȚIUNI ASUPRA PROIECTĂRII ACUSTICE A TEATRELOR ÎN AER LIBER

Arh. I. GLÜCKMAN

Revoluția culturală ce se desfășoară în țara noastră determină permanent mărirea numărului de locuri din sălile de spectacol. Acest lucru este cu atât mai valabil pentru teatrele în aer liber, a căror necesitate se simte tot mai mult.

Trebue menționat că o sală de spectacol sau un teatru în aer liber se realizează ținând seama de următorii factori principali: o vizibilitate perfectă, o bună audiență, un cadru adecuat (valoare plastică), o rezolvare economică.

★

Dacă în general problemele vizibilității sunt cunoscute, vom încerca în cele ce urmează să prezentăm câteva aspecte ale problemelor pe care le pune audiența în sălile de spectacol în aer liber.

În acest scop vom căuta mai întâi să precizăm câteva noțiuni și termeni de acustică, întâlniți în expunere (STAS 1958-50 — Acustică — Terminologie).

Sunetul este generat de vibrația unui corp (sunet fizic), care transmisă mediilor înconjurătoare ajunge la ureche, pe care o impresionează determinând senzația sonoră respectivă (sunet fiziologic). Sunetul poate fi generat de un număr mai mic sau mai mare de vibrații, ceea ce îl caracterizează frecvența. Sunetul este grav când la origine este vorba de un număr mai mic de vibrații, sau înalt, când numărul vibrațiilor este foarte mare. Perceperea sunetelor de urechea omenească se limitează între 16 și 20000 vibrații pe secundă. Unitatea de măsură a frecvenței unui sunet este hertzul (Hz).

Propagarea sunetului se face în unde sferice.

Distanța între două condensări succesive pe direcția de propagare se numește lungime de undă λ (fig. 1).

Viteza sunetului (c) este distanța parcursă de un sunet în unitatea de timp și se măsoară în m/s, fiind diferită pentru diverse medii.

Caracterizarea energetică a sunetului se face prin stabilirea intensității sonore sau puterea sunetului (fizic) ce se măsoară în decibeli (db), sau prin tăria sunetului recepționat de ureche (fiziologic), ce se măsoară în fon (ph).

Întâlnind o suprafață, sunetul se reflectă făcând un unghi egal cu cel determinat de sunetul incident și normala în punctul de incidență. Pentru simplificarea epurilor de difuzare a sunetului, s'a acceptat reprezentarea cu raze sonore pe direcția de propagare (fig. 2).

Energia sunetului reflectat scade în intensitate în raport cu coeficientul de absorbție (α) a materialului reflectant.

Între sunet și sgomot nu există, din punct de vedere fizic nicio deosebire, diferența fiind determinată numai de senzația auditivă asupra celui ce recepționează.

★

Trecând la proiectarea acustică propriu zisă, prima problemă ce se pune este alegerea locului pentru construcția dorită. În acest scop, trebuie să se țină seamă de toate sursele de sgomot din apropiere, respectiv de natura lor (permanentă sau accidentală), intensitatea și îndepărtarea lor, etc.

Științific, s'a demonstrat că un sunet emis cu o intensitate oarecare se aude la distanță cu

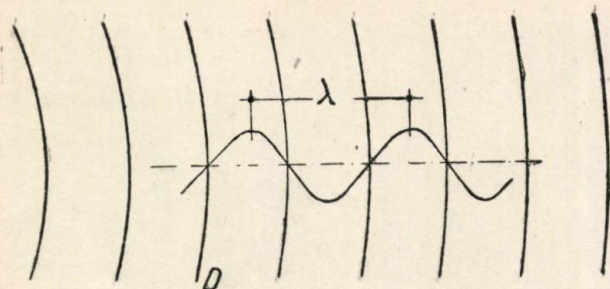

Fig. 1. Curba sinusoidală determinată de oscilațiile unui sunet pur cu indicarea lungimii de undă (λ)

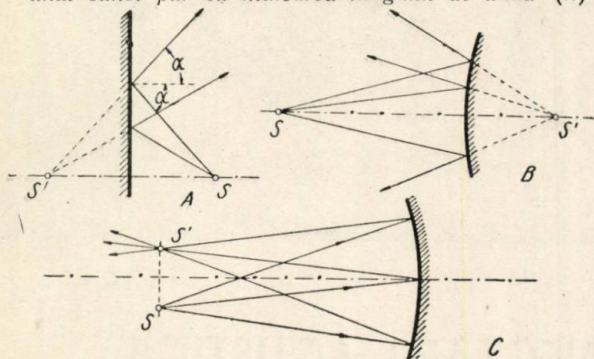

Fig. 2. Reflecția sunetului: A — pe o suprafață plană; B — pe o suprafață convexă; C — pe o suprafață concavă.

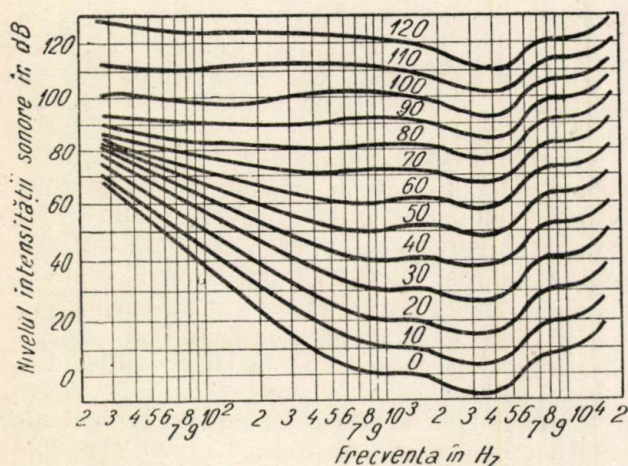

Fig. 3. Curbele de egală putere și tărie a sunetului

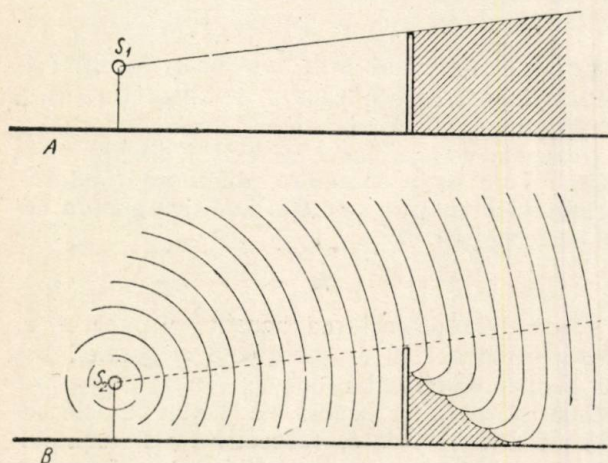

Fig. 4. Comparație între umbra determinată de o sursă sonoră și una luminoasă. A — sursa luminoasă; B — sursa sonoră (umbra sonoră variază în raport cu lungimea de undă a sunetului)

o intensitate redusă față de cea din momentul emiterii, în raport cu distanța străbătută.

Această atenuare se datorează frecărilor ce au loc în aer și se calculează cu formula:

$$L = L_0 - 20 \log r,$$

în care:

L_0 — intensitatea sunetului în momentul emiterii;

L — intensitatea sunetului recepționat la distanță;

r — distanța între locul emiterii și cel al recepției.

Pentru exemplificare, să considerăm un teatru în aer liber, așezat la 50 m distanță de o arteră importantă de circulație pe care trece un autocamion provocând un sgomot de 80 phoni.

Sgomotul ce se va auzi în sală va avea o intensitate de:

$$L = 80 - 20 \log 50$$

$$L = 80 - 20 \times 1,698$$

$$L = 80 - 34 = 46 \text{ ph.}$$

Cunoscând că nivelul sgomotului propriu din sălile în aer liber, datorită mișcării spectatorilor, șoaptelor, foșnetul copacilor, etc. este de 30 phoni, se constată că sgomotul autocamionului va fi destul de puternic resimțit și ca atare va influența asupra recepționării spectacolului.

Se pune problema la ce depărtare trebuie construit teatrul pentru a fi ferit de sgomotul autocamionului. Nivelul propriu al sălii fiind de 30 phoni, iar sgomotul generat de autocamion de 80 ph se impune deci ca atenuarea sgomotului în aer de la sursă la sală să fie de $80 - 30 = 50$ phoni.

În baza formulei de mai sus

$$\Delta l = L_0 - L = 20 \log r$$

$$50 = 20 \log r$$

$$\frac{50}{20} = \log r = 2,5$$

$$r = \text{antilog } 2,5 = 316 \text{ m}$$

În calculul de mai sus s'a luat puterea și tăria sunetului pentru o singură frecvență, respectiv cea de 1000 Hz, pentru care intensitatea puterii sunetului în decibeli și a tăriei în phoni este egală.

Sgomotele pot avea însă diverse frecvențe, corespondența valorii intensității lor în phoni și decibeli fiind diferită.

În fig. 3 se arată curbele de egală tărie și putere ale sunetului, din care rezultă că sunetele joase având o intensitate a puterii mai mare, sunt totuși recepționate de urechea omenească la un nivel al tăriei sunetului mai redusă. Astfel, un sunet fizic de 100 Hz și cu intensitatea de 50 db este perceput cu o tărie de numai 18 ph.

Ca atare, se recomandă studierea surselor

generatoare de sgomot și prin prisma frecvenței sunetelor emise.

În general, se recomandă protejarea sălilor în aer liber cu plantații bogate, înalte, care contribuie la asigurarea protecției contra sgomotelor înconjurătoare.

Se menționează că realizarea unei îngrădiri din ziduri masive de cărămidă sau alt material nu poate asigura izolarea necesară. Legile de propagare ale sunetului sunt diferite de cele ale luminii. Astfel, există o deosebire între umbra determinată de o sursă luminoasă și una sonoră la întâlnirea unui obstacol (fig. 4).

La definitivarea amplasamentului se va ține seama și de vântul dominant din acea regiune, în timpul sezonului de spectacole, întrucât vântul poate influența ca intensitate și direcție asupra propagării undelor sonore. Teatrul va fi plasat astfel ca vântul să nu bată spre scenă, adică contrariu direcției de propagare a sunetelor emise și nici lateral pentru a nu deforma frontul undelor sonore.

Stabilind amplasamentul teatrului în funcție de cele expuse mai sus, se trece la studiul problemelor acustice ce se pun în interiorul lui.

În acest sens, analizând domeniul de existență al sunetelor, în intensitate și frecvență, se poate constata că vorbirea se întinde pe o gamă de frecvențe între 100—8000 Hz și o intensitate între 30—80 db, iar muzica între 50—15000 Hz, având intensități variind între 30—100 db (fig 6).

Datorită acestei diferențieri, este necesară clasificarea teatrelor în aer liber în funcție de genul manifestărilor artistice cărora sunt destinate, respectiv:

- teatre dramatice (în care domină vorba);
- teatre de ansambluri muzicale (opera-balet);
- teatre cu caracter special (cinematografe, manifestări publice, etc.).

Deasemenea, teatrele în aer liber pot fi clasificate și din punct de vedere al capacității lor, având în vedere că îndepărtarea spectatorilor de scenă sau de estradă impune o serie de măsuri pentru asigurarea audiției pe întreaga suprafață ocupată de auditori. Din acest punct de vedere sunt trei categorii:

CATEGORIA A, teatre până la 1500—2000 spectatori.

CATEGORIA B, teatre până la 500—6000 spectatori.

CATEGORIA C, teatre peste 6000 locuri, putând ajunge până la 40—50000 spectatori (auditorii, amfiteatre, etc.).

Teatrele din categoria A, având capacități relativ mici, sunt destinate tuturor genurilor manifestărilor artistice. Ele sunt justificate în spe-

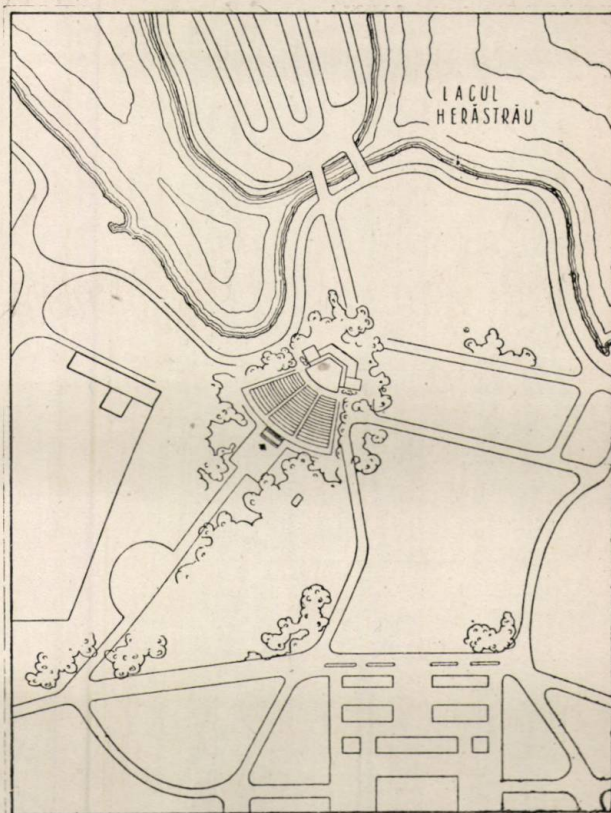

Fig. 5. Amplasamentul teatrului de vară în aer liber al Parcul de Cultură și Odihnă I. V. Sălău, București

cial pentru teatrele dramatice, unde spectacolul se sprijină pe mimică și nuanțe sonore foarte varietate, de la șoapte până la accentele cele mai puternice ale dramei.

Construcția acestor teatre se bazează pe sunetul direct, care datorită dimensiunilor relativ reduse, poate fi auzit bine până în ultimul rând de spectatori.

Experiențele făcute au arătat că pentru vocea omenească un sunet emis în aer liber se aude bine: în fața vorbitorului la 28—32 m.; la 18—22 m distanță lateral și la 9—10 m în spatele său.

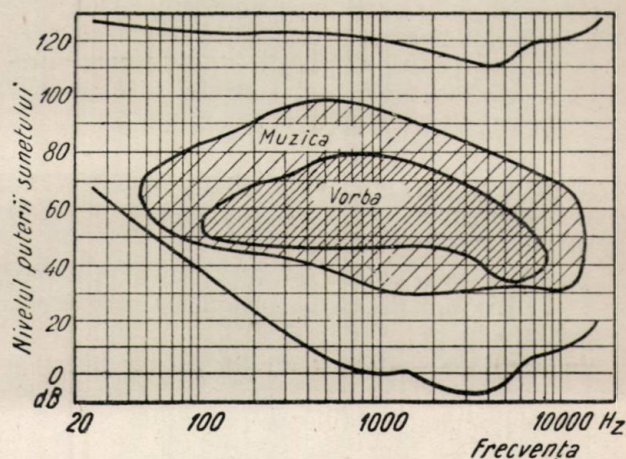

Fig. 6. Domeniul de existență al muzicii și vorbirii

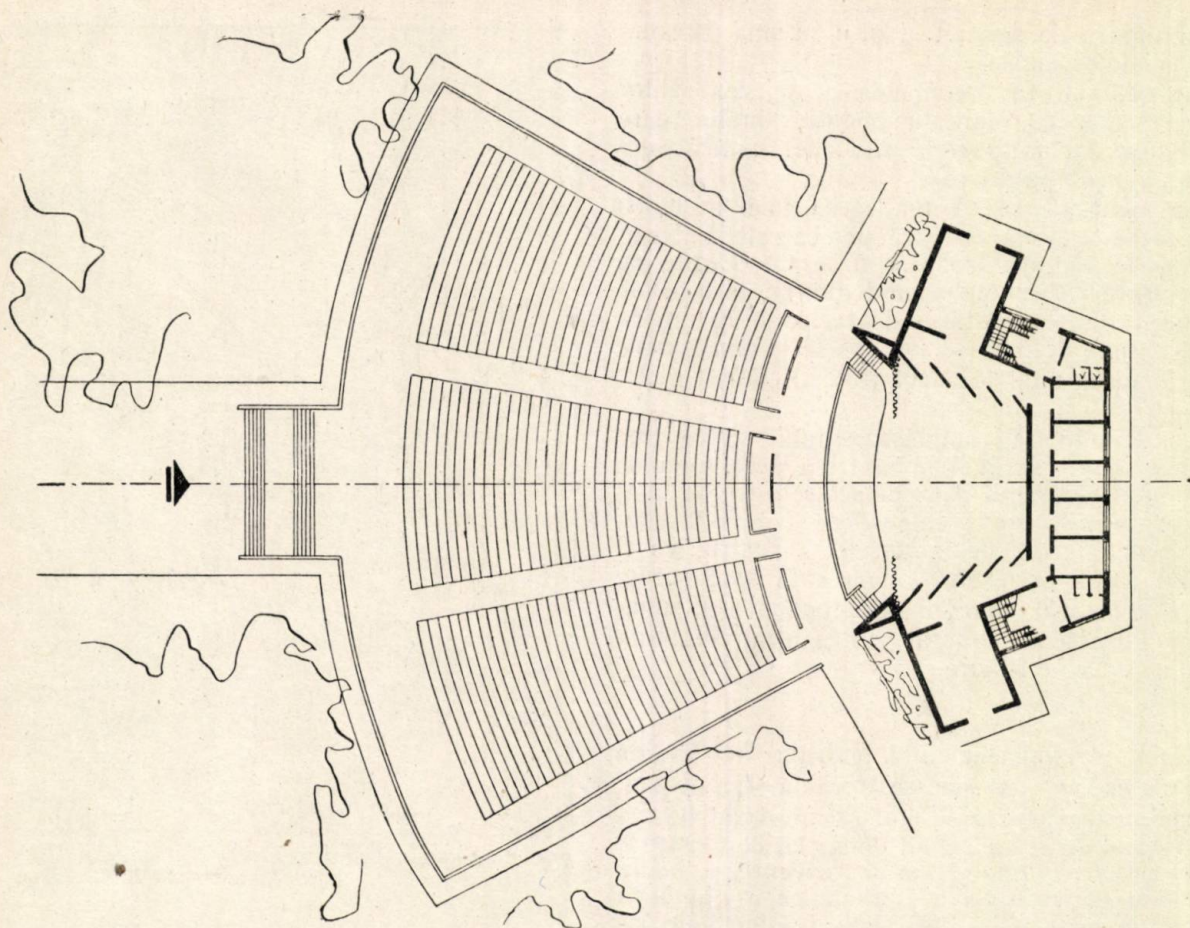

Fig. 7. Planul teatrului de vară în aer liber din Parcul de Cultură și Odihnă I. V. Stalin — București

Acest lucru verificat în practică se poate determina și prin calcul. Astfel, să calculăm nivelul tăriei sunetului la o distanță de 30 m. considerată pentru ultimul rând de spectatori al unui teatru dramatic de 1400—1500 locuri.

Intensitatea sunetului vorbitorului pe scenă, fiind de 65 phoni, rezultă:

$$L = 65 - 20 \log 30$$

$$L = 65 - 29 = 36 \text{ ph.}$$

respectiv cu 6 phoni mai mult decât nivelul propriu al săli, care după cum am văzut, este de circa 30 phoni, ceea ce este acceptabil, cunoscând că pentru a fi auzit bine, un sunet trebuie să aibă în momentul recepției o intensitate mai mare cu minimum 5 phoni peste nivelul propriu al sălii.

Pentru asigurarea recepționării sunetului direct, se impune însă stabilirea unui profil longitudinal corespunzător.

Determinarea acestui profil se face prin calcul analitic sau utilizarea metodelor grafice cunoscute.

În cazul amenajării teatrelor în aer liber, în curți interioare între calcanе sau alte construcții, se recomandă obținerea raportului 3:5 pentru lățimea și lungimea sălii.

Existența acestor construcții trebuie avută în

vedere întrucât existența elementelor reflectante la distanțe mari pot genera ecouri. Eco-ul este resimțit atunci când între perceperea sunetului direct și cel reflectat există un interval de timp mai mare ca 1/15 parte dintr-o secundă, timp în care suprapunerea sunetului reflectat și a celui direct este favorabilă audierii, dând sunetului culoare și adâncime.

Cunoscând viteza de propagare a sunetului în aer, la temperatura de $+20^{\circ}\text{C}$, de 344 m/s, rezultă că eco-ul va fi perceput atunci când drumul sunetului reflectat va fi mai mare ca drumul celui direct cu 23—24 m, respectiv:

$$l_r - l_d > 23 - 24 \text{ m.}$$

Se menționează utilitatea scenei construite cu pereți susținători masivi, care canalizează spre sală toată energia sonoră ce se îndreaptă spre fundul scenei.

Pentru teatrele destinate spectacolelor dramatice, se recomandă stabilirea coeficientului mediu de inteligibilitate, iar după caz și curbele de izoarticulație. În acest sens, în teatru vor fi așezați pe locurile cele mai caracteristice un număr de auditori. Pe scenă, un lector va da citire, la intervale regulate, unor expresii sonore, fără legătură între ele (logatomi) pe care auditorii le vor nota așa cum le-au auzit. Numărul

logatomilor este de 100 și în alcătuirea listei lor, se va ține seama de specificul și variațiile lingvistice ale vorbirii. După citirea logatomilor se verifică înregistrările din fiecare loc, coeficientul de inteligibilitate fiind echivalent cu perceperea corectă a expresiilor sonore față de numărul total al logatomilor. De exemplu, dacă într'un loc s'au auzit corect 82 expresii sonore, față de 100 citite, procentul de inteligibilitate în acel loc este de 82%. Pentru stabilirea procentului mediu, se calculează media procentelor tuturor locurilor.

O audiere clară este asigurată de un procent de inteligibilitate peste 75%, fiind satisfăcătoare între 65—75%.

★

Teatrele din Categoria B având capacități mai mari nu se pot sprijini numai pe audierea sunetului direct, deoarece depărtarea ultimului loc ajungând până la 80—100 m, intensitatea sunetelor emise se aude foarte redusă la această distanță.

Considerând un rând de spectatori la 100 m de vorbitor, sunetul emis se va auzi cu o intensitate de :

$$L = 65 - 20 \log 100$$

$$L = 65 - 40 = 25 \text{ ph.}$$

deci sub nivelul mediu acoperitor al sălii.

În aceste cazuri, trebuie luate măsuri pentru amplificarea sunetelor.

Am văzut că prin existența unor suprafețe reflectante, într'un loc oarecare al sălii, se va auzi atât sunetul direct cât și reflecția aceluiași sunet de suprafețele înconjurătoare.

Sunetul reflectat va avea o intensitate redusă, deoarece o parte din energia sa inițială va fi absorbită de suprafața reflectantă, proporțional cu coeficientul său de absorbție.

La locul recepție intensitatea sunetului direct va fi întărită de energia sunetului reflectat, care va fi cu atât mai mare, cu cât vor exista mai multe suprafețe reflectante și cu condiția ca decalajul în timp să nu depășească 1/15 parte din secundă.

Creșterea intensității sonore determinată de energia sunetului reflectat, se calculează cu formula :

$$\Delta I = 10 \log N \cdot [1 + (1 - \alpha)]$$

în care : N — numărul suprafețelor reflectante, α — coeficientul de absorbție al suprafeței reflectante.

Am văzut că la 100 m țăr'a unui sunet direct de 65 ph scade la 25 ph. Să calculăm acum intensitatea sa în ipoteza că sunetul a fost emis pe o scenă prevăzută cu 12 panouri reflectante, executate din material lemnos ($\alpha = 0,03$).

Conform formulei menționate:

$$\Delta I = 10 \log \cdot 12 [1 + (1 - 0,03)]$$

$$\Delta I = 10 \log \cdot 11,64 = 11 \text{ db}$$

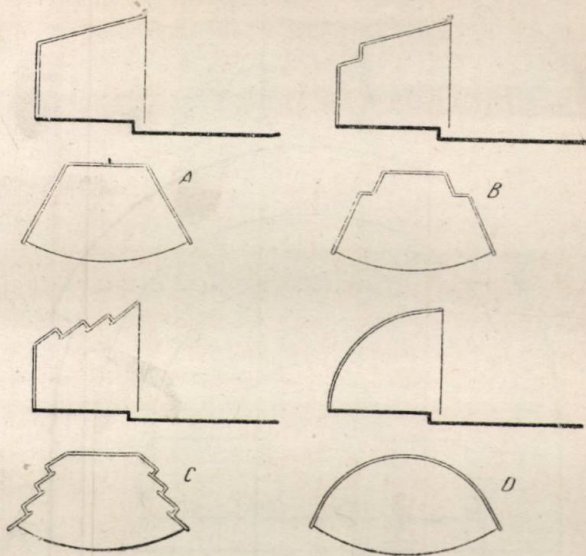

Fig. 8. Câteva posibilități principale pentru rezolvarea scenelor sau estradelor din teatrele în aer liber

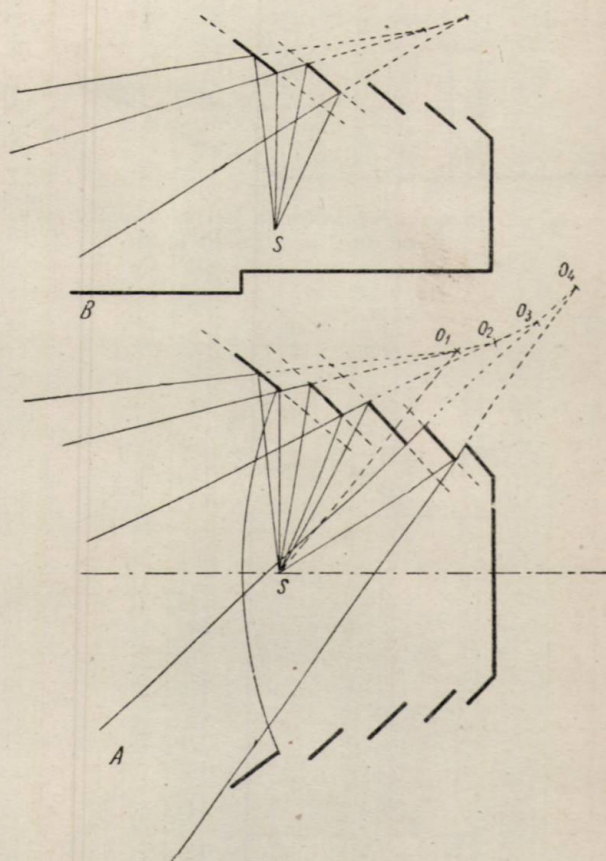

Fig. 9. Determinarea înclinăției panourilor reflectante pe scena unui teatru în aer liber. A — plan; B — secțiune

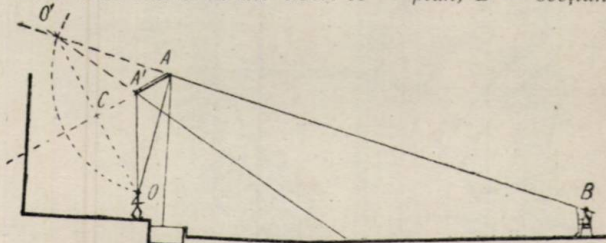

Fig. 10. Determinarea înclinăției primului panou reflectant pe scena unui teatru în aer liber (în secție longitudinală)

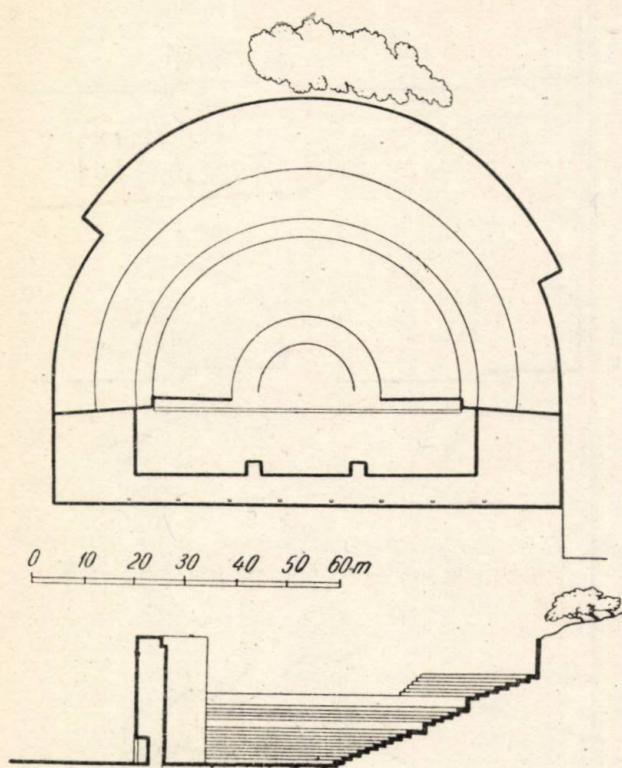

Fig. 11. Planul unui teatru în aer liber din Berlin, inspirat după amfiteatrele antice

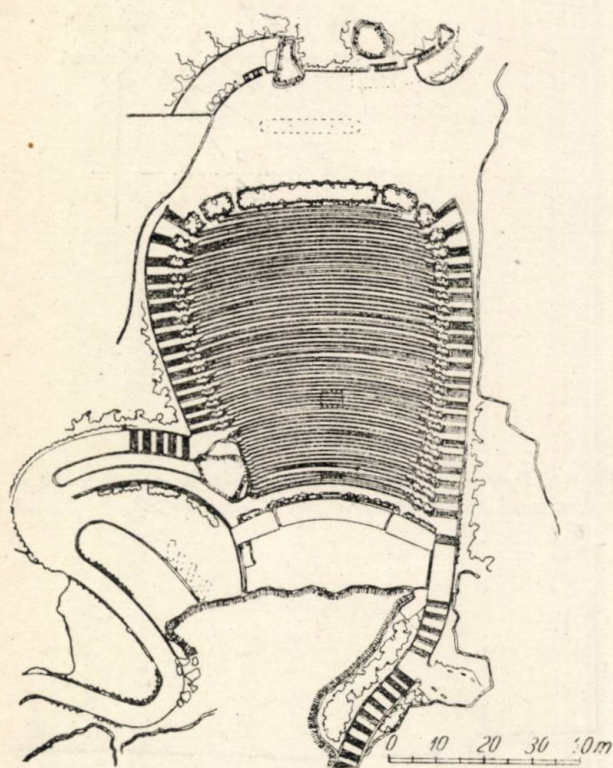

Fig. 12. Planul unui teatru în aer liber folosind variația naturală a reliefului în detrimentul recepției auditive a spectacolelor

Se va auzi deci cu o tărie de $25+11=36$ ph, ceea ce este satisfăcător. El va fi cu atât mai puternic cu cât numărul panourilor reflectante va fi mai mare.

Stabilind numărul suprafețelor reflectante, se pune problema ce dimensiuni și forme trebuie să aibe acestea, precum și poziția lor. Un sunet este reflectat de o suprafață atunci când dimensiunile ei sunt mai mari ca jumătatea lungimii de undă a sunetului respectiv. Am văzut că sunetele perceptibile de urechea omenească sunt între 16—20 000 Hz.

Panourile se calculează însă numai pentru frecvența cea mai joasă ce interesează. Astfel, dacă teatrul este destinat pentru manifestări dramatice, am văzut că vorbirea cea mai gravă are o frecvență de 100 Hz. Ca atare dimensiunile panourilor vor fi:

$$l = \frac{344}{2 \times 100} = 1,72, \text{ rotund } 1,80 \text{ m,}$$

(în care 344 reprezintă viteza în m/s de propagare a sunetului în aer liber la $+20^\circ\text{C}$).

Dacă teatrul va fi destinat genurilor muzicale, vom calcula în funcție de frecvențele cele mai joase ale genului respectiv (minimum 50 Hz).

Pentru o proiectare mai judicioasă a teatrelor dramatice, se va ține seama de formații, care sunt totalitatea frecvențelor a căror intensitate domină într-o expresie sonoră. Analizând domeniul de existență din vorbirea respectivă, care diferă de la limba vorbită într-o țară sau alta, sau chiar pe regiuni, se vor amplifica numai frecvențele ce au însemnătate deosebită. Pentru limba română nu s'au făcut studii în acest sens. În limba rusă însă, formații se găsesc între 200—600 Hz.

Forma suprafețelor reflectante poate fi plană sau convexă pentru a asigura împrăștierea energiei sonore pe o suprafață cât mai mare. Nu se recomandă utilizarea suprafețelor concave, care generează focare sonore cu efecte negative asupra audienței.

Așezarea panourilor reflectante se face lateral și deasupra scenei, în formă de semi-cerc sau orice altă soluție, care se încadrează în teoriile enunțate mai sus (fig. 8).

Determinarea înclinației se face pe bază de epure grafice atât în plan cât și în secțiune, conform celor arătate în fig. 9—10.

Profilul longitudinal se stabilește în baza celorlalte considerente enunțate pentru sălile din categoria A. De asemenea și stabilirea procentului de inteligibilitate.

În această categorie vor intra deci teatrele dramatice cu capacități maxime de circa 2500 locuri și teatre muzicale cu o capacitate de 5000—6000 spectatori. Printr-o justă proiectare acustică, cifrele date pentru teatrele muzicale pot fi depășite, cele dramatice fiind limitate pe considerentul că structura spectacolului se bazează pe mimică și joc de scenă, precum și în-